

การยืนยันความชอบธรรมของรัฐบาลกับปัญหาเสียงข้างมากในทฤษฎีพันธสัญญาของจอห์น ล็อก

นายกฤตภาค ศักดิ์ิษฐานนท์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาปรัชญา ภาควิชาปรัชญา

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2556

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR) are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

THE JUSTIFICATION OF GOVERNMENT AND THE PROBLEM OF MAJORITY IN JOHN
LOCKE'S CONTRACT THEORY

Mr. Krittapas Sakditanon

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts Program in Philosophy

Department of Philosophy

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2013

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การยืนยันความชอบธรรมของรัฐบาลกับปัญหาเสียงข้าง
มากในทฤษฎีพันธสัญญาของจอห์น ล็อค

โดย

นายกฤตภาค ศักดิชฐานนท์

สาขาวิชา

ปรัชญา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ดร.เกษม เพ็ญภินันท์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คนบดีคณะอักษรศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพจน์ อัครวิรุฬหการ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์เนืองน้อย บุญยเนตร)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ดร.เกษม เพ็ญภินันท์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ธเนศ วงศ์ยานนาวา)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

กฤตภาค ศักดิษฐานนท์ : การยืนยันความชอบธรรมของรัฐบาลกับปัญหาเสียงข้างมาก
ในทฤษฎีพันธสัญญาของจอห์น ล็อก. (THE JUSTIFICATION OF GOVERNMENT
AND THE PROBLEM OF MAJORITY IN JOHN LOCKE'S CONTRACT THEORY) อ.
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ดร.เกษม เพ็ญภินันท์, 70 หน้า.

จอห์น ล็อกได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการได้มาซึ่งรัฐบาลอันชอบธรรมว่าต้องมาจากพันธสัญญาของสมาชิกของสังคมการเมือง แต่อย่างไรก็ตาม ล็อกไม่ได้เสนอว่าพันธสัญญาต้องเป็นฉันทามติของทุกคน เพียงแต่กล่าวถึงการยินยอมร่วมกันของสมาชิกในสังคมการเมือง และการตัดสินใจหรือวินิจฉัยในเรื่องต่างๆของรัฐบาลก็ต้องอาศัยมติของสมาชิกในสังคมการเมืองซึ่งได้มาตามเสียงข้างมากเป็นตัวชี้วัด จุดนี้เองทำให้อาจเกิดความเป็นไปได้ว่าการตัดสินใจด้วยเสียงข้างมากนั้นอาจมีโอกาสดึงการละเมิดสิทธิธรรมชาติของเสียงข้างน้อยได้ เพื่อจะตอบปัญหาดังกล่าววิทยานิพนธ์นี้จึงได้มุ่งไปที่การทบทวนและวิเคราะห์การใช้เสียงข้างมากในการเป็นพื้นฐานรองรับความชอบธรรมของรัฐบาลตามกรอบคิดของล็อกว่าสามารถตอบโต้หรือหักล้างข้อโต้แย้งต่างๆที่กล่าวมาได้หรือไม่ อย่างไร

ข้อเสนอของผู้วิจัยคือการเสนอให้ตีความปัจเจกบุคคลในสภาวะสังคม (social state) ว่าไม่ได้มีสถานภาพเป็น “ปัจเจกบุคคลบริสุทธิ์” หรือ “ปัจเจกบุคคลมูลฐาน” (atomic individual หรือ single individual) ซึ่งมีความอิสระเป็นเอกเทศหรือไม่ได้ตกอยู่ใต้อำนาจจากผู้ใดเหมือนเมื่ออยู่ในสภาวะธรรมชาติ ซึ่งเดิมในสภาวะธรรมชาติพวกเขาไม่เสรีภาพโดยสมบูรณ์แต่ในสภาวะสังคมนั้นปัจเจกบุคคลมีสภาพเป็น “ปัจเจกบุคคลร่วม” (collective individual) ที่อยู่ภายใต้ข้อตกลงร่วมของชุมชนในสังคมการเมือง สภาวะของปัจเจกบุคคลร่วมในสภาวะสังคมนี้นี้ได้ทำให้พวกเขาต้องมีบทบาท หน้าที่ และสิทธิทางสังคมซึ่งเขาจำเป็นต้องยึดถือในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งในสังคมการเมืองนั้น ความเป็นปัจเจกบุคคลร่วมในสภาวะสังคมนี้นี้ได้สร้างพันธะทางการเมืองต่อการเคารพและยอมรับสิทธิอำนาจของรัฐในฐานะที่พวกเขาได้ให้ความยินยอมร่วมกันในการกำเนิดสังคมการเมือง กระทั่งนำมาสู่พันธะทางการเมืองในการเคารพและยอมรับสิทธิอำนาจของรัฐบาลและสิทธิอำนาจของเสียงข้างมากด้วย ซึ่งคำอธิบายเช่นนี้สอดคล้องและไปด้วยกันได้กับคำอธิบายของล็อกเรื่องกายการเมืองซึ่งเขาใช้เป็นเหตุผลในการสนับสนุนความชอบธรรมทางการเมืองของเสียงข้างมากในการตัดสินใจปัญหาของรัฐ กล่าวโดยสรุปก็คือการทำความเข้าใจแนวคิดทางการเมืองของล็อกใน Two Treatises of Government นั้นต้องอาศัยแนวทางการตีความแบบ Collectivism ด้วยการมองให้เห็นถึงสถานภาพของปัจเจกบุคคลในสังคมการเมืองว่าเป็นปัจเจกบุคคลร่วม มิใช่ปัจเจกบุคคลบริสุทธิ์หรือปัจเจกบุคคลมูลฐานที่โดดเดี่ยวและเป็นอิสระ ถึงแม้ว่าล็อกจะเริ่มต้นอธิบายแนวคิดทางการเมืองของเขาจากสภาวะธรรมชาติก็ตาม

ภาควิชา ปรัชญา

ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา ปรัชญา

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ปีการศึกษา 2556

5380101522 : MAJOR PHILOSOPHY

KEYWORDS: LOCKE / JOHN LOCKE / SOCIAL PHILOSOPHY / POLITICAL PHILOSOPHY /
POLITICAL THEORY / SOCIAL THEORY / MODERN PHILOSOPHY / MAJORITY RULE / MAJORITY
PROBLEM / PROBLEM OF MAJORITY / TWO TREATISES OF GOVERNMENT / CONTRACT THEORY
/ SOCIAL CONTRACT

KRITTAPAS SAKDIDTANON: THE JUSTIFICATION OF GOVERNMENT AND THE PROBLEM
OF MAJORITY IN JOHN LOCKE'S CONTRACT THEORY. ADVISOR: KASEM PENPINANT,
Ph.D., 70 pp.

John Locke proposed the concept that the legitimated government should derived from a contract of member in political society. However, Locked did not proposed that the contract should be a consensus from all members. He mentioned that only consent from members would require in a political society and that any decision and judgment by the State should derived from consent of majorities in political society. This can lead to an objection that majority decision may violate minority's natural rights. This thesis meant to investigate and analyze the use of majority decision by the state whether it can overcome this objection and how the state can achieve that.

In this thesis, I proposed to have a view of individual in social state is not as "atomic individual" or "single individual" that is not being independent and subjected to govern by the state not being an individual under the state of nature, unlike, the individual which is born with perfect freedom. In a political society, individual is being seen as "collective individual" and is under a commitment of political community or society. By being "collective individual", individual is assigned with roles, duties and social rights that individuals have to obey as a member of such political society. Individual in collective individual has created a "political obligations" to respect and obey the authority of the state as it is a form of collective consent. This in turn will give the beginning of political society and lead to political obligations to respect and obey the authority of the state and also the majority decision. This explanation coherent and compatible with the description of Locke's in body politic that he uses in supporting the justification of majority decision by the state and the government. In summary, to understand Locke's political theory in the "Two Treatises of Government" is through the interpretation of "Collectivism" by interpreting that the "individual" in Political society is as "collective individual" not as a separate and independent individual even though Locke has started of his political theory from state of nature.

Department: Philosophy

Student's Signature

Field of Study: Philosophy

Advisor's Signature

Academic Year: 2013

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. เกษม เพ็ญภินันท์ ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำหรับแนวทางการวิจัย ข้อคิด และคำปรึกษาต่างๆอันทรงคุณค่ามาตลอดสองปีของการทำวิจัย คงเป็นไปได้ยากที่วิทยานิพนธ์ของผู้วิจัยจะสำเร็จลุล่วงด้วยดีตามเวลาที่กำหนดหากผู้วิจัยไม่ได้รับคำชี้แนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาท่านนี้ นอกเหนือไปจาก ดร. เกษม เพ็ญภินันท์ แล้ว ผู้วิจัยขอขอบพระคุณกรรมการสอบวิทยานิพนธ์อีกสองท่านด้วย คือ รองศาสตราจารย์เนื่องน้อย บุญเนตร และ รองศาสตราจารย์ ธเนศ วงศ์ยานนาวา ที่กรุณาพิจารณาและมอบคำวิจารณ์ต่อวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้าอย่างพิถีพิถัน ผู้วิจัยมีปรารถนาที่จะส่งคำขอบคุณไปถึงทุกท่านในภาควิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยด้วย ไม่ว่าจะเป็นคณาจารย์ นิสิตทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก และเพื่อนร่วมรุ่นของผู้วิจัยที่อยู่ร่วมทุกชั้นร่วมสุขกันมาตลอดการศึกษา เจ้าหน้าที่ประจำภาควิชา จรรยา ยามาดี และสฤติย์ ศิริบุรณ์ ผู้ให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆทั้งในและนอกหลักสูตรมากมายจนไม่อาจกล่าวตรงนี้ได้หมด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสมาชิกในครอบครัวของผู้วิจัยเอง ทั้งมารดา บิดา พี่ชายที่ให้กำลังใจและคอยไต่ถามสารทุกข์สุกดิบอยู่เสมอ ขอบพระคุณพี่ริยา นิมนคร สำหรับคำปรึกษาเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ และขอบพระคุณรองศาสตราจารย์เอกศักดิ์ ยุคตะนันท์ในฐานะที่เป็นบุคคลแรกที่เปิดโลกแห่งปรัชญาให้ผู้วิจัยได้รู้จัก นอกเหนือไปจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสุภาพร กุลสิทธิบุรณ์สำหรับทุกสิ่งทุกอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความกรุณาและปรารถนาดีอย่างไม่มีเงื่อนไข ความช่วยเหลือต่างๆมากมายจากบุคคลผู้นี้ทำให้ชีวิตของผู้วิจัยก้าวผ่านอุปสรรคต่างๆทั้งในและนอกกระบวนการศึกษา กระทั่งวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงลงได้ ผู้วิจัยไม่มีโอกาสได้กล่าวคำขอบคุณนี้ด้วยตนเองจึงได้แต่จดจารไว้ ณ ตรงนี้ว่าความปรารถนาดีเหล่านั้นไม่ได้สูญเปล่าและผู้วิจัยจดจำความกรุณาทั้งหมดเอาไว้ด้วยความซาบซึ้ง

ภายใต้ข้อจำกัดของพื้นที่นี้คงเป็นไปได้ที่จะกล่าวถึงบุคคลทั้งหมดที่เป็นแรงสนับสนุนให้ผู้วิจัยทำวิทยานิพนธ์นี้จนสำเร็จ ดังนั้นผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องเลือกกล่าวขอบคุณเฉพาะบางบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการวิจัยนี้เท่านั้น ผู้วิจัยต้องขออภัยอย่างที่สุดต่อบุคคลอื่นๆที่ได้ช่วยเหลือสนับสนุนผู้วิจัยแต่ไม่ปรากฏชื่ออยู่ในกิตติกรรมประกาศมา ณ ที่นี้ด้วย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา	10
ประโยชน์ในการศึกษา.....	10
วิธีการศึกษา.....	10
สมมติฐานหรือแนวเหตุผล	10
ขอบเขตการศึกษา.....	11
บทที่ 2 ว่าด้วยรากฐานของความเสมอภาคเท่าเทียมกัน	12
2.1 จากสิทธิอำนาจของพระเจ้าสู่สิทธิอำนาจของมนุษย์	12
2.2 จากรากฐานของความไม่เท่าเทียมมาสู่รากฐานของความเสมอภาคเท่าเทียมกัน	14
2.3 การสนับสนุนความชอบธรรมของความเสมอภาคด้วยสิทธิธรรมชาติ และการพัฒนาไปสู่กำเนิด สังคมการเมืองภายใต้พันธสัญญา	20
บทที่ 3 กำเนิดสังคมการเมืองภายใต้พันธสัญญา	24
3.1 กำเนิดสังคมการเมือง	26
3.2 ความยินยอมของประชาชนและการสถาปนารัฐบาล.....	27
3.3 การอ้างเหตุผลสนับสนุนความชอบธรรมของรัฐบาลกับการยืนยันความยินยอม	28
3.4 แนวคิดของล๊อคคือการยินยอมเชิงสมมติในพันธสัญญาเชิงสมมติ	32
บทที่ 4 ปัจเจกบุคคลในสังคมการเมือง.....	35
4.1 ลักษณะของปัจเจกบุคคลในสังคมการเมือง	35
4.2 กายการเมือง : บทบาทของเสียงข้างมากและพันธะผูกพันของสมาชิกในสังคมการเมือง	37
4.3 ปัจเจกบุคคลร่วม : ข้อโต้แย้งและคำตอบ	41
4.4 สรุป.....	46
บทที่ 5 การยืนยันความชอบธรรมของรัฐบาลกับปัญหาเสียงข้างมาก	48

5.1 ปัญหาเรื่องเสียงข้างมากในทฤษฎีการเมืองของลัทธิค	48
5.2 ปัญหาเรื่องเสียงข้างมากคืออะไร	49
5.3 ความถูกต้องของเสียงข้างมาก : ปัญหาและคำตอบ	50
5.4 ปัญหาเรื่องพระราชเสียงข้างมาก : ข้อโต้แย้งและคำอธิบายโต้ตอบ	52
บทที่ 6 ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ	60
รายการอ้างอิง	67
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	70

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

1.1 เนื้อหาโดยสังเขปของ Two Treatises of Government

จอห์น ล็อกเสนอทฤษฎีทางการเมืองของเขาไว้อย่างเป็นระบบในหนังสือ Two Treatises of Government หัวใจสำคัญของทฤษฎีดังกล่าวคือเรื่อง “สิทธิธรรมชาติ” (Natural rights) ซึ่งเป็นสิทธิพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนมีอยู่อย่างเท่าเทียมกันมาตั้งแต่กำเนิด ล็อกเห็นว่าการจะชี้ให้เห็นลักษณะของรัฐที่ดีหรือเหมาะสมที่สุดได้จำเป็นต้องลงไปพิจารณาสถานะที่แท้จริงของมนุษย์เสียก่อน สถานะดังกล่าวจะต้องเป็นสถานะที่อยู่ก่อนการรวมตัวเป็นรัฐซึ่งเป็นสถานะที่มนุษย์ถูกหลอหลอมจากเงื่อนไขต่างๆทางสังคมแล้ว สถานะนั้นจึงไม่ใช่สถานะที่แท้จริงของมนุษย์ สถานะที่แท้จริงนั้นจะต้องเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนเป็นมาแต่ดั้งเดิมตามธรรมชาติก่อนที่มนุษย์จะรวมตัวกันเป็น “สังคมการเมือง” (political society) หรือ “ประชาสังคม” (civil society) สถานะดังกล่าวนั้น ล็อกเรียกว่า “สถานะธรรมชาติ” (State of Nature)

แล้วสถานะธรรมชาติคืออะไร กล่าวโดยย่อ สถานะธรรมชาตก็คือเงื่อนไขอย่างหนึ่งที่มนุษย์ทุกคนเป็นโดยธรรมชาติ เป็นสถานะที่มนุษย์ทุกคนมีเสรีภาพโดยสมบูรณ์ที่จะกระทำการใดๆก็ได้ ตามที่เขาเห็นสมควรโดยไม่ขึ้นกับการควบคุมบังคับของผู้อื่นแต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการกระทำดังกล่าวก็ต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของ “กฎธรรมชาติ” (law of nature) ในสถานะธรรมชาตินี้มนุษย์มีสภาพพื้นฐานสองประการ ซึ่งทุกคนต่างมีเหมือนกันและมีอย่างเท่าเทียมกัน อันได้แก่ ประการที่หนึ่ง “เสรีภาพโดยสมบูรณ์” (perfect freedom) ล็อกกล่าวว่า

เพื่อที่จะเข้าใจสิทธิอำนาจทางการเมืองและรับมันมาใช้จากจุดตั้งต้น เราต้องพิจารณาว่ามนุษย์ทุกคนโดยธรรมชาติแล้วอยู่ในสถานะอะไร นั่นก็คือสถานะของเสรีภาพโดยสมบูรณ์ในการ

สั่งการการกระทำของตัวเอง จัดการกับการครอบงำและบุคคลอื่นตามที่เขาคิดว่าเหมาะสมภายในขอบเขตของกฎธรรมชาติ โดยปราศจากการสั่งการหรือขึ้นอยู่กับเจตจำนงของผู้อื่น¹

และประการที่สองคือ “ความเสมอภาคหรือความเท่าเทียมกัน” (equality) ซึ่งลอร์ดอธิบายว่า

สภาวะนี้เป็นสภาวะของความเสมอภาคอีกด้วย เป็นสภาวะที่ซึ่งต่างก็มีอำนาจและการวินิจฉัยทั้งหมดซึ่งกันและกัน ไม่มีผู้ใดมีสิ่งเหล่านี้อยู่มากกว่าผู้อื่น ไม่มีหลักฐานใดจะยืนยันได้มากไปกว่าที่ว่าผู้สร้างของสปีชีส์เดียวกัน ถือกำเนิดปนเปกันไปด้วยข้อได้เปรียบของธรรมชาติเหมือนกัน และมีสมรรถภาพต่างๆแบบเดียวกันทั้งหมด ก็สมควรเท่าเทียมกันโดยปราศจากการทำให้ตกอยู่ใต้อำนาจอำนาจ²

ลอร์ดเชื่อว่าในสภาวะธรรมชาติ มนุษย์ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีเหตุผล เป็นสภาพสังคมที่ดี ผู้คนเคารพในสิทธิธรรมชาติของตนเองและผู้อื่น แต่เพื่อเป็นการรับประกันว่าสิทธิธรรมชาติของแต่ละคนจะไม่ถูกล่วงละเมิดจากผู้อื่น มนุษย์แต่ละคนจึงได้สละสิทธิธรรมชาติบางประการแล้วมอบให้กับตัวกลางซึ่งก็คือรัฐบาลในการพิทักษ์ ปกป้อง ค้ำครอง และดูแลทุกคนไม่ให้ถูกล่วงละเมิดสิทธิธรรมชาติ เขาอธิบายความคิดนี้โดยกล่าวถึงจุดกำเนิดของประชาสังคมหรือสังคมการเมือง (political society) ดังนี้

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์มีเสรีภาพ มีความเสมอภาค และมีอิสรภาพ ไม่มีใครสามารถตกอยู่ใต้อำนาจหรือถูกปกครองจากอำนาจทางการเมืองของผู้อื่นโดยปราศจากความยินยอมของเขา ทางเดียวที่จะเป็นอย่างอื่นได้ก็คือพวกเขาปลดปล่อยเสรีภาพตามธรรมชาติของตนเองออกเพื่อร่วมกับคนอื่น จัดวางตัวเองให้อยู่ภายใต้ข้อผูกมัดของประชาสังคมที่มาจากความเห็นพ้องของคนอื่นๆ รวมตัวกันเป็นหนึ่งเดียวเข้าสู่ชุมชนเพื่อความสะดวกสบาย ความ

¹ To understand Political Power right, and derive it from its Original, we must consider what State all men are naturally in, and that is, a State of perfect Freedom to order their Action, and dispose of their Possessions, and Persons as they think fit, within the bounds of the Law of Nature, without asking leave, or depending upon the Will of any other Man. Locke, John. *Two Treatises of Government*. P. Laslett (ed.). Cambridge: Cambridge University Press, 1970., p. 287.

² A State also of Equality, wherein all the Power and Jurisdiction is reciprocal, no one having more than another : there being nothing more evident, than that Creatures of the same species and rank promiscuously born to all the same advantages of Nature, and the use of the same faculties, should also be equal one amongst another without Subordination or Subjection, Ibid., p. 287.

ปลอดภัย และการมีชีวิตอันสันติร่วมกับสมาชิกคนอื่นๆ ในการผลิตเพลินสำราญกับทรัพย์สินของพวกเขาอย่างปลอดภัย และปลอดภัยยิ่งกว่าในการเผชิญกับสิ่งที่มารบกวน.³

อย่างไรก็ตาม หนังสือ Two Treatises of Government แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกคือ The First Treatise of Government และส่วนที่สองคือ The Second Treatise of Government แม้ว่าเนื้อหาสำคัญของทฤษฎีการเมืองของล๊อคคองเช่น สิทธิธรรมชาติ กฎธรรมชาติ สิทธิในทรัพย์สิน สภาวะธรรมชาติ สภาวะสงคราม (state of war) ขอบเขตและอำนาจหน้าที่ของรัฐบาล สังคมการเมือง ทฤษฎี การต่อต้านหรือกบฏ ฯลฯ ส่วนใหญ่แล้วจะอยู่ในส่วนของ The Second Treatise of Government แต่เพื่อความเข้าใจระบบความคิดของเขาอย่างกระจ่างก็ควรพิจารณาการอ้างเหตุผลของล๊อคคองใน The First Treatise of Government ด้วย

เนื้อหาใน The First Treatise of Government ประกอบไปด้วยข้อโต้แย้งของล๊อคคองที่พุ่งเป้าตรงไปที่การอ้างเหตุผลเรื่องทิวสิทิ (divine right) ของโรเบิร์ต ฟิลเมอร์ (Robert Filmer) ในเรื่องความชอบธรรมของการใช้ทิวสิทิก็คือพระเจ้ากำหนดให้มีสิทธิอันชอบธรรมตกอยู่ในมือของอาดัม (Adam) ซึ่งเป็นมนุษย์คนแรกที่พระเจ้าสร้างขึ้นมาบนโลก สิทธินี้สามารถส่งต่อไปได้จากรุ่นสู่รุ่น เมื่ออาดัมเสียชีวิตสิทธินี้ก็ถูกส่งไปที่ทายาทซึ่งก็คือบุตรของอาดัม สิทธินี้ส่งทอดสืบเนื่องไปเรื่อยๆ จนมาถึงกษัตริย์ กษัตริย์ได้รับทิวสิทินี้เนื่องจากเขาเป็นทายาทโดยตรงของอาดัม⁴

ล๊อคคองโต้แย้งว่าทิวสิทิดังกล่าวหากจะมีอยู่จริงก็ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าใครกันแน่ที่ เป็นผู้ได้รับสิทธินั้น และถ้าไม่สามารถหาผู้รับสิทธิตที่แท้จริงได้ การอ้างทิวสิทิก็ไร้ความหมาย แต่พระเจ้า ซึ่งเป็นผู้ที่มีเหตุผลยอมไม่กระทำการใดที่ไร้เหตุผล การอ้างทิวสิทิตามข้ออ้างแบบที่ว่าเป็นการสืบทอดความชอบธรรมมาจากอาดัมจึงเป็นไปไม่ได้ เขาเสนอว่าการอ้างเหตุผลที่ถูกต้องคือการปฏิเสธทิวสิทิ แต่ยอมรับสิ่งอื่นแทน สิ่งนั้นคือสิทธิตามธรรมชาติซึ่งทุกคนมีมาแต่เดิมและมีอยู่อย่างเท่าเทียมกัน ในฐานะที่พระเจ้าสร้างมนุษย์ขึ้นมาโดยมีอวัยวะต่างๆ (faculties) ของร่างกาย

³Men being, as has been said, by nature all free, equal, and independent, no one can be put out of this estate and subjected to the political power of another without his own consent. The only way whereby any one devests himself of his Natural Liberty, and puts on the bounds of Civil Society is by agreeing with other men, to join and unite into a community for their comfortable, safe, and peaceable living, one amongst another, in a secure enjoyment of their properties, and a greater security against any that are not of it. Ibid., p. 348-349.

⁴Ibid., p. 159 - 236.

เหมือนกัน มีความสามารถในการใช้เหตุผล (capacity to reason) เหมือนกัน มนุษย์จึงเท่าเทียมกัน ดังนั้น การอ้างเหตุผลจึงไม่ใช่การอ้างเหตุผลเรื่องสิทธิที่ถูกต้องชอบธรรม แต่การอ้างเหตุผลที่ถูกต้องอิงกับสิทธิธรรมชาติต่างหาก⁵

ตามที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น การจะเข้าใจในเรื่องสิทธิธรรมชาติของมนุษย์ได้นั้น ลึคคเห็นว่าเป็นต้องเข้าไปพิจารณาตั้งแต่ในสถานภาพเริ่มแรกก่อนที่มนุษย์จะเข้ามาสู่สังคมการเมืองหรือประชาสังคม สภาพดังกล่าวนั้นก็คือสภาวะตามธรรมชาติ ในสภาวะนี้สิ่งสำคัญที่ควบคุมกำกับพฤติกรรมของมนุษย์ก็คือ “กฎธรรมชาติ” (natural laws) ที่ลึคคระบุไว้ว่ามีสองประการคือ 1) สิทธิในชีวิตของตนเองและการไม่ทำลายชีวิตของผู้อื่น 2) สิทธิที่จะปกป้อง ตอบโต้ หรือลงโทษผู้ที่พยายามเข้ามาทำลายชีวิต⁶ นอกจากนี้ลึคคยังได้อธิบายให้เห็นถึงสิทธิในทรัพย์สินว่ามนุษย์มีความสามารถอ้างสิทธิในการถือครองทรัพย์สินใดๆ ได้ตามที่เขาได้อาศัยแรงงานของตนลงทุนลงแรงแลกลีงเหล่านั้นหรือสร้างมันขึ้นมา⁷

ความคิดของลึคคอย่างหนึ่งที่น่าสนใจและมีความสำคัญมากในทฤษฎีของเขาก็คือการที่ลึคคเห็นว่าการต่อต้านอำนาจสัมบูรณ์ ทหาราชา และรัฐบาลที่ล่วงละเมิดสิทธิธรรมชาติของพลเมืองในสังคมการเมืองเป็นเรื่องที่สมควรกระทำหรือพึงกระทำ ฐานของความชอบธรรมในการต่อต้านก็เป็นผลสืบเนื่องมาจากกฎธรรมชาติทั้งสองประการที่เขาวางเอาไว้⁸ ลึคคกล่าวว่า

ใครก็ตามที่ใช้กำลังโดยปราศจากสิทธิตามที่ทุกคนมีอยู่ในสังคม ผู้ซึ่งกระทำโดยปราศจากกฎหมาย ก็ถือว่าเขาได้วางตัวเองให้ตกอยู่ในสภาวะสงครามด้วยการกระทำนั้น เขาจะต้อง

⁵ Ibid., p. 236 – 281 และ p. 285 – 296.

⁶ Ibid., p. 296 - 303.

⁷ Ibid., p. 303 - 320.

⁸ Ibid., p. 416 - 446.

เผชิญหน้ากับเจ้าของสิทธิ สภาวะนี้ข้อผูกมัดที่เกิดขึ้นก่อนหน้าเป็นอันถูกยกเลิก สิทธิอื่นๆทั้งหมด เป็นอันสิ้นสุด และทุกคนก็มีสิทธิที่จะปกป้องตัวเองและต่อต้านผู้รุกราน⁹

1.2 Two Treatises of Government กับปัญหาเรื่องเสียงข้างมาก

ประเด็นหลักของการศึกษาในครั้งนี้จะอยู่ในส่วนของการอ้างเหตุผลสนับสนุนความชอบธรรมของรัฐบาล จากนั้นจะนำเสนอปัญหาที่สามารถเกิดกับทฤษฎีนี้ได้ ซึ่งในที่นี้ก็คือปัญหาเรื่องเสียงข้างมากหรือเสียงส่วนใหญ่ (ปัญหาและข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นต่อทฤษฎีการเมืองของล๊อคไม่ได้มีเพียงปัญหาเดียว แต่ผู้วิจัยยกปัญหาเรื่องเสียงส่วนใหญ่ขึ้นมาศึกษาในฐานะที่เป็นปัญหาหลักของการวิจัยครั้งนี้ ส่วนข้อโต้แย้งและปัญหาอื่นๆที่เกิดขึ้นกับทฤษฎีการเมืองของล๊อคนั้นผู้วิจัยกล่าวถึงในฐานะที่เป็นปัญหารองของงานวิจัยซึ่งแม้จะเกี่ยวพันกับการศึกษาวิเคราะห์ในครั้งนี้อย่างแต่ก็ไม่ใช่ประเด็นหลัก) การที่เสียงส่วนใหญ่สามารถเป็นปัญหาขึ้นมาได้ก็เพราะว่าเสียงส่วนใหญ่เป็นตัวกำหนดทิศทางในการตัดสินใจของรัฐบาล และที่สำคัญยังเป็นตัวตัดสินความถูกต้องชอบธรรมในการเกิดขึ้น ดำรงอยู่ และล่มสลายไปของรัฐบาล ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลไม่ได้มีอำนาจโดยตัวของรัฐบาลเองแต่รัฐบาลมีอำนาจขึ้นมาได้ก็ด้วยการรับมอบอำนาจมาจากประชาชน ประชาชนซึ่งแต่เดิมในสภาวะธรรมชาติมีสิทธิตามธรรมชาติอยู่แล้ว คือมีอำนาจในการตัดสินใจกระทำอะไรก็ได้กับชีวิตของตนเองก็ได้โดยไม่ขัดกับกฎธรรมชาติ ประชาชนเหล่านี้สละสิทธิธรรมชาติบางประการมอบให้กับรัฐบาล เพื่อให้รัฐบาลพิทักษ์สิทธิธรรมชาติของพวกเขา ดังนั้น อำนาจของรัฐบาลจึงเป็นอำนาจที่รัฐบาลไม่ได้มีอยู่แต่เดิม แต่ได้มาด้วยความยินยอมพร้อมใจของประชาชน (consent) และนี่คือจุดตั้งต้นของการมีรัฐบาล ซึ่งในความคิดของล๊อคสิ่งนี้เป็น “พันธสัญญา” (contract)¹⁰ ที่

⁹ Ibid., p. 437. *Whosoever uses force without Right, as every one does in Society, who does it without Law, puts himself into a state of War with those, against whom he so uses it, and in that state all former Ties are cancelled, all other Rights cease, and every one has a Right to defend himself, and to resist the Aggressor.*

¹⁰ ใน Two Treatises ล๊อคใช้คำว่า original compact ในความหมายว่าเป็น “พันธสัญญาเริ่มต้น” ซึ่งปรากฏอยู่ใน chapter ที่ 7 เรื่อง Of Political or Civil Society และ chapter ที่ 8 เรื่อง Of the Beginning of Political Societies คำว่า “พันธสัญญา” นี้ อุกฤษฏ์ แพทย์น้อย วิเคราะห์ว่าสามารถตีความได้เป็นสองความหมายคือ ความหมายที่หนึ่ง “พันธสัญญาเชิงประวัติศาสตร์” หมายความว่า เป็นสัญญาที่เคยเกิดขึ้นจริงๆในประวัติศาสตร์ของมนุษย์ แบบที่สอง “พันธสัญญาเชิงสมมติ” หมายความว่า สัญญานี้ไม่ได้เกิดขึ้นจริงแต่เป็นเพียงสถานการณ์สมมติเพื่อแสดงให้เห็นว่าการกำเนิดรัฐในรูปแบบนี้เป็นทางเลือกที่ดีที่สุด โปรดดูเพิ่มเติมที่เอกสารการสอนชุดวิชาปรัชญาการเมือง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เรื่องที่ 7.3.2 ความหมายของ “สัญญาประชาคม” หน้า 320-323 และบทความของอุกฤษฏ์ แพทย์น้อย เรื่อง “หลักการที่แท้จริงของทฤษฎีสัญญาประชาคม” ใน รัฐศาสตร์สาร : ประเด็นและ

รัฐบาลต้องปฏิบัติตาม เมื่อใดก็ตามที่รัฐบาลทำหน้าที่บกพร่องหรือผิดไปจากเจตนารมณ์ของประชาชนตามพันธสัญญา ประชาชนก็สามารถต่อต้านและเรียกร้องเพื่อเรียกคืนสิทธิที่พวกเขามีอยู่แต่เดิมกลับคืนมาได้ ดังนั้นการตัดสินใจใดๆของรัฐบาลจะต้องไม่ขัดหรือฝืนกับสิทธิของประชาชน และด้วยเหตุนี้ หากมีเรื่องใดที่ไม่สามารถหาฉันทามติ (consensus) หรือข้อสรุปที่เป็นเอกฉันท์จากประชาชนได้ รัฐบาลก็ต้องถามมติประชาชน (popular consent) แล้วนำไปปฏิบัติ ลือคให้เหตุผลว่ามติประชาชนตามที่มันเป็นเสียงส่วนใหญ่ (majority) นั้นเป็นตัวตัดสินใจทิศทางของรัฐบาลซึ่งเสียงส่วนน้อยแม้จะไม่เห็นด้วยก็จำต้องยอมรับในฐานะที่ทั้งเสียงส่วนใหญ่และเสียงส่วนน้อยต่างต้องอยู่ร่วมกันในชุมชนหรือสังคมการเมืองซึ่งชุมชนก็เป็นร่างกาย (community as one body) หรือ “หนึ่งร่างทางการเมือง” (one body in politic) ร่างหนึ่งร่างประกอบไปด้วยอวัยวะหลายส่วน การตัดสินใจว่าร่างกายจะมุ่งไปในทิศทางใดก็ต้องเลือกเพียงทิศทางเดียว และส่วนต่างๆของร่างกายก็แยกออกจากกันไม่ได้ ดังนั้นส่วนน้อยของร่างกายก็ต้องยอมตามที่ส่วนใหญ่เห็นสมควร ร่างกายจึงจะดำเนินไปตามทิศทางต่างๆได้ เพราะฉะนั้นการตัดสินใจหรือการกระทำของเสียงส่วนใหญ่จึงไม่ใช่แค่การกระทำของปัจเจกชนหลายคนแต่เป็นการ (ตัดสินใจ) การกระทำของสังคมทั้งหมดโดยรวมด้วย (act as a whole หรือ the act of the whole) ลือคกล่าวว่า

...เมื่อมนุษย์จำนวนหนึ่งสร้างชุมชนขึ้นด้วยความยินยอมของทุกคน ด้วยวิธีนั้นพวกเขาได้สร้างหนึ่งร่างของชุมชนซึ่งมีอำนาจกระทำกรใดๆตามเจตจำนงและการกำหนดของเสียงส่วนใหญ่ในฐานะที่เป็นร่างกายเพียงร่างเดียว ดังนั้น เราจะเห็นพลังของส่วนรวม เห็นความร่วมมือซึ่งได้อำนาจในการกระทำจากกฎหมายบ้านเมือง เห็นการกระทำของเสียงส่วนใหญ่ในฐานะที่เป็นการกระทำของส่วนรวม และเห็นการกำหนดสิ่งต่างๆที่มีอยู่ด้วยกฎธรรมชาติและเหตุผล ดังนั้นด้วยความยินยอมของแต่ละคนร่วมกับผู้อื่นในการสร้างหนึ่งกายการเมืองภายใต้รัฐบาล ทุกคนได้วางตัวของเขาเองให้ตกอยู่ภายใต้พันธะที่มีต่อทุกคนในสังคมในการเชื่อฟังการกำหนดของเสียงส่วนใหญ่และถูกรวมเข้าไปด้วย หรือพันธสัญญาเริ่มแรกอื่นที่ซึ่งเขากับคนอื่นๆได้รวมตัวกันเข้าสู่

การเป็นหนึ่งสังคมเดียวกัน มันคงไม่มีความหมายอะไรและพันธสัญญาใดก็คงไม่มีอยู่ถ้าหากเขายังเป็นอิสระและไม่ต้องตกอยู่ใต้อำนาจผู้กดขี่ไปมากกว่าตอนที่เขาอยู่ในสภาวะธรรมชาติเลย.¹¹

แต่อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่มีความไม่ลงรอยกันของประชาชนในบางประเด็น ก็อาจเป็นไปได้ว่ามติของประชาชนซึ่งก็คือเสียงส่วนใหญ่ (majority) นั้นอาจไปขัดกับเสียงส่วนน้อย (minority) และอาจเลยเส้นไปละเมิดสิทธิธรรมชาติของเสียงส่วนน้อยได้ ปัญหานี้หากแก้ไขไม่ได้ย่อมส่งผลให้การอ้างเหตุผลเรื่องความชอบธรรมของรัฐบาลที่ลือคเสนอนำหน้านักเบาลง และทฤษฎีพันธสัญญาของลือคโดยรวมทั้งจะถูกล้มล้างไปด้วย

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นจะเห็นว่าแม้ลือคเสนอประเด็นเกี่ยวกับการได้มาซึ่งรัฐบาลที่ชอบธรรมว่าต้องมาจากพันธสัญญาของสมาชิกของสังคมการเมือง แต่อย่างไรก็ตาม ลือคไม่ได้เสนอว่า “พันธสัญญา” ต้องเป็นฉันทามติของทุกคน เพียงแต่กล่าวถึงการยินยอมร่วมกัน (collective consent) ของเสียงข้างมากเท่านั้น และการตัดสินใจหรือวินิจฉัยในเรื่องต่างๆของรัฐบาลก็ต้องอาศัยมติของประชาชนที่ได้มาตามเสียงส่วนใหญ่เป็นตัวชี้วัด จุดนี้เองทำให้เกิดความเป็นไปได้ว่าการตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ก็อาจมีโอกาสเกิดการละเมิดสิทธิธรรมชาติของเสียงส่วนน้อยได้ และการอ้างความชอบธรรมของรัฐบาลด้วยเหตุที่ว่ามาจากความยินยอมของประชาชนก็อาจไม่เพียงพอ ข้อโต้แย้งในลักษณะดังกล่าวซึ่งพุ่งตรงไปวิจารณ์ทฤษฎีการเมืองของลือคนั้นปรากฏให้เห็นอยู่จำนวนหนึ่ง ตัวอย่างเช่น ข้อโจมตีทฤษฎีของลือคโดยการวิจารณ์ว่าลือคเสนอมโนทัศน์เรื่องกฎธรรมชาติอย่างสับสน ที่สำคัญยังมีข้ออ้าง (premises) ที่ขัดแย้งกันเองปรากฏอยู่ในทฤษฎีของลือคหลายประการ ตัวอย่างเช่น ลือคอ้างว่ากฎธรรมชาติเป็นสิ่งสัมบูรณ์ซึ่งไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้ แต่ขณะเดียวกันก็รับว่าในที่อื่นๆเนื้อหาของกฎธรรมชาตาก็อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์และตามข้อตกลงของชุมชนนั้นๆ ข้อวิจารณ์ทำนองนี้คือการตั้งคำถามกลับไปที่ลือคว่า (ในบาง

¹¹ Ibid., p. 349 - 350. ข้อความจากต้นฉบับคือ ...when any number of men have, by the consent of every individual, made a community, they have thereby made that community one body, with a power to act as one body, which is only by the will and determination of the majority..... therefore we see that in assemblies empowered to act by positive law where no number is set by that positive law which empowers them, the act of the majority passes for the act of the whole, and of course determines as having, by the law of Nature and reason, the power of the whole..... thus every man, by consenting with others to make one body politic under one government, puts himself under an obligation to every one of that society to submit to the determination of the majority, and to be concluded by it ; or else this original compact, whereby he with others incorporates into one society, would signify nothing, and be no compact if he be left free and under no other ties than he was in before in the state of Nature.

กรณี) เสียงส่วนใหญ่มีสิทธิในอำนาจการปกครองผ่านทางรัฐบาลแล้วใช้อำนาจนั้นไปบังคับกดขี่ส่วนที่เหลืออย่างไม่ยุติธรรมได้ด้วยหรือ และถือคติเชื่อหรือว่าการตัดสินใจของเสียงส่วนใหญ่ นั้นจะเป็นสิ่งที่ถูกต้องจริงๆ ข้อถกเถียงดังกล่าวนี้ปรากฏอยู่ในงานของ วิลมัวร์ เคนดัลล์ (Willmoore Kendall)¹² และ ฮันนา พิทกิน (Hanna Pitkin)¹³ ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวโดยรายละเอียดต่อไปในการศึกษาครั้งนี้

ข้อโต้แย้งในลำดับถัดมาคือเรื่อง “องค์อธิปัตย์” (sovereignty) หรือ “อำนาจอธิปไตย” ซึ่งเคนดัลล์เห็นว่าอำนาจอธิปไตยของเสียงส่วนใหญ่ นั้นดำรงอยู่อย่างกว้างขวางใหญ่โตควบคู่ไปกับอำนาจอธิปไตยของชุมชน ทำยที่สุดอำนาจอธิปไตยของเสียงส่วนใหญ่ได้กลายเป็นอำนาจอธิปไตยที่ไม่ถูกจำกัด สิทธิของปัจเจกชนจะต้องขึ้นกับผลประโยชน์ส่วนรวมของชุมชน สิทธิของปัจเจกบุคคลที่ไปด้วยกันได้กับผลประโยชน์ส่วนรวมเท่านั้นที่จะได้รับการยอมรับจากสังคม ส่วนรวมว่าสมเหตุสมผล กลายเป็นว่าอำนาจอธิปไตยของเสียงส่วนน้อยถูกจำกัด ในขณะที่เสียงส่วนใหญ่กลับไม่ถูกจำกัดเช่นนั้น¹⁴ ข้อโจมตีดังกล่าวนำมาสู่คำถามทำยสุดที่ว่าตกลงแล้วล็อคเชื่อในการดำรงอยู่ของมาตรฐานหรือเกณฑ์ทางศีลธรรมเชิงภววิสัย (objective moral standards) หรือไม่ และทำยอย่างไรจึงจะหาจุดร่วมที่ลงตัวกันในมิติต่างๆของความสัมพันธ์ระหว่างเสียงส่วนใหญ่และเสียงส่วนน้อยได้ในทฤษฎีของล็อค นอกจากข้อโต้แย้งและคำถามทั้งหลายที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่ากรยกข้อเสนอนี้จะแก้ปัญหให้กับทฤษฎีของล็อคด้วยการเปลี่ยนข้ออ้างพื้นฐานบางประการหรือสิ่งที่ล็อคยอมรับไว้ก่อนบางอย่างนั้นก็เป็นเรื่องใหญ่โตจนกลายเป็นการสูญเสียสาระสำคัญในทฤษฎีของล็อคไป อย่างเช่น ข้ออ้างพื้นฐานที่ล็อคยึดเอาไว้ตั้งแต่ต้นว่ามนุษย์มีเหตุผลและยุติธรรม (rational and just) ดังนั้นการวินิจฉัยของเสียงส่วนใหญ่ก็ย่อมถูกต้องและยุติธรรม¹⁵ เพราะหากทฤษฎีของล็อคจะต้องเปลี่ยนในเรื่องความเป็นเหตุเป็นผลของมนุษย์ก็เท่ากับว่าแทบจะต้องเปลี่ยนเนื้อหาอื่นๆที่ตามมาจากข้ออ้างนี้จนมีผลให้ต้องเปลี่ยนหรือเลิกทฤษฎี

¹² Kendall, Willmoore. *John Locke and The Doctrine of Majority-Rule*. University of Illinois Press, Urbana, 1965.

¹³ Pitkin, Hanna. "Obligation and Consent-I," 994. อ้างถึงใน Stevens, Jacqueline. *The Reasonableness of John Locke's Majority : Property Rights, Consent, and Resistance in the Second Treatise*. Political Theory, Vol. 24, No.3 (Aug., 1996), p. 447-450.

¹⁴ Kendall, Willmoore. *John Locke and The Doctrine of Majority-Rule*. University of Illinois Press, Urbana, 1965.

¹⁵ Ibid.

ของล๊อคไปเลยทีเดียว ด้วยความยุ่งเหยิงดังกล่าวจึงทำให้การพิจารณาทฤษฎีของล๊อคชิ้นใหม่ยังไม่ได้ข้อยุติ

แม้ว่าจะมีงานที่พยายามแก้ปัญหาสำคัญของทฤษฎีของล๊อคใน Two Treatises of Government ทั้งเรื่องการอ้างเหตุผลสนับสนุนความถูกต้องชอบธรรมของรัฐบาล ความเหมาะสมของขอบเขตอำนาจของรัฐบาล และข้อโต้แย้งเรื่องเสียงส่วนใหญ่อยู่จำนวนหนึ่ง แต่นั่นก็ดูเหมือนจะยังไม่เพียงพอ เช่น เดวิด บี ซุทส์ (David B. Suits) ได้พยายามตอบปัญหาดังกล่าวไว้บ้าง ซุทส์เห็นว่ารัฐบาลในกรอบคิดแบบล๊อคนั้นเป็นทางเลือกที่ดีกว่าทางเลือกอื่นอย่างเช่นการสร้างองค์กรพิทักษ์สิทธิ (private defense agency) เพราะรัฐบาลตามแนวคิดของล๊อคนั้นสามารถแก้ปัญหาได้ยืนยาวกว่า ส่วนเรื่องเสียงส่วนใหญ่ซุทส์ก็แก้ต่างว่าเสียงส่วนใหญ่ไม่ได้ถูกนำมาใช้เสมอไป แต่มันถูกนำมาใช้เมื่อสังคมไม่สามารถหาฉันทามติได้ อีกทั้งเสียงส่วนใหญ่ก็สามารถพูดคุยถกเถียงได้ และยังสามารถเปลี่ยนแปลงไปได้โดยไม่คงตัว แสดงให้เห็นว่าคงเป็นการดีกว่าถ้าประชาชนจะได้อยู่ในสังคมที่กฎและข้อตกลงสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความถูกต้องเหมาะสมในแต่ละปัญหา¹⁶ ส่วน แจ็คเกอลีน สตีเวนส์ (Jacqueline Stevens) ก็ได้พยายามทบทวนและตีความการใช้เหตุผลของล๊อคในหนังสือ Two Treatises of Government เป็นการเฉพาะ โดยลงรายละเอียดไปในเรื่องของสิทธิในการถือครองทรัพย์สินหรือกรรมสิทธิ์ในการถือครอง การยินยอมและการต่อต้านอำนาจปกครอง โดยอิงกับตัวอย่างร่วมสมัยในการเมืองสหรัฐอเมริกา ซึ่งประเด็นของสตีเวนส์โดยภาพรวมก็คือทฤษฎีของล๊อคนั้นมีลักษณะที่เป็นเหมือนคนบุคลิกสองหน้า คือมีทั้งด้านที่ดีและร้ายได้ทั้งนั้น ขึ้นอยู่กับสภาวะการณ์แวดล้อมและการตีความ¹⁷ แต่ทั้งหมดนี้ก็ดูเหมือนว่าข้อโจมตีไปที่แก่นของทฤษฎีของล๊อคนั้นก็ยังคงค้างอยู่ และข้อวิจารณ์ต่างๆก็ยังไม่ได้รับการโต้ตอบอย่างจริงจัง ซึ่งนั่นก็ทำให้เห็นว่าปัญหาต่างๆเหล่านี้ยังคงต้องการการถกเถียงให้มากขึ้น และเพื่อจะตอบปัญหาดังกล่าว วิทยานิพนธ์นี้จึงได้มุ่งไปที่การทบทวนและวิเคราะห์การใช้เสียงข้างมากในการเป็นพื้นฐานรองรับความชอบธรรมของรัฐบาลตามกรอบคิดของล๊อคว่าจะ

¹⁶ Suits, David B. On Locke's Argument for Government. Journal of Libertarian Studies, Vol. 1. No. 3. Pergamon Press, 1977. p. 195-203.

¹⁷ Stevens, Jacqueline. The Reasonableness of John Locke's Majority : Property Rights, Consent, and Resistance in the Second Treatise. Political Theory, Vol. 24 No. 3, August 1996, pp. 423-463.

แสดงให้เห็นถึงการลดรอนสิทธิของเสียงข้างน้อยหรือไม่ และกรอบคิดแบบลัทธิคนนั้นสามารถตอบได้ หรือหักล้างข้อโต้แย้งต่างๆที่กล่าวมาได้หรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

เพื่อศึกษาปัญหาความชอบธรรมของรัฐบาลกับปัญหาเสียงข้างมากในแนวคิดพันธสัญญาของจอห์น ล็อก

ประโยชน์ในการศึกษา

การศึกษาความคิดทางการเมืองของลัทธิคนเป็นประโยชน์ในฐานะที่ทฤษฎีการเมืองของลัทธิคนเป็นต้นธารของลัทธิเสรีนิยมซึ่งภายหลังพัฒนามาเป็นลัทธิเสรีนิยมประชาธิปไตยอันเป็นความคิดทางการเมืองกระแสหลักของโลกยุคปัจจุบัน

วิธีการศึกษา

ใช้วิธีการศึกษาในเชิงการวิเคราะห์ตัวบท (textual analysis)

สมมติฐานหรือแนวเหตุผล

ในหนังสือ Two Treatises of Government จอห์น ล็อกได้เสนอประเด็นเกี่ยวกับการได้มาซึ่งรัฐบาลที่ชอบธรรมว่าต้องมาจากพันธสัญญาของสมาชิกของสังคมการเมือง อย่างไรก็ตาม ล็อกไม่ได้เสนอว่า "พันธสัญญา" (contract) ต้องเป็นฉันทามติของทุกคน เพียงแต่กล่าวถึงการยินยอมร่วมกัน (collective consent) ของเสียงข้างมากเท่านั้น วิทยานิพนธ์นี้ต้องการวิเคราะห์การใช้เสียงข้างมากเป็นพื้นฐานรองรับความชอบธรรมของรัฐบาลในกรอบคิดของลัทธิคนว่า จะแสดงให้เห็นถึงการลดรอนสิทธิของเสียงข้างน้อยหรือไม่ อย่างไร

ขอบเขตการศึกษา

ผู้วิจัยจำกัดขอบเขตการศึกษาเฉพาะในการวิเคราะห์ Two Treatises of Government ในฐานะที่เป็นทฤษฎีพันธสัญญาทางการเมืองในเชิงสมมติ (hypothetical contract) ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการแสดงเหตุผลและตีความแนวคิดของล๊อคด้วยวิธีการทางปรัชญาในเชิงวิเคราะห์ (analytic approach) เป็นสำคัญ มิได้มุ่งศึกษาหรือทำความเข้าใจแนวคิดของล๊อคด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ (historical approach)¹⁸

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

¹⁸ ดูรายละเอียดในเรื่องวิธีการศึกษาที่แตกต่างกันนี้ได้ที่ Tully, James. *An Approach To Political Philosophy: Locke in Contexts*, Cambridge

University Press, 1993. และ Dunn, John. *The Political Thought of John Locke : An Historical Account of the Argument of the Two Treatises of Government*. Cambridge : Cambridge University Press, 1975.

บทที่ 2

ว่าด้วยรากฐานของความเสมอภาคเท่าเทียมกัน

2.1 จากสิทธิอำนาจของพระเจ้าสู่สิทธิอำนาจของมนุษย์

ในบทนี้ผู้วิจัยจะอธิบายให้เห็นความสำคัญของทฤษฎีเรื่องความเสมอภาคเท่าเทียมกันซึ่ง ล็อคได้เสนอเอาไว้ในฐานะที่มโนทัศน์นี้เป็นพื้นฐานทั่วไปในของการอ้างเหตุผลเพื่อสนับสนุนความ ถูกต้องชอบธรรมของรูปแบบการปกครองที่เกิดขึ้นในสังคมการเมือง ทฤษฎีความเสมอภาคนี้ก่อรูป ให้เห็นอย่างเด่นชัดใน The Second Treatise of Government แต่อย่างไรก็ตามลำดับการอ้าง เหตุผลเพื่อเสนอทัศนะดังกล่าวโดยแท้จริงแล้วไม่ได้เริ่มต้นที่ The Second Treatise of Government แต่เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่ขั้นตอนการหักล้างคู่ความคิดตรงข้ามของเขาใน the First Treatise of Government อันเป็นความคิดที่ยืนอยู่บนฐานของความไม่เท่าเทียมกัน (inequality) มาตั้งแต่ต้น และการต่อสู้ทางความคิดครั้งนี้จะเป็นการวางรากฐานให้กับทฤษฎีการเมืองของล็อค ที่ปรากฏใน The Second Treatise of Government ดังที่ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงอย่างละเอียดต่อไป

ความเสมอภาคเท่าเทียมกันของมนุษย์มีอยู่ตั้งแต่แรกในสภาวะธรรมชาติ และการ บรรยายสภาพตามธรรมชาติที่ล็อคเห็นว่าเป็นสภาวะแรกเริ่มที่สุดของมนุษย์บนโลกนี้ก่อนที่สังคม การเมืองจะถือกำเนิดขึ้นนับว่าข้ออ้างพื้นฐาน (premise) ข้อหนึ่งของเขาในการสถาปนาระบบ การเมืองการปกครองที่มีรายละเอียดแยกย่อยออกไปอีกมากมายตามที่เขาได้เขียนไว้ใน The Second Treatise of Government ในสภาวะนี้เขาบรรยายว่าเป็นสภาพที่มนุษย์ทุกคนมีทั้ง “เสรีภาพโดยสมบูรณ์” (perfect freedom) และ “ความเสมอภาคเท่าเทียมกัน” (equality) ดังนั้น สถานะของเสรีภาพและความเสมอภาคนี้จึงมีความสำคัญยิ่งในทฤษฎีการเมืองของล็อคด้วยเหตุที่ มันเป็นฐานในการยืนยันความถูกต้องชอบธรรม (justify) ให้กับส่วนอื่นๆที่ตามมาในภายหลัง ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของรัฐบาล การออกกฎหมาย และกิจกรรมทางการเมืองในสังคมการเมือง เป็น ต้น แต่ก่อนจะไปถึงตรงนั้น เราต้องทำความเข้าใจเสียก่อนว่าล็อคไม่ได้เสนอหลักทางการเมือง ขึ้นมาโดดๆโดยปราศจากการปะทะกับความคิดตรงข้าม และการต่อสู้กับข้อตรงข้ามทางความคิด นี้เองที่ได้ทำให้พื้นฐานทางทฤษฎีของเขาก่อรูปขึ้นไปพร้อมๆกับหักล้างหลักการของฝ่ายตรงข้าม

เมื่อหลักการพื้นฐานของลัทธิคือความเสมอภาค หลักการของฝ่ายตรงข้ามก็คือการไม่เสมอภาค เมื่อลัทธิเห็นว่ามนุษย์โดยธรรมชาติแล้วเท่าเทียมกัน แต่ฝั่งตรงข้ามทางความคิดกับลัทธิคอยมเห็น ว่ามันไม่เท่าเทียมกัน ความคิดที่ลัทธิต้องการโต้แย้งในขั้นแรกก็เป็นความคิดเช่นนี้ และคู่อริที่เขายกขึ้นมาก็คือเซอร์โรเบิร์ต ฟิลเมอร์

เซอร์โรเบิร์ต ฟิลเมอร์ (Sir Robert Filmer, 1588-1653) เป็นนักทฤษฎีการเมืองที่สนับสนุนความชอบธรรมในการถือสิทธิอำนาจทางการเมืองในการปกครองอังกฤษ เหตุผลสำคัญที่เขายกมาเป็นข้ออ้างในการสนับสนุนความชอบธรรมดังกล่าวก็คือเรื่อง “เทวสิทธิ” (divine right) ซึ่งเป็นความคิดทางการเมืองที่มีมาแต่สมัยโบราณ หลักการเรื่องเทวสิทธินี้อิงอยู่กับฐานความเชื่อทางศาสนาคริสต์ โดยเขาเห็นว่ามนุษย์โดยธรรมชาติมันไม่เท่าเทียมกัน (แม้ว่าเขาจะไม่ได้กล่าวออกมาตามภาษาแบบที่ลัทธิใช้ก็ตาม) แต่มีคนบางคนที่มีสิทธิอำนาจที่ชอบธรรมในการปกครองคนอื่น ซึ่งฟิลเมอร์จะระบุเฉพาะเจาะจงลงไปว่าคือกษัตริย์ (อังกฤษ) หลักการเรื่องเทวสิทธิปรากฏอยู่ในหนังสือเล่มสำคัญของฟิลเมอร์ชื่อว่า “ปิตาธิปไตย” (Patriarcha)

ฟิลเมอร์อ้างเหตุผลโดยยกเนื้อหากจากคัมภีร์ไบเบิลที่กล่าวถึงการที่พระเจ้าสร้างโลก จากนั้นก็สร้างสิ่งมีชีวิตทั้งหมด อาดัมกับอีฟเป็นมนุษย์ชายหญิงคู่แรกที่อุบัติขึ้นบนโลกโดยมีอาดัมเกิดขึ้นก่อนและอีฟเกิดขึ้นจากซี่โครงของอาดัม และอาดัมก็ได้รับเทวสิทธิมาจากพระเจ้าโดยตรง เขามีสิทธิอันชอบธรรมในการปกครองมนุษย์ทั้งปวงก็ด้วยเหตุตามฐานะแห่งความเป็นบิดานี้ อันได้รับตรงมาจากพระเจ้า ต่อมาเมื่ออาดัมเสียชีวิตสิทธิอำนาจก็ตกทอดมาสู่ทายาทของเขาซึ่งก็คือบุตรชายที่เกิดกับอีฟ เมื่อทายาทคนนี้ตายสิทธิอำนาจก็ถูกส่งทอดต่อไปเรื่อยๆ จากทายาทรุ่นที่หนึ่งสู่ทายาทรุ่นที่สอง และสู่ทายาทรุ่นต่อไปจนกระทั่งมาถึงมือของทายาทรุ่นปัจจุบันนั่นก็คือกษัตริย์อังกฤษ กษัตริย์จึงมีสิทธิอำนาจอันชอบธรรมมาจากพระเจ้า (ซึ่งผ่านมาทางอาดัม) ในการปกครองประชาชนซึ่งต่างก็เป็นลูกหลานของอาดัมและเป็นสิ่งที่ถูกสรรสร้างจากพระเจ้าด้วย ดังนั้น กษัตริย์จึงมีอำนาจสูงสุดในรัฐ มีความเด็ดขาดสมบูรณ์เหนือกว่ากฎหมายใดๆ และยังคงครอบคลุมไปถึงชีวิตของประชาชนที่อยู่ภายใต้การปกครองด้วย¹⁹

¹⁹ Locke, John. *Two Treatises of Government*, P. Laslett (ed.),. Cambridge: Cambridge University Press, 1970. P. 159 – 236.

การอ้างเหตุผลดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่ามนุษย์ไม่มีความเสมอภาคโดยธรรมชาติตามหลักการของฟิลเมอร์ เนื่องจากมนุษย์จะกระทำการใดๆ ได้ก็ต่อเมื่อขึ้นต่ออำนาจของกษัตริย์ซึ่งมีอำนาจเด็ดขาดและสูงสุด หรือจะกล่าวให้ถึงที่สุดคือขึ้นต่ออำนาจของพระเจ้า และกล่าวได้ว่าประชาชนย่อมไม่มีสิทธิในการต่อต้านขัดขืนหรือโค่นล้มอำนาจกษัตริย์ในฐานะที่การต่อต้านนั้นย่อมเป็นการต่อต้านต่ออำนาจต้นตอซึ่งก็คือพระเจ้า²⁰ ท้ายที่สุดลำดับเหตุผลนี้นำมาสู่การคงความมั่นคงสูงสุดให้แก่บัลลังก์โดยมิอาจตั้งคำถามใดๆ อันอนุมานมาสู่หลักการพื้นฐานของทฤษฎีที่ว่ามนุษย์โดยธรรมชาติแล้วไม่มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันตามผู้วิจัยได้เกริ่นเอาไว้แล้วในช่วงต้น

2.2 จากระากฐานของความไม่เท่าเทียมมาสู่รากฐานของความเสมอภาคเท่าเทียมกัน

ล๊อคได้แย้งฟิลเมอร์อย่างถึงรากถึงโคน เขาเสนอว่าฟิลเมอร์อ้างเทวสิทธิเป็นฐานความชอบธรรมในการมีสิทธิอำนาจทางการเมืองโดยอาศัยเนื้อความจากคัมภีร์ไบเบิล แต่ในคัมภีร์ไบเบิลไม่มีข้อความใดที่มีการระบุเฉพาะเจาะจงว่าพระเจ้าได้มอบให้อาдамเป็นผู้ปกครองโลก ไม่มีจุดใดที่บ่งว่าพระเจ้ามอบหมายให้อาדםเป็นกษัตริย์ การอ้างว่าพระเจ้ามอบเทวสิทธิให้โดยผ่านทางอาดัมจึงเป็นการอ้างที่เลื่อนลอยไร้หลักฐาน นอกจากอาดัมจะไม่สามารถอ้างเทวสิทธิได้แล้ว ลูกหลานของอาดัมก็ไม่อาจอ้างเทวสิทธิได้อีกด้วยเพราะในคัมภีร์ก็ไม่มีส่วนที่ระบุไว้เช่นกัน ด้วยเหตุนี้การอ้างความชอบธรรมในการปกครองผ่านทางสายเลือดดังกล่าวจึงเป็นการกล่าวอ้างที่ผิดทั้งหมด และนั่นก็หมายความว่าไม่มีมนุษย์คนใดได้รับสิทธิอำนาจในการปกครองนี้มาจากพระเจ้าผ่านทางอาดัมทั้งสิ้นซึ่งก็รวมถึงกษัตริย์อังกฤษด้วย²¹

การกล่าวอ้างของฟิลเมอร์ถึงอย่างไรก็ไม่อาจยอมรับว่าสมเหตุสมผลได้ เพราะต่อให้ยอมรับว่าพระเจ้าได้มอบเทวสิทธิให้แก่อาดัมจริง การอ้างเหตุผลของฟิลเมอร์ก็ใช้การไม่ได้ยุติ ล๊อคทำการทดลองทางความคิดโดยลองยอมรับข้ออ้างที่ว่าพระเจ้าได้มอบเทวสิทธิให้กับอาดัม แม้ยอมรับข้ออ้างนั้นแต่ก็ไม่มีทางทราบแน่ชัดอยู่ที่ว่าใครคือทายาทโดยตรงจากอาดัมกันแน่ เพราะว่า

²⁰ Filmer, Robert. Patriarcha. (document file) 1680.

²¹ Locke, John. Two Treatises of Government, P. Laslett (ed.),. Cambridge: Cambridge University Press, 1970. P. 159 – 281.

ตลอดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอันยาวนานของมนุษย์กระทั่งดำเนินมาถึงปัจจุบันก็มีความ
 ยอกย้อนผันผวนของการสืบทอดอำนาจอยู่เป็นอันมาก จนในที่สุดเมื่อมาถึงวันนี้ก็ไม่มีใครรู้ว่า
 ใครสืบเชื้อสายจากใครมาแต่เมื่อครั้งโบราณกาล ดังนั้นกษัตริย์ที่นั่งบัลลังก์อยู่ขณะนี้ก็อาจสืบเชื้อ
 สายมาจากใครสักคนก็ได้ที่ไม่ใช่อาดัม หากเรายอมรับเทวสิทธิก็เท่ากับเรายอมรับว่าเราควรตกอยู่
 ใต้การปกครองของใครคนหนึ่งซึ่งเราไม่รู้ว่าและไม่มีทางรู้ว่าคือใคร การยอมรับเช่นนี้ดูจะไม่
 สมเหตุสมผล มีความขัดแย้งในตัวเอง แต่เนื่องจากว่าการกระทำของพระเจ้าต้องมีเหตุผลและไม่
 ขัดแย้งในตัวเอง ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าความคิดที่ฟิลเมอร์อ้างเรื่องเทวสิทธิเป็นความคิดที่ผิด ล็อค
 กล่าวว่

...อาดัมไม่มีทั้งสิทธิธรรมชาติของความเป็นพ่อและอำนาจที่ได้รับมาจากพระเจ้าในการ
 อ้างสิทธิอำนาจใดๆเหนือบุตรของเขา หรือควบคุมปกครองโลกตามอย่างที่ได้รับการอวดอ้าง ต่อ
 ให้อาดัมมีสิทธิอำนาจนั้น ทายาทของเขาก็ไม่มีอยู่ดี ต่อให้ทายาทของเขามี ก็ไม่มีทั้งกฎหมาย
 และกฎหมายของพระเจ้าใดๆที่กำหนดให้ทายาทมีสิทธิรับช่วงสิทธิอำนาจอย่างต่อเนื่องและ
 ชัดเจนแน่นอน ต่อให้มีการกำหนดที่แน่นอนแต่ก็ยังคงไม่รู้ผู้ดีว่าทายาทคนล่าสุดของอาดัมคือ
 ใคร จากข้ออ้างทั้งหมดนี้ก็เป็นที่น่าขันที่ว่าไปไม่ได้ที่ผู้ปกครองโลกควรเก็บเกี่ยวผลประโยชน์
 หรือรับสิทธิอำนาจใดๆด้วยข้ออ้างแบบนี้ได้...²²

ตามการกล่าวอ้างเรื่องเทวสิทธิมนุษยย์ไม่มีเสรีภาพตามธรรมชาติและไม่มีความสะดวก
 เท่าเทียมกัน แต่เมื่อล็อคหักล้างการกล่าวอ้างดังกล่าวลง ความคิดที่เข้ามาแทนที่จึงมีลักษณะ
 ตรงกันข้าม เขาเห็นว่าโดยแท้จริงแล้วในสภาวะดั้งเดิมหรือสภาวะธรรมชาตินั้นมนุษย์มีเสรีภาพ
 โดยสมบูรณ์และมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ล็อคให้คำอธิบายว่าในสภาวะธรรมชาติดังมีลักษณะ
 สำคัญอยู่สองประการคือหนึ่งมี “เสรีภาพโดยสมบูรณ์” (perfect freedom) และสองคือมี “ความ
 เสมอภาคเท่าเทียมกัน” (equality) เขาบรรยายทัศนคตินี้เอาไว้ในบทที่ 2 ของ The Second
 Treatise of Government เรื่อง “ว่าด้วยสภาวะธรรมชาติ” (Of the State of Nature) เขาไว้ว่า

²²แปลแบบสรุปความจาก Locke, John. *Two Treatises of Government*, P. Laslett (ed.),. Cambridge: Cambridge University Press, 1970. P. 285.
 ข้อความโดยสมบูรณ์ตามต้นฉบับคือ ...Adam had not either by natural right of fatherhood, or by positive donation from God, any such authority
 over his children, or dominion over the world as it pretended. That if he had, his heirs, yet, had no right to it. That if his heirs had, their being
 no law of nature nor positive law of God that determines, which is the right heir in all cases that arise, the right of succession, and
 consequently of bearing rule, could not have been certainly determined. That if even that had been determined, yet the knowledge of which is
 the eldest line of Adam's posterity, being so long since utterly lost, that in the races of mankind and families of the world, there remains not to
 one above another, the least pretence to be the eldest house, and to have the right of inheritance. All these premises having, as I think, been
 clearly made out, it is impossible that the rulers now on earth should make any benefit, or derive any the least shadow of authority from that
 which is held to be the fountain of all power...

เพื่อที่จะเข้าใจสิทธิในการมีอำนาจทางการเมืองและเพื่อที่จะรับมันมาจากจุดเริ่มต้น เราต้องพิจารณาว่าสภาวะใดคือสิ่งที่มนุษย์เป็นโดยธรรมชาติ ซึ่งนั่นก็คือสภาวะที่มีเสรีภาพโดยสมบูรณ์ ในการกำหนดการกระทำของเขา ในการละทิ้งทรัพย์สินและบุคคลตามที่พวกเขาเห็นว่าสมควรภายในขอบเขตของกฎธรรมชาติโดยปราศจากการสั่งให้ทำหรือเพราะขึ้นกับเจตจำนงของผู้อื่น

สภาวะนี้ยังเป็นสภาวะที่มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันอีกด้วย เป็นสภาวะที่อำนาจและการพิพากษาทั้งหมดกระทำต่อทุกคนซึ่งกันและกัน ไม่มีใครที่มีมันอยู่มากกว่าผู้อื่น ไม่มีอะไรชัดเจนไปกว่าการที่สิ่งมีชีวิตที่พระเจ้าสร้างขึ้นมาในสปีชีส์เดียวกันและอยู่ในระดับเดียวกัน เกิดมาใช้ข้อได้เปรียบของธรรมชาติแบบเดียวกัน และใช้วิธีต่างๆเหมือนกัน ก็ควรที่จะมีความเท่าเทียมกันทั้งหมดโดยปราศจากการตกอยู่ใต้อำนาจผู้อื่น ไม่มีใครต่ำใครสูง และปรึกษาหารือกันด้วยหลักฐานและการทำความเข้าใจที่ชัดเจนในเรื่องขององค์อธิปัตย์และสิทธิในการปกครองที่ไร้ข้อสงสัย²³

เหตุผลของล๊อคค์ก็คือด้วยเหตุที่พระเจ้าสร้างมนุษย์ขึ้นมาเหมือนกัน ต่างก็มีอวัยวะและสมรรถภาพต่างๆทั้งทางร่างกายและจิตใจเหมือนกัน ดังนั้น จึงมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน ไม่มีใครมีสิทธิอำนาจตามธรรมชาติที่จะต้องอยู่เหนือใครหรือเป็นนายปกครองคนอื่น แล้วถ้าสิทธิอำนาจอันชอบธรรมทางการเมืองไม่ได้มีเหตุผลมาจากการแต่งตั้งของพระเจ้าแล้วละก็ ความถูกต้องชอบธรรมในการปกครองจะมาจากไหนกันเล่า ล๊อคคตอบว่ามาจาก “ความยินยอม” (consent) ของประชาชน และความยินยอมนี้เองคือสิ่งที่ทำให้พันธสัญญาที่มีความเป็นธรรม หรือระบุให้ละเอียดลงไปได้ว่าคือสิ่งที่ทำให้รัฐบาลที่ถือกำเนิดขึ้นภายใต้พันธสัญญาที่เป็นธรรมมีความชอบธรรม กล่าวคือ เมื่อมนุษย์ทุกคนในสภาวะธรรมชาติซึ่งต่างก็มีความเท่าเทียม มีเสรี และ

²³ Two Treatises of Government. (1970). Chapter II Of the State of Nature. P 287 ข้อความแบบสมบูรณ์ตามต้นฉบับคือ *To understand Political Power right, and derive it from its Original, we must consider what State all men are naturally in, and that is, a State of perfect Freedom to order their Action, and dispose of their Possessions, and Persons as they think fit, within the bounds of the Law of Nature, without asking leave, or depending upon the Will of any other Man. A State also of Equality, wherein all the Power and Jurisdiction is reciprocal, no one having more than another : there being nothing more evident, than that Creatures of the same species and rank promiscuously born to all the same advantages of Nature, and the use of the same faculties, should also be equal one amongst another without Subordination or Subjection, unless the Lord and Master of them all, should by any manifest Declaration of his Will set one above another, and confer on him by an evident and clear appointment an undoubted Right to Dominion and Sovereignty.*

มีอิสระ เห็นร่วมกันว่าควรมีสั่งสร้างสังคมการเมืองขึ้นมาในฐานะที่เป็นชุมชนอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อความความสะดวกสบาย ปลอดภัย และมีสันติสุข ประชาชนที่เป็นสมาชิกในชุมชนการเมืองนี้ซึ่งลึกลับเรียกว่า “ประชาสังคม” (civil society) จะเล็งเห็นด้วยเหตุผลว่าการอยู่ร่วมกันเป็นทางเลือกที่ดีกว่าอยู่แบบตัวใครตัวมันตามเดิมในสภาวะธรรมชาติ ในการใช้ชีวิตภายในสังคมการเมืองพวกเขาสามารถผลิตเพลิดเพลินกับการใช้ทรัพย์สินและมีความปลอดภัยไว้กังวลกว่า ลึกลับกล่าวว่า

สภาวะของมนุษย์โดยธรรมชาติตามอย่างที่ข้าพเจ้าได้กล่าวไปแล้วว่าทั้งหมดล้วนมีเสรี มีความเท่าเทียม และมีอิสระ ไม่มีใครที่สามารถถูกขับไล่ไปจากสภาวะนี้ได้ และไม่อาจอยู่ภายใต้การปกครองโดยอำนาจทางการเมืองของผู้อื่นโดยปราศจากการยินยอม ทางเดียวที่ใครก็ตามจะปลดเปลื้องตัวเองจากเสรีภาพตามธรรมชาตินี้ได้ก็คือการสร้างพันธะของประชาสังคมที่มาจากข้อตกลงกับคนอื่นๆ ในการเข้าร่วมและรวมแต่ละคนเข้าด้วยกันเป็นหนึ่งชุมชนที่มีเอกภาพ เพื่อที่แต่ละคนจะมีความสะดวกสบาย ปลอดภัย และการใช้ชีวิตอย่างสันติท่ามกลางผู้อื่น สามารถผลิตเพลิดเพลินกับการใช้ทรัพย์สินและความปลอดภัยที่มากกว่าเดิม มนุษย์จำนวนหนึ่งจะทำเช่นนี้เพราะว่าพวกเขาไม่ได้สูญเสียเสรีภาพที่มีอยู่แต่เดิมในสภาวะธรรมชาติไป เมื่อมนุษย์เหล่านั้นได้มีการยินยอม (consent) ร่วมกันที่จะสร้างชุมชน (community) หนึ่งเดียวหรือรัฐบาล (government) หนึ่งเดียวขึ้นมา ดังนั้น พวกเขาก็จะให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ทั้งใจและสร้างหนึ่ง “กายการเมือง” (body politic) ขึ้น ที่ซึ่ง “เสียงส่วนใหญ่” (majority) มีสิทธิในการกระทำและครอบคลุมไปถึงส่วนที่เหลือ²⁴

การยินยอมของประชาชนเพื่อสถาปนาชุมชนทางการเมืองนี้ขึ้นได้กลายเป็นพันธะที่ผูกมัดพวกเขาโดยสมัครใจให้อยู่ภายใต้อำนาจทางการเมืองของรัฐบาลตามพันธสัญญา อย่างไรก็ตาม เสรีภาพและความเสมอภาคที่แต่ละคนมีอยู่แต่เดิมในสภาวะธรรมชาติดี้อยู่ยังคงอยู่ สิ่งเหล่านี้ไม่ได้เลือนหายไปไหนและก็ไม่อาจถ่ายโอนไปให้ใครได้ เขาเกิดมาพร้อมกับมันและก็จะตายไปพร้อมกับ

²⁴ Men being, as has been said, by nature all free, equal, and independent, no one can be put out of this estate and subjected to the political power of another without his own consent, which is done by agreeing with other men, to join and unite into a community for their comfortable, safe, and peaceable living, one amongst another, in a secure enjoyment of their properties, and a greater security against any that are not of it. This any number of men may do, because it injures not the freedom of the rest; they are left, as they were, in the liberty of the state of Nature. When any number of men have so consented to make one community or government, they are thereby presently incorporated, and make one body politic, wherein the majority have a right to act and conclude the rest. The Second Treatise of Government. Chapter 8 Of the Beginning of Political Societies. P 348-349. ตัวเน้นในเครื่องหมายคำพูดโดยผู้วิจัย

มัน แม้ว่าพวกเขาสร้างสังคมการเมืองขึ้นแล้วก็ตามแต่สิทธิตามธรรมชาติของแต่ละคนยังคงอยู่ เพราะฉะนั้นรัฐบาลจึงมีขอบเขตอำนาจอย่างจำกัดไม่อาจไปล่วงละเมิดสิทธิตามธรรมชาติของสมาชิกในสังคมการเมืองได้ สิทธิตามธรรมชาตินี้ทุกคนมีมันอยู่อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน ซึ่งแยกย่อยออกคร่าวๆได้เป็นสองประเภทคือ สิทธิในชีวิต สิทธิในชีวิตนี้หมายถึงทั้งชีวิตของตนเอง และผู้อื่น คือมีสิทธิอันชอบธรรมที่จะปกป้องชีวิตของตนเองจากการทำร้ายจากผู้อื่น รวมทั้งไม่มีสิทธิที่จะฆ่าชีวิตของตัวเองด้วย ส่วนสิทธิในทรัพย์สินคือสิทธิอันชอบธรรมในการเข้าถือครองทรัพย์สินต่าง ๆ บนโลกเป็นกรรมสิทธิ์ของตน และไม่มีสิทธิในการฉกชิงแย่งหรือล่วงละเมิดทรัพย์สินของผู้อื่นมาเป็นของตนด้วย²⁵

การอ้างสิทธิในการถือครองทรัพย์สินใดๆไม่อาจอ้างตามอำเภอใจได้ มนุษย์จะอ้างตัวว่าเป็นเจ้าของสิ่งใดก็ด้วยการอาศัยสิ่งที่เขาเป็นเจ้าของมาแต่กำเนิดหรือเป็นเป็นเจ้าของโดยธรรมชาติจึงจะชอบธรรม และสิ่งที่แต่ละคนมีมาแต่เดิมโดยธรรมชาติก็คือชีวิตของพวกเขาเอง ชีวิตที่วุ่นไปประกอบไปด้วยร่างกายและจิตใจซึ่งเป็นบ่อเกิดแห่งแรงงานในการยังชีพ พวกเขาจะทำนุบำรุงหรือหล่อเลี้ยงชีวิตของตนต่อไปได้ก็ด้วยการนำแรงงานเหล่านี้ไปแลกเปลี่ยนหรือผสมรวมกันเข้ากับทรัพยากรธรรมชาติต่างๆเพื่อนำมาพิทักษ์และเกื้อกูลชีวิตตัวเองต่อไป เมื่อมนุษย์นำแรงงานของตนเข้าผสมรวมกับทรัพยากรต่างๆเขาจึงมีสิทธิอันชอบธรรมในการอ้างความเป็นเจ้าของผลผลิตที่เกิดขึ้นเหล่านั้น การถือครองทรัพย์สินของมนุษย์เกิดขึ้นได้ก็ด้วยกระบวนการเช่นนี้ ล็อกคกล่าวว่ “...แรงงานของร่างกายเขาและงานที่มาจากมือเขาย่อมเป็นสิทธิของเขาเองหาใช่ใครอื่น... เมื่อเขาผสมแรงงานของตนเข้ากับสิ่งใดเมื่อนั้นก็จะเกิดทรัพย์สินที่เป็นของเขา...”²⁶

ด้วยเหตุที่ว่าทรัพย์สินเหล่านี้เป็นสิ่งที่เขาได้มาตามความชอบธรรมโดยธรรมชาติของเขาเอง รัฐบาลหรือใครก็ตามในสังคมการเมืองจึงไม่มีสิทธิไปล่วงละเมิดหรือยึดชิง ด้วยการอ้างสิทธิในการถือครองทรัพย์สินนี้เองที่ไปยืนยันสิทธิตามธรรมชาติอันชอบธรรมซึ่งทุกคนมีอย่างเท่าเทียมกัน

²⁵ Locke, John. *Two Treatises of Government*. P. Laslett (ed.). Cambridge: Cambridge University Press, 1970., p. 303 - 320.

²⁶ The “labour” of his body and the “work” of his hands, we may say, are properly his. Whatsoever, then, he removes out of the state that Nature hath provided and left it in, he hath mixed his labour with it, and joined to it something that is his own, and thereby makes it his property. The Second Treatise of Government. Chapter V Of Property. P 305-306.

ตามที่เราได้กล่าวไว้ตั้งแต่ต้น และเป็นผลสรุปทางตรรกะประการสำคัญที่ทำให้หลักความเสมอภาคเท่าเทียมกันของลોકได้เข้ามาแทนที่หลักความไม่เท่าเทียมกันของฟิลเมอร์ทั้งระบบ

อย่างไรก็ตาม ต้องเข้าใจกันเสียก่อนว่าความเสมอภาคเท่าเทียมกันนี้หมายความว่าอย่างไร มีขอบเขตแค่ไหน มนุษย์ทุกคนจำเป็นต้องมีทุกสิ่งทุกอย่างเหมือนกันหรือไม่ ผู้วิจัยเห็นว่าไม่สามารถกล่าวอ้างได้ว่ามนุษย์ต้องมีทุกสิ่งทุกอย่างเท่ากัน พออนุมานได้ว่าความเสมอภาคทางเศรษฐกิจไม่ใช่เป้าหมายที่ลอคมุ่งไปถึงและในขณะเดียวกันก็ไม่ใช่นิยามของความเสมอภาคที่ลอคกล่าวไว้ในคำอธิบายเรื่องสภาวะธรรมชาติอีกด้วย แล้วความเสมอภาคที่ลอคว่าจะมีขอบเขตเป็นเช่นใดนั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นความเสมอภาคเท่าเทียมในศักดิ์ศรีของมนุษย์ในฐานะที่เป็นสิ่งสร้างจากพระเจ้ามาอย่างเท่าเทียมกัน มีองค์ประกอบของการกำเนิดเป็นชีวิตหรือสมรรถนะ (faculties) ต่างๆเหมือนกัน ที่สำคัญอีกข้อก็คือมีความสามารถในการเข้าถึงเหตุผล (capacity to reason) ด้วยกันทั้งนั้น คุณลักษณะเหล่านี้อาจไม่ใช่สิ่งที่มนุษย์ทุกผู้ทุกนามมีเท่าเทียมกันทุกประการราวกับหุ่นยนต์ที่ผลิตออกมาจากเครื่องจักรเครื่องเดียวกัน แต่หมายถึงมนุษย์ทุกคนต่างก็มีคุณลักษณะเหล่านี้ด้วยกันทั้งสิ้น ด้วยประการฉะนี้มนุษย์ย่อมมีสิทธิในชีวิตของเขาและมีสิทธิในทรัพย์สินที่เขาใช้แรงงานเพื่อให้ได้มาอย่างเท่าเทียมกัน แต่เนื่องจากมนุษย์แต่ละคนต่างก็ทำงานมากน้อยแตกต่างกัน ดังนั้นจึงพออนุมานได้ว่าลอคไม่ได้หมายความว่าทุกคนจะต้องมีทรัพย์สินที่ถือครองในท้ายที่สุดแล้วเท่ากันทุกประการด้วย

พื้นฐานสำคัญของทฤษฎีการเมืองของลอคก็คือข้ออ้าง (premise) ที่ว่า “มนุษย์ทุกคนมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน” ลอคยืนยันความคิดนี้ด้วยการหักล้างข้อตั้งที่มีความหมายตรงกันข้าม (negation) ซึ่งเป็นของโรเบิร์ต ฟิลเมอร์ที่ว่า “มนุษย์ทุกคนไม่ได้มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน” เหตุผลที่ลอคนำมาใช้ได้แย้งฟิลเมอร์ก็คือการแสดงให้เห็นว่าข้ออ้างของฟิลเมอร์เป็นการกล่าวอ้างที่ไม่สมเหตุสมผล ซึ่งไปขัดแย้งกับคุณสมบัติของพระเจ้าที่มีความสมเหตุสมผล อย่างไรก็ตาม ทั้งลอคและฟิลเมอร์ต่างก็ยอมรับการมีอยู่ของพระเจ้าด้วยกันทั้งคู่ ลอคอ้างว่าในฐานะที่มนุษย์เป็นสิ่งสร้างจากพระเจ้าด้วยกันทั้งสิ้น ดังนั้นจึงมีความเสมอภาคมาตั้งแต่ต้น และความเสมอภาคนี้ทำให้เราทั้งผองต่างก็มีสิทธิที่เท่าเทียมกันโดยธรรมชาติ นี่เป็นที่มาของมโนทัศน์เรื่อง “สิทธิธรรมชาติ” (natural rights) ที่ลอคใช้ ในขณะที่ฟิลเมอร์เห็นว่ามิใช่หนึ่งที่มีสิทธิมากกว่าคนอื่นซึ่งทำให้เขามี

ความชอบธรรมในการเป็นผู้ปกครองมนุษย์คนอื่นที่เหลือ สิทธิ นั่นคือ “เทวสิทธิ” ซึ่งในทัศนะของฟิลเมอร์ก็คือกษัตริย์อังกฤษที่ได้มรดกอำนาจนี้มาในฐานะทายาทโดยตรงของอาดัมอันเป็นบุตรของพระเจ้านั่นเอง แต่ในท้ายที่สุดลોકได้ตีทศนะเรื่องความไม่เท่าเทียมกันของมนุษย์และเทวสิทธิของฟิลเมอร์ให้ตกไป

2.3 การสนับสนุนความชอบธรรมของความเสมอภาคด้วยสิทธิธรรมชาติ และการพัฒนาไปสู่กำเนิดสังคมการเมืองภายใต้พันธสัญญา

ลอคเห็นว่ามนุษย์เลือกเดินเข้าสู่ภาวะสังคม (social state) อย่างสมัครใจ (voluntary) พร้อมทั้งร่วมกำหนดพันธสัญญาในการอยู่ร่วมกันอย่างเท่าเทียม กระทั่งได้เข้ามาสู่ ณ จุดเริ่มแรก (original position) ของพันธสัญญาในเชิงสมมติ (hypothetical contract) ซึ่งทุกคนมีความเสมอภาคทางการเมืองและใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันภายใต้กฎกติกาตลอดจนข้อตกลง (commitment) ที่สังคมนการเมืองกำหนดขึ้นภายในปริบทพลทางสังคมการเมือง ผู้วิจัยตีความลอคเป็นเช่นนี้เพราะลอคอธิบายความคิดของเขาโดยเริ่มจากการพิจารณาจำลองการกำเนิดของสังคมนการเมืองในระดับเล็กที่สุดก่อน นั่นก็คือการเดินทางเข้ามาสู่การใช้ชีวิตคู่ร่วมกันระหว่างชายและหญิง บังเกิดเป็นสังคมนครอบครัว (conjugal society) ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นสังคมนการเมืองแรกภายใต้พันธสัญญาจากความยินยอมของสมาชิกเอง ลอคกล่าวว่า

พระเจ้าได้สร้างมนุษย์ขึ้นมาให้เป็นผู้สร้างสรรค์ซึ่งพวกเขาจะวินิจฉัยได้ว่าไม่เป็นการดีเลยที่จะอยู่อย่างโดดเดี่ยว พวกเขาจึงอยู่ภายใต้พันธอันแข็งแกร่งของความจำเป็น ความสะดวกสบาย และความโน้มเอียงที่จะผลักดันตัวเองเข้าสู่สังคมตามที่เหมาะกับภาษาและความเข้าใจของเขาเพื่อจะได้ดำรงชีวิตอย่างพลัดพลินต่อไป สังคมแรกเริ่มคือการอยู่ร่วมกันระหว่างสามีกับภรรยาซึ่งต่อมาจะให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรของพวกเขา บังเกิดครอบครัวและออกกฎที่เหมาะสมจากนายและนายหญิงในการปกครองครอบครัว นี่คือนี่สิ่ง

เรียกว่า “สังคมการเมือง” ในขนาดย่อส่วนหรือแบบกะทัดรัด ซึ่งแต่ละสังคมการเมืองขนาดย่อส่วนนี้ต่างก็มีเป้าหมาย ข้อผูกมัด และขอบเขตที่แตกต่างกันไป²⁷

ซึ่งแนวคิดนี้เป็นวิถีทางที่เห็นได้จากการพัฒนาทฤษฎีปรัชญาการเมืองของนักปรัชญายุคหลังซึ่งได้รับแรงบันดาลใจจากทฤษฎีของล๊อค อย่างเช่น จอห์น รอลส์ (John Rawls) ผู้สร้างหลัก “ม่านแห่งความไม่รู้” (veil of ignorance) ในการกำหนดข้อตกลงที่มีความยุติธรรม (justice as fairness)²⁸ หรือโรเบิร์ต โนซิค (Robert Nozick) ผู้เสนอต้นแบบของรัฐขั้นต่ำ (minimal state) ในฐานะที่เป็นรัฐบาลรูปแบบเดียวที่มีความชอบธรรมอย่างแท้จริง²⁹

ข้อพิจารณาลำดับสุดท้ายในบทนี้ตามที่ผู้วิจัยมองเห็นก็คือความเสมอภาคเท่าเทียมกันในสิทธิธรรมชาติในสภาวะธรรมชาติตามที่ล๊อคกล่าวได้นำมาสู่การอ้างความถูกต้องชอบธรรมของความเสมอภาคทางการเมืองในสภาวะสังคม รากฐานเหล่านี้คือการก่อกำเนิดสังคมการเมืองภายใต้สิทธิอำนาจทางการเมืองอันชอบธรรมตามความยินยอมร่วมกันของประชาชน ทั้งหมดทั้งปวงที่กล่าวมาจากการยอมรับความเสมอภาคเท่าเทียมกันในจุดเริ่มต้นซึ่งทำให้มนุษย์ยินยอมที่จะเข้ามาอยู่รวมกันเป็นชุมชนเดียวกันนำไปสู่การถือกำเนิดสังคมการเมืองตามพันธสัญญาร่วมกันได้ กล่าวอีกทางหนึ่งก็คือการที่สมาชิกแต่ละคนในชุมชนการเมืองต่างก็เล็งเห็นด้วยเหตุผลทุกคนมีความเป็นมนุษย์และความเป็นสมาชิกภาพของชุมชนที่มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน การยอมรับเช่นนี้เท่านั้นจึงจะทำให้สังคมการเมืองภายใต้รัฐบาลร่วมกันสามารถถือกำเนิดขึ้นได้ หากไม่แล้วพันธสัญญาย่อมไม่อาจปรากฏ และมนุษย์ทุกคนก็จะยังอยู่ในสภาวะธรรมชาติซึ่งไม่สามารถได้มาซึ่งหลักประกันในความปลอดภัย ในเสรีภาพ ในชีวิต และในทรัพย์สินได้ดีเท่ากับในสังคมการเมือง สังคมการเมืองจะถือกำเนิดขึ้นได้ก็ด้วยการยอมรับความเท่าเทียมกันหรือในทางกลับกันก็คือหากไม่ยอมรับความเท่าเทียมกันสังคมการเมืองย่อมไม่บังเกิดขึ้น

²⁷ God, having made man such a creature that, in His own judgment, it was not good for him to be alone, put him under strong obligations of necessity, convenience, and inclination, to drive him into society, as well as fitted him with understanding and language to continue and enjoy it. The first society was between man and wife, which gave beginning to that between parents and children and make up but one family, wherein the master or mistress of it had some sort of rule proper to a family, each of these, or all together, came short of “political society,” as we shall see if we consider the different ends, ties, and bounds of each of these. The Second Treatise of Government. Chapter IX Of the Ends of Political Society and Government. P 336 – 337.

²⁸ Rawls, John. A Theory of Justice. Cambridge : Harvard University Press, 1971.

²⁹ Nozick, Robert. Anarchy, State and Utopia. Basic Books, 1974.

รัฐบาลภายใต้พันธสัญญาที่สมาชิกในชุมชนทางการเมืองหรือสังคมประชาให้ความยินยอมร่วมกันนี้จึงมีสิทธิอำนาจอันชอบธรรมในการปกครองประชาชนในรัฐ ต่างกับหลักทฤษฎีของฟิลเมอร์ที่ไม่สามารถยืนยันความถูกต้องชอบธรรมเช่นนี้ได้ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว เมื่อข้ออ้างพื้นฐานที่ฟิลเมอร์ใช้มาตั้งแต่นั้นไม่สามารถใช้การได้ ผลลัพธ์ที่ตามมาทางตรรกะจากข้ออ้างนั้นก็ไม้อาจใช้การได้ด้วย นอกจากนั้นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือข้ออ้างพื้นฐานนั้นได้รับการใช้งานในฐานะที่เป็น “สัจพจน์” (axiom) ของทั้งคู่ด้วย สัจพจน์ที่ทั้งล๊อคและฟิลเมอร์ยอมรับร่วมกันคือการมีอยู่ของพระเจ้า แต่ทั้งสองคนมีแนวคิดที่ขัดแย้งกันอย่างตรงข้าม (contradict) ในเรื่องสถานภาพที่แท้จริงของมนุษย์ ซึ่งทำให้ต้องตัดสินใจว่าใครผิดใครถูก ล๊อคคิดว่ามนุษย์มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันโดยธรรมชาติ ในขณะที่ฟิลเมอร์คิดว่ามนุษย์โดยธรรมชาติแล้วไม่ได้เสมอภาคเท่าเทียมกันแต่มีบางคนที่มีความพิเศษอันชอบธรรมให้เป็นผู้ปกครอง กล่าวได้ว่าการถกเถียงกันครั้งนี้ก็คือตัวแทนของการต่อสู้ระหว่างฐานคิดเรื่อง “ความเสมอภาค” กับ “ความไม่เสมอภาค” (inequality) ซึ่งทั้งคู่ต่างอุทิศพื้นที่ในการแสดงลำดับเหตุผลเพื่อสนับสนุนความคิดดังกล่าวอยู่ไม่น้อย ทั้งที่โดยปกติแล้วสัจพจน์เป็นสิ่งที่ยอมรับอยู่แล้วโดยไม่ต้องพิสูจน์ และเมื่อสัจพจน์ของฟิลเมอร์ถูกทำลายด้วยข้อโต้แย้งของล๊อคในเรื่องความไม่สมเหตุสมผลในการหาทายาทของอาดัม ผลพวงทางตรรกะที่ได้จากสัจพจน์ของฟิลเมอร์ก็เป็นอันตกไปด้วย ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องกล่าวถึงรายละเอียดของการปกครองหรือการสถาปนารัฐบาลในทัศนะของฟิลเมอร์อีก

การพิจารณาในลำดับถัดไปจึงเข้ามาสู่รูปแบบของรัฐบาลในสังคมการเมืองตามพันธสัญญาที่สมาชิกของชุมชนยินยอมร่วมกันให้เกิดขึ้นว่ามีลักษณะเป็นเช่นไร เกิดขึ้นได้อย่างไร ดำรงอยู่อย่างไร สูญสลายไปได้อย่างไร มีลำดับการอ้างเหตุผลที่สอดคล้องและคงเส้นคงวาตามสัจพจน์นั้นหรือไม่ และสิทธิตามธรรมชาติที่แต่เดิมถูกจำกัดด้วยกฎหมายชาติได้เปลี่ยนผ่านมาสู่สิทธิทางการเมืองภายในขอบเขตของกฎหมายที่ผ่านกระบวนการบัญญัติอย่างชอบธรรมในสังคมการเมืองได้อย่างไรนั้น ล๊อคบรรยายว่าเป็นเพราะมนุษย์ต้องการปกป้องชีวิตและทรัพย์สินของตนเอง ดังนั้นจึงรวมตัวกันเป็นสิ่งที่เรียกว่า “จักรภพ” (commonwealth) ขึ้น ล๊อคกล่าวว่า ...เพราะฉะนั้นจุดมุ่งหมายสูงสุดของมนุษย์ในการรวมตัวกันเป็นหนึ่งเดียวเข้าสู่การเป็นจักรภพและจัดวางตัวเอง

ให้อยู่ภายใต้รัฐบาลก็คือการพิทักษ์รักษาทรัพย์สินของพวกเขาเอง...³⁰ ดังที่ผู้วิจัยจะอภิปราย
อย่างละเอียดต่อไปในบทถัดไป

³⁰ The great and chief end, therefore, of men uniting into commonwealths, and putting themselves under government, is the preservation of their property...., The Second Treatise of Government. Chapter IX Of the Ends of Political Society and Government. P 368 – 369.

บทที่ 3

กำเนิดสังคมนการเมืองภายใต้พันธสัญญา

หัวใจสำคัญอย่างหนึ่งของทฤษฎีการเมืองของล๊อคคก็คือการที่รัฐบาลมีความชอบธรรม เนื่องจากมีที่มาจากความยินยอมของพลเมืองในรัฐ ล๊อคคมีปัญหอยู่บ้างในการแสดงตัวอย่าง ประกอบเหตุผลอย่างคงเส้นคงวาในการนิยามความหมายให้ชัดว่าความยินยอมอันนำไปสู่รัฐบาล ภายใต้พันธสัญญานี้เป็นอย่างไรกันแน่ บางครั้งข้อเสนอของเขาดูจะเป็นเรื่องเชิงหลักการล้วนๆ ซึ่งทำให้ความหมายของพันธสัญญาเป็นไปในเชิงมโนทัศน์ แต่บางทีเขาก็โยนไปถึงเหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์ซึ่งแสดงถึงความหมายของพันธสัญญาในเชิงประวัติศาสตร์ซึ่งจะจริงหรือไม่ก็ต้อง อาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์³¹ ที่ล๊อคคมันยังไม่ได้ผูกมัดให้คนที่เกิดในยุคหลังการกำเนิดพันธสัญญา มีพันธะที่ต้องปฏิบัติตามด้วย³² โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อบุคคลที่อยู่ภายใต้พันธสัญญาเห็นว่าเนื้อหาของสัญญาไม่เป็นธรรม ในช่วงคาบเกี่ยวกับยุคสมัยของล๊อคค เดวิด ฮูม (David Hume, 1711-1776) ได้ตั้งคำถามว่าถ้าสัญญาไม่เป็นธรรมเราจะยอมรับและปฏิบัติตามสัญญาได้อย่างไร คงไม่เป็นการดีหากเรายอมภักดีต่อสัญญาอยู่เสมอไม่ว่าสัญญานั้นจะเป็นธรรมหรือไม่ก็ตาม³³ นอกจากที่กล่าวแล้ว เรื่องของความยินยอมก็เป็นปัญหาที่ถูกโต้แย้งได้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ได้เกิดขึ้นจริงหรืออย่างน้อยก็ไม่มีหลักฐานประจักษ์ชัดว่าเกิดขึ้นจริง สมาชิกในสังคมโดยทั่วไปแล้วก็ตระหนักดีว่าเขาไม่เคยประกอบพิธีกรรมอันใดในการแสดงให้เห็นว่าเขายินยอมกับการบัญญัติพันธสัญญาของสังคมที่เขาอยู่ แล้วอย่างนี้เหตุใดพวกเขาจะต้องยอมรับพันธสัญญาและสิ่งที่ตามมาจากพันธสัญญานั้นด้วย ทั้งหมดนี้จะเห็นได้ว่าหากไม่สามารถยืนยันเรื่องความยินยอมได้ทฤษฎีการเมืองของล๊อคคก็มีปัญหา รัฐบาลก็ไม่อาจอ้างความชอบธรรม และมติของเสียงส่วนใหญ่ก็เป็นสิ่งที่พึงปฏิเสธ

³¹ Peter Laslett วิเคราะห์ว่าล๊อคคมีใจเสนอสมมติฐานเชิงประวัติศาสตร์เข้ามาป้อนอยู่ใน Two Treatises of Government (John Locke, Two Treatises of Government, ed. Peter Laslett, Cambridge University Press, 1960. Pp. 377 -394.) อุกฤษฏ์ แพทย์น้อย เห็นพ้องตามการวิเคราะห์นี้โดยระบุประเด็นนี้ไว้ในบทความชื่อ "หลักการที่แท้จริงของทฤษฎีสัญญาประชาคม" ใน ธเนศ วงศ์ยานนาวา (บรรณาธิการ). รัฐศาสตร์สาร : ปรัชญาและความคิด. หน้า 58.

³² Laslett, Peter. Introduction in Two Treatises of Government. P. 3-126.

³³ Hume, David. Of the Original Contract. ใน Essays, Moral, Political, and Literary, Part II, Essay XII.

ปัญหาเรื่องความยินยอมเป็นประเด็นที่มีบทบาทสำคัญในทฤษฎีการเมืองของล๊อคและถูกตั้งคำถามมากมาย เนื่องจากในความเป็นจริงนั้นค่อนข้างชัดเจนว่าประชาชนไม่ได้แสดงออกให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ถึงการยอมรับ (actual consent) พันธสัญญา อันเนื่องจากเขาได้อยู่ในสภาวะสังคมแล้วตั้งแต่ต้น ด้วยเหตุนี้จึงเปิดช่องให้พวกเขาสามารถอ้างได้ว่าเขามีได้ให้ความยินยอมกับพันธสัญญาแต่อย่างใด ซึ่งนั่นก็นำมาสู่การโต้แย้งชัดเจนต่ออำนาจรัฐทั้งโดยไม่มีเหตุผลอันชอบธรรม หรือกล่าวอีกทางหนึ่งก็คือพวกเขาไม่เห็นพันธผูกพันที่ทำให้เขาเคารพและยอมรับสิทธิอำนาจของรัฐ และเมื่อเพ่งดูเป็นการเฉพาะเจาะจงที่ทฤษฎีของล๊อคซึ่งรัฐใช้สิทธิอำนาจผ่านทางรัฐบาลที่มาจากเสียงส่วนใหญ่ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า (1) ประชาชนสามารถชัดเจนต่อสิทธิอำนาจของรัฐ รัฐบาล และเสียงส่วนใหญ่ได้หากไม่สามารถแสดงให้เห็นว่าสมาชิกทุกคนในสังคมการเมืองได้ให้ความยินยอมที่จะเข้ามาอยู่ร่วมกันภายใต้พันธสัญญาอย่างแท้จริง และ (2) เนื่องจากไม่สามารถยืนยันว่าประชาชนได้มอบความยินยอมให้แล้วจริงๆ ดังนั้นจึงไม่มีหรือแทบไม่มีรัฐบาลใดที่มีความชอบธรรมเลย แต่จะรับข้อสรุปเช่นนี้ได้อย่างไรในเมื่อมันขัดแย้งกับเจตนารมณ์ของการหลักการที่ต้องการแสดงให้เห็นถึงรูปแบบของรัฐบาลอันชอบธรรม ประเด็นนี้จึงเป็นปัญหาของทฤษฎีล๊อคโดยตรงซึ่งต้องการคำอธิบายอย่างยิ่ง

ล๊อคพยายามตอบคำถามนี้ด้วยการอธิบายว่าเมื่อใดก็ตามที่บุคคลผู้หนึ่งเข้ามามีส่วนร่วมในอาณาบริเวณของรัฐนั้นๆ และได้เก็บเกี่ยวผลประโยชน์อะไรสักอย่างจากสาธารณูปโภคของรัฐก็ถือว่าเขาได้ให้การยอมรับพันธสัญญาโดยปริยายแล้ว (tacit consent)³⁴ เขากล่าวว่า

“แค่เพียงเดินทางผ่านไปโดยอาศัยทางหลวงของประเทศก็ถือได้ว่าคนผู้นั้นให้การยินยอมโดยปริยายให้กับรัฐบาลและเห็นด้วยกับการยอมรับอำนาจของรัฐบาลในระหว่างที่เขายังคงอาศัยอยู่ในพื้นที่ในอำนาจของรัฐบาลนั้น”³⁵

แต่ถึงกระนั้น ก็เป็นการยากที่เราจะยอมรับวิธีการแก้ต่างของเขาด้วยเหตุผลนี้ ทำนองเดียวกันกับกรณีของล๊อค มันคงเป็นเรื่องตลกเอามากๆ ถ้าใครสักคนเดินเข้ามาหยิบขนมในตู้เย็นในบ้านของผู้วิจัหรือไม่กี่เดินไปเด็ดผักผลไม้ในสวนหลังบ้านผู้วิจัไปใช้แล้วผู้วิจัอ้างว่าเขาได้

³⁴ Locke, John. Two Treatises of Government. P. 365-366.

³⁵ Locke, John. Two Treatises of Government. P. 366.

กลายเป็นส่วนหนึ่งของข้อตกลงภายในบ้านของผู้วิจัยไปแล้วโดยปริยาย เพื่อจะคลี่คลายปัญหานี้ ผู้วิจัยจำต้องย้อนกลับไปทบทวนที่มาที่ไปของชุมชนทางการเมืองตามที่ลืกลืมได้แสดงทัศนะไว้ โดยสังเขป ดังนี้

3.1 กำเนิดสังคมการเมือง

ลืกลืมอธิบายว่าสังคมการเมืองหรือชุมชนทางการเมืองกำเนิดขึ้นได้ก็เนื่องจากว่ามนุษย์ซึ่งถึงแม้ว่าจะเป็นสัตว์ที่มีเหตุผล (rational being) สามารถพิจารณาไตร่ตรองและเข้าถึงกฎธรรมชาติในการควบคุมพฤติกรรมของตนและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อยู่ตั้งแต่แรกในสภาวะธรรมชาติ แต่นั่นก็ไม่ได้มีหลักประกันว่าจะไม่มีใครกระทำการเกินขอบเขตของตนและไปล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น ดังนั้นเพื่อสกัดความเสี่ยงในการเกิดสภาวะสงคราม (state of war) มนุษย์จึงได้รวมตัวกันเป็นชุมชนและสละสิทธิและเสรีภาพบางประการของตนเพื่อมอบให้กับตัวกลางคนใดคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองรักษาความปลอดภัยให้กับชีวิตและทรัพย์สินของสมาชิกที่อยู่ในชุมชนทางการเมืองนั้น ลืกลืมเรียกชุมชนทางการเมืองนี้ว่าประชาสังคม และมนุษย์ซึ่งแต่เดิมในสภาวะธรรมชาติมีเสรีภาพโดยสมบูรณ์ก็ได้กลายมาเป็นพลเมืองในสังคมการเมืองหรือชุมชนทางการเมืองที่เขาสังกัดอยู่

คำถามที่เกิดขึ้นเมื่อมาถึงตรงนี้ก็คือนอกจากนี้แล้วมนุษย์ได้เข้ามารวมตัวกันและเปลี่ยนสภาพของการอยู่ร่วมกันจากเดิมที่เป็นอิสระและปราศจากผู้ปกครองมาสู่ชุมชนทางการเมืองที่มีผู้ปกครองในการปกป้องสิทธิของชีวิตและทรัพย์สินนั้น ความเสมอภาคที่ทุกคนมีอยู่แต่เดิมในสภาวะธรรมชาติจะหายไปหรือลดน้อยลงหรือไม่ คำตอบของลืกลืมก็คือไม่ แต่ความเสมอภาคต่างๆไปนี้ได้กลายมาเป็นความเสมอภาคทางการเมืองของพลเมืองในรัฐเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมืองที่ตนมีส่วนได้ส่วนเสียหรือเกี่ยวข้อง³⁶ ลืกลืมกล่าวว่า ...นักการเมืองหรืออะไรก็ตามแต่ไม่สามารถอ้างความ

³⁶ ความเสมอภาคในผลบั้นปลาย อย่างเช่น ความเสมอภาคในทรัพย์สิน นั่นจะเป็นสิ่งที่นักคิดผู้อื่นเน้นย้ำเสียมากกว่าอย่างเช่น มารชยัชขึ้นมาเป็นหลักการพื้นฐาน แนวทางที่จะต้องทำให้มนุษย์มีทรัพยากรหรือทรัพย์สินเท่าเทียมกันนั้นไม่มีปรากฏอย่างชัดเจนใน Two Treatises of Government เลย และดูเพิ่มเติมเกี่ยวกับเหตุผลเรื่องความเสมอภาคซึ่งอาศัยสิทธิในการถือครองทรัพย์สินเป็นด้วยยืนยันในงานของ Alan Ryan ใน Property and Political Theory. Oxford: Basil Blackwell, 1984.

เหนือกว่าผู้อื่นได้ ด้วยความยินยอม(ของการรวมตัวกันเป็นสังคมการเมือง)นั้นทุกคนล้วนเสมอภาคเท่าเทียมกันหมด...³⁷

3.2 ความยินยอมของประชาชนและการสถาปนารัฐบาล

เมื่อมนุษย์รวมตัวกันเป็นชุมชนทางการเมือง สิ่งที่เขาจำเป็นต้องทำก็คือการมอบหมายให้องค์กรที่เป็นกลางทำหน้าที่ดูแลสิทธิในชีวิตและทรัพย์สินของพวกเขาไม่ให้ถูกล่วงละเมิดจากผู้อื่น องค์กรที่นั่นก็คือรัฐบาลซึ่งมีอำนาจนี้ได้ก็ด้วยความยินยอมของประชาชน หากปราศจากความยินยอมรัฐบาลก็ไม่อาจมีอำนาจนี้ได้ ทั้งนี้เนื่องจากลึกลับเห็นว่าอำนาจอันมาจากสิทธิตามธรรมชาติของแต่ละคนเป็นสิ่งที่พวกเขามีอยู่โดยกำเนิดและเป็นสิ่งที่ไม่มีใครสามารถถ่ายโอนให้กันได้ แนวคิดเรื่องของความยินยอมรวมทั้งเรื่องการทำเนิชุมชนทางการเมืองในฐานะที่เป็นทางเลือกนี้เป็นสิ่งสำคัญที่ลึกลับจะใช้ในการอ้างเหตุผลเพื่อสนับสนุนความชอบธรรมของรัฐบาลอันมีพื้นฐานจากจุดเริ่มต้นที่เรียกว่าสัญญาเริ่มแรกหรือปฐมสัญญา (original contract หรือ original compact)

ดี เอ ลอยด์ โธมัส (D.A. Lloyd Thomas) ได้วิเคราะห์และขยายความทฤษฎีของลึกลับเกี่ยวกับการก่อรูปขึ้นมาของชุมชน (The Formation of the Community) เขาไว้ในหนังสือ Locke on Government ว่าสามารถแบ่งลำดับขั้นของการก่อรูปชุมชนออกได้เป็นสองระดับ (two-stage process) คือ³⁸

ระดับที่ 1 แต่ละบุคคลสร้างพันธสัญญาขึ้นกับคนอื่น ๆ ที่ปรารถนาจะออกจากสภาวะตามธรรมชาติมาสู่พื้นที่ซึ่งยอมรับการมีอำนาจเหนือ (executive power) ภายใต้การกำกับของกฎธรรมชาติ และทำให้สิ่งนี้มีผลร่วมกันครอบคลุมไปถึงสมาชิกทุกคนที่เข้ามาอยู่ภายใต้พันธสัญญา

³⁷ ...whatever superiority some politicians now would place in any of them, they themselves claimed it not ; but by consent were all equal..., Locke, John. Two Treatises of Government. P. 353.

³⁸ Lloyd Thomas, D.A. Locke on Government. Chapter 2 Social Contract and the State. p. 25-27.

อำนาจเหนือที่ว่าจะถูกถอดความเป็นส่วนตัวออกกลายเป็นสิ่งสาธารณะ (de-privatized)³⁹ และเจตจำนงของพวกเขาที่เข้ามาอยู่ในระดับของชุมชน (จากเดิมที่อยู่ในระดับของปัจเจก)

ระดับที่ 2 การสถาปนาประชาสังคมและรัฐบาลโดยอำนาจเหนือภายใต้การกำกับของกฎธรรมชาติจะต้องแสดงอำนาจนั้นผ่านทางองค์กรที่เป็นผู้แทนประชาชนอย่างเป็นทางการ (formally constituted authority) สมาชิกของชุมชนต้องตัดสินใจว่าจะให้รูปแบบของรัฐธรรมนูญออกมาในรูปแบบใดเพื่อให้พวกเขาสามารถมั่นใจได้ว่าอำนาจเหนือดังกล่าวนี้จะทำงานอยู่ภายใต้การกำกับของกฎธรรมชาติ และเมื่อถึงขั้นนี้ เมื่อสมาชิกในชุมชนได้เห็นด้วยในการเข้าร่วมกับชุมชนตามพันธสัญญาแรกเริ่ม ดังนั้นของพวกเขาก็ต้องยอมรับที่จะถูกจำกัดขอบเขตให้อยู่ภายในการตัดสินใจของเสียงส่วนใหญ่⁴⁰

3.3 การอ้างเหตุผลสนับสนุนความชอบธรรมของรัฐบาลกับการยืนยันความยินยอม

ในส่วนที่แล้ว ผู้วิจัยได้อธิบายให้เห็นถึงปัญหาของการอ้างเหตุผลเรื่องรัฐบาลที่ชอบธรรมจากความยินยอมของประชาชนเอาไว้ในหลายมิติ มาถึงตรงนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอมุมมองต่างๆ ที่ครอบคลุมที่สุดเท่าที่จะทำได้ในการตรวจสอบน้ำหนักเหตุผลของมโนทัศน์นี้ จนนำไปสู่บทสรุปสุดท้ายของผู้วิจัยในการแสดงจุดยืนต่อปัญหาดังกล่าว ในบทที่แล้วผู้วิจัยได้กล่าวถึงความพยายามของลอร์ดในการตอบคำถามนี้ซึ่งลอร์ดอธิบายว่าเมื่อใดก็ตามที่บุคคลผู้หนึ่งเข้ามามีส่วนในอาณาบริเวณของรัฐนั้นๆ และได้เก็บเกี่ยวผลประโยชน์อะไรสักอย่างจากสาธารณูปโภคของรัฐก็ถือว่าเขาได้ให้การยอมรับพันธสัญญาโดยปริยายแล้ว (tacit consent) เขากล่าวว่า “แค่เพียงเดินทางผ่านไปโดยอาศัยทางหลวงของประเทศก็ถือได้ว่าคนผู้นั้นให้การยินยอมโดยปริยายให้กับรัฐบาลและเห็นด้วยกับการยอมรับอำนาจของรัฐบาลในระหว่างที่เขายังคงอาศัยอยู่ในพื้นที่ใน

³⁹ In the first stage each person makes a compact with every other wishing to quit the state of nature whereby it is agreed to surrender her executive power of the law of nature, and to make it over to all those (as a collectively) who have entered this compact... The executive power of the law of nature is de-privatized., Ibid.

⁴⁰ ...collective executive power of the law of nature must be exercised by a formally constituted authority... The members of the community have to decide into what constitutional form they are to entrust their executive power of the law of nature... when you agree to the original compact you must be regarded as having agreed to be bound by the majority decision..., Ibid.

อำนาจของรัฐบาลนั้น”⁴¹ แต่ผู้วิจัยเห็นว่าไม่ง่ายเสียทีเดียวที่จะยอมรับวิธีการแก้ต่างของเขาด้วย เหตุผลนี้ โดยเสนอตัวอย่างแย้งว่ามั่นคงเป็นเรื่องตลกเอามากๆ ถ้าใครสักคนเดินเข้ามาหยิบขนมใน ตู้เย็นในบ้านของผู้วิจัยหรือไม่ก็เดินไปเด็ดผักผลไม้ในสวนหลังบ้านผู้วิจัยไปใช้แล้วผู้วิจัยอ้างว่าเขา ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของข้อตกลงภายในบ้านของผู้วิจัยไปแล้วโดยปริยาย ด้วยลักษณะการอ้าง เหตุผลดังกล่าวจึงทำให้เกิดข้อโต้แย้งจำนวนมากต่อหลักการเรื่องนี้ บางครั้งข้อโจมตีนั้นก็มีผล ต่อเนื่องไปถึงขั้นปฏิเสธทฤษฎีการเมืองของลัทธิทั้งระบบหรือไม่ก็กระทบถึงสาระสำคัญของทฤษฎี

ผู้วิจัยจะแสดงให้เห็นลำดับเหตุผลทั้งหมดเอาไว้ในบทถัดไป คือบทที่ 4 และ 5 ว่าเหตุใด ประชาชนจึงควรเคารพและยอมรับมติที่ได้จากเสียงส่วนใหญ่ ซึ่งที่ศะนั้นนั้นเป็นผลสืบเนื่องมาจากการก่อกำเนิดสังคมการเมืองเพื่อตอบโจทย์เรื่องความไม่มั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของ มนุษย์ในสภาวะธรรมชาติ สังคมการเมืองซึ่งบังเกิดสิทธิอำนาจของรัฐเหนือประชาชน โดยที่รัฐ แสดงสิทธิอำนาจออกมาผ่านทางรัฐบาลที่ได้มาจากเสียงส่วนใหญ่ และประชาชนทั้งหมดในรัฐก็มี พันธะทางการเมืองในการเคารพและยอมรับสิทธิอำนาจนี้เนื่องจากเป็นความยินยอมของพวกเขา เองในการเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของข้อตกลงร่วมกันในรัฐซึ่งก็คือพันธสัญญาในเชิงสมมติตนเอง อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่ค้างอยู่ในบทที่ 4 กับ 5 และผู้วิจัยไม่ได้แจกแจงถึงเหตุผลอันมั่นคงในทฤษฎี การเมืองของลัทธิก็คือคำอธิบายเรื่อง “ความยินยอม” ซึ่งในบทนี้ผู้วิจัยจะแสดงให้เห็นถึงการอ้าง เหตุผลในเรื่องดังกล่าวพร้อมทั้งเสนอแนวทางในวิเคราะห์บทบาทของมโนทัศน์เรื่องความยินยอมที่ เหมาะสมต่อการทำความเข้าใจแนวคิดทางการเมืองของลัทธิ ซึ่งข้อเสนอของผู้วิจัยก็คือคำอธิบาย ว่าเหตุใดทฤษฎีของลัทธิจึงยังคงเป็นหลักการที่น่ายอมรับและใช้การได้ ทั้งนี้เนื่องจากความ ยินยอมเป็นที่มาของพันธะทางการเมืองอันทำให้ผู้อยู่ภายใต้สัญญาจำเป็นต้องเคารพและปฏิบัติ ตามเงื่อนไขของสัญญา สำหรับทฤษฎีของลัทธิอันนั้นพันธสัญญาทำให้เกิดสิทธิอำนาจของรัฐบาลซึ่ง มาจากเสียงส่วนใหญ่ และประชาชนทั้งหมดรวมทั้งเสียงส่วนน้อยก็ต้องเคารพสิทธิอำนาจนี้ ลัทธิ กกล่าวว่า

⁴¹ Whether it be barely travelling freely on the highway ; and in effect, it reaches as far as the very being of any one within the territories of that government. Locke, John. *Two Treatises of Government*. P. 365-366.

...เมื่อมนุษย์จำนวนหนึ่งสร้างชุมชนขึ้นด้วยความยินยอมของทุกคน ด้วยวิธีนั้นพวกเขาได้สร้างหนึ่งร่างของชุมชนซึ่งมีอำนาจกระทำกรไต่ๆตามเจตจำนงและการกำหนดของเสียงส่วนใหญ่ในฐานะที่เป็นร่างกายเพียงร่างเดียว... ดังนั้น ด้วยความยินยอมของแต่ละคนร่วมกับผู้อื่นในการสร้างหนึ่งกายการเมืองภายใต้รัฐบาล ทุกคนได้วางตัวของเขาเองให้ตกอยู่ภายใต้พันธะที่มีต่อทุกคนในสังคมในการเชื่อฟังการกำหนดของเสียงส่วนใหญ่และถูกรวมเข้าไปด้วย หรือพันธสัญญาเริ่มแรกอื่นๆ ที่ซึ่งเขากับคนอื่นๆ ได้รวมตัวกันเข้าสู่การเป็นหนึ่งสังคมเดียวกัน...⁴²

แนวคิดของล๊อคเรื่องความยินยอมและความยินยอมโดยปริยายนี้อาจไม่เป็นปัญหาในความคิดของล๊อค⁴³ เช่นเดียวกับแนวคิดของบางคน เช่น จอห์น ดันน์ (John Dunn, 1940-) ซึ่งมองว่าการแสดงออกของความยินยอมเป็นปัญหาได้ก็เนื่องจากการเอาminatศน์ของยุคสมัยใหม่มาจับminatศน์ของล๊อคอันเป็นวิธีคิดต่างยุคต่างสมัยซึ่งมีความหมายไม่เหมือนกัน ดังนั้นจึงเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน⁴⁴ แต่ถึงกระนั้นก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่าการครุ่นคิดถึงประเด็นปัญหาเชิงminatศน์เป็นคนละเรื่องกับความครุ่นคิดถึงคำอธิบายของminatศน์ที่อิงกับบริบททางประวัติศาสตร์ (historical context) กล่าวคือผู้วิจัยกำลังค้นหาคำตอบที่เป็นปัญหาในเชิงminatศน์จากการทดลองทางความคิด (thought experiment) มากกว่ามุ่งค้นหานิยามเชิงข้อเท็จจริงที่ตรงกับยุคสมัยของตัวเอง ผู้วิจัยตีความว่าการที่ล๊อคพยายามอธิบายให้เห็นภาพของการกำเนิดสังคมนการเมืองด้วยการบรรยายว่ามีจุดเริ่มต้นขึ้นจากการอยู่ร่วมกันระหว่างชายและหญิงในแบบสามีภรรยา และจะมีเป้าหมาย ข้อผูกมัด หรือข้อตกลงภายในครอบครัวจะเป็นเช่นใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับครอบครัวแต่ละครอบครัว จุดนี้แสดงให้เห็นให้ผู้วิจัยเห็นว่าแนวคิดทางการเมืองของล๊อคโดยสาระสำคัญแล้วเป็นหลักการที่มาจากทดลองเชิงความคิด และการที่ล๊อคอธิบายว่าสังคมนการเมืองแรกเริ่มจากชายและหญิงที่เข้ามาครองคู่กันนั้นเป็นการตัดสินใจสร้างพันธสัญญาซึ่งผูกมัดกันและกันด้วยความยินยอมโดยสมัครใจ ซึ่งอนุมานได้ว่าเป็นแนวคิดของพันธสัญญาเชิงสมมติที่เกิดขึ้นจากความยินยอมของคู่สัญญานั้นเอง⁴⁵

⁴² Locke, John. Two Treatises of Government. P. 350.

⁴³ Ibid., p. 365 – 367.

⁴⁴ Dunn, John. The Political Thought of John Locke : An Historical Account of the Argument of the Two Treatises of Government. Cambridge : Cambridge University Press, 1975.

⁴⁵ ดูรายละเอียดได้ที่ Locke, John. Two Treatises of Government. P. 336 -337.

ถึงตรงนี้ ผู้วิจัยได้แสดงให้เห็นแล้วว่าสามารถค้นหาและยืนยันความยินยอมต่อพันธสัญญาได้ซึ่งทำให้การอ้างเหตุผลของลัทธิการเมืองที่ชอบธรรมมีความเป็นไปได้จริง และการดำรงอยู่ของมโนทัศน์เรื่องรัฐบาลที่ชอบธรรมได้ชี้ให้เห็นว่าประชาชนภายใต้รัฐบาลซึ่งมีที่มาจากเสียงส่วนใหญ่มีพันธะทางการเมืองในการยอมรับสิทธิอำนาจของรัฐ ซึ่งทำยที่สุดได้ผูกพวงให้ประชาชนต้องเคารพการตัดสินใจของเสียงส่วนใหญ่ไปด้วยไม่ว่าจะเห็นด้วยกับการวินิจฉัยนั้นหรือไม่ก็ตาม ในใจความสำคัญอย่างหนึ่งของวิทยานิพนธ์นี้ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนออย่างละเอียดในบทถัดไปคือการเสนอแนวทางของผู้วิจัยในการตีความสถานะของปัจเจกบุคคลเมื่ออยู่ในสถานะสังคมว่าหาได้มีลักษณะแบบปัจเจกบุคคลบริสุทธิ์หรือปัจเจกบุคคลมูลฐาน (atomic individual) แบบเมื่อครั้งที่อยู่ในสภาวะธรรมชาติไม่ แต่คุณลักษณะของพวกเขาได้แปรเปลี่ยนมาสู่สถานะของบทบาทหน้าที่ใหม่ในเชิงสังคม (social duties) อันทำให้พวกเขาเป็น “ปัจเจกบุคคลร่วม” (collective individual) ที่ต้องอาศัยอยู่ร่วมกันภายใต้ข้อตกลงร่วมในสังคมการเมืองหรือชุมชนทางการเมือง สภาวะการณ์ดังกล่าวทำให้สิทธิธรรมชาติของพวกเขาต้องอยู่ร่วมกับสิทธิทางสังคม (social rights) กฎธรรมชาติ (natural law) ก็ถูกเชื่อมร้อยและส่งผ่านมาอยู่ในรูปของกฎหมายบ้านเมือง (positive law) ที่ชุมชนร่วมกันกำหนดขึ้นโดยไม่ให้ขัดแย้งกับกฎธรรมชาติ ความยินยอมของปัจเจกบุคคลก็กลายเป็นความยินยอมร่วม (collective consent) ที่แต่ละคนมอบให้กับการอยู่ร่วมกันอย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียว (the whole) ทั้งหมดนี้คือการสอดประสานเชื่อมโยงกันทั้งระบบ (systematic harmony) ซึ่งลัทธิอาศัยการเปรียบเทียบให้เห็นเป็นภาพง่าย ๆ ว่าเป็นดั่งกายการเมืองที่แต่ละส่วนของร่างกายแม้จะมีสิทธิ บทบาท และหน้าที่บางประการเหมือนกันบ้างและต่างกันบ้างแต่ก็ต้องอยู่ร่วมกันอย่างสอดประสานในการตัดสินใจเลือกหนทางเดิน ทั้งหมดนี้คือการอ้างเหตุผลสนับสนุนรัฐบาลที่ชอบธรรมตามความคิดของลัทธิ ซึ่งต้องอาศัยการตรวจสอบควบคุมโดยการประเมินตามมติประชาชน โดยที่การวินิจฉัยสุดท้ายยึดตามเสียงส่วนใหญ่ ทำให้ประชาชนทั้งหมดมีพันธะทางการเมืองในฐานะที่เป็นพันธะทางศีลธรรมในการเคารพต่อพันธสัญญาที่พวกเขาได้มอบความยินยอมไว้ และมีพันธะผูกพันในการเคารพสิทธิอำนาจของรัฐอันแสดงออกผ่านทางรัฐบาลที่มาจากมติประชาชนตามข้อสรุปจากการตัดสินใจของเสียงส่วนใหญ่ หรือกล่าวอีกแบบหนึ่งก็คือเป็นชุดของการอ้างเหตุผลสนับสนุน (justification) ความชอบธรรมของปัจเจกบุคคลในสภาวะสังคมเหนือปัจเจกบุคคลบริสุทธิ์ และความสัมพันธ์อันเป็นพันธะในการเคารพและเดินไป

ด้วยกันอย่างสอดคล้องประสานกลมกลืนระหว่างปัจเจกบุคคลร่วมกับรัฐบาลที่ขอบรรณนั้นเอง⁴⁶ ส่วนการตัดสินใจของเสียงส่วนใหญ่มีโอกาสละเมิดสิทธิของเสียงส่วนน้อยหรือไม่นั้น แน่ใจว่าย่อมมีโอกาสเกิดขึ้นได้ในทางปฏิบัติแต่ผู้วิจัยเห็นว่าปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นมิใช่ผลลัพธ์ในทางทฤษฎีแต่เป็นความผิดพลาดส่วนบุคคลหรือความผิดพลาดเฉพาะกลุ่มที่ไม่ได้สอดคล้องไปกับหลักการหรือทฤษฎีการเมืองของลัทธิ⁴⁷ ที่สำคัญผู้วิจัยต้องการเสนอว่าเราสามารถกันไม่ให้ปัญหานี้เกิดขึ้นได้ตั้งแต่ขั้นวางข้อตกลงซึ่งเที่ยงธรรมและได้รับการยอมรับร่วมกันดังเช่นวิธีการของรอลส์ เป็นต้น (จะอธิบายถึงรายละเอียดของเรื่องนี้ในบทถัดไป) ทำให้เห็นว่าโดยหลักการแล้วปัญหาเรื่องการละเมิดสิทธิไม่ว่าจะเป็นสิทธิของเสียงส่วนใหญ่หรือส่วนน้อยก็ตามเป็นสิ่งที่สามารถป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นด้วยการกำหนดสิทธิขั้นพื้นฐานของทุกปัจเจกบุคคลอันไม่อาจล่วงละเมิดได้เอาไว้ในบทบัญญัติที่เป็นข้อตกลงร่วมกัน ณ จุดเริ่มแรกของการสร้างพันธสัญญา⁴⁸

3.4 แนวคิดของลัทธิคือการยินยอมเชิงสมมติในพันธสัญญาเชิงสมมติ

ลัทธิได้สร้างทฤษฎีของรัฐบาลที่ขอบรรณจากพื้นฐานที่เริ่มต้นอธิบายธรรมชาติของมนุษย์ จากนั้นเขาได้แสดงให้เห็นว่ามนุษย์เปลี่ยนสถานภาพของตนจากสภาวะธรรมชาติมาสู่สภาวะสังคมได้อย่างไร แนวคิดที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในทฤษฎีของลัทธิก็คือ “ความยินยอม” ได้ปรากฏขึ้น ณ จุดนี้ เขาเริ่มต้นอธิบายด้วยการชี้ให้เห็นว่าจุดเริ่มต้นของสังคมการเมืองมาจากการเข้ามาอยู่ร่วมกันระหว่างชายและหญิง เกิดความเป็นสามีภรรยา และเกิดความเป็นบิดามารดาและบุตรตามมา จากนั้นก็เริ่มมีอำนาจกลางในการนำหรือปกครองครอบครัว ข้อตกลงหรือพันธสัญญาทั้งหมดนี้เป็นไปโดยความสมัครใจ เขากล่าวว่า

...สังคมครอบครัวได้ถูกสร้างขึ้นจากพันธสัญญาด้วยความสมัครใจระหว่างชายและหญิงซึ่งประกอบไปด้วยความร่วมมือและสิทธิที่มีระหว่างกันในฐานะที่มีความจำเป็นต่อการให้กำเนิด

⁴⁶ ผู้วิจัยจะอธิบายแนวคิดนี้อย่างละเอียดอีกครั้งในบทที่ 4 แนวการตีความในส่วนนี้เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยสรุปมาอย่างย่อจากบทที่ 4 นั้นเอง

⁴⁷ ส่วนนี้เป็นความเห็นของผู้วิจัยซึ่งจะได้รับการอธิบายเพิ่มเติมอีกครั้งในบทที่ 6

⁴⁸ ส่วนนี้เป็นทัศนะของผู้วิจัยซึ่งจะได้รับการอธิบายเพิ่มเติมอีกครั้งในบทที่ 6 เช่นกัน

อันเป็นเป้าหมายสูงสุด แต่ก็ยังคงมีการสนับสนุนและช่วยเหลือซึ่งกันและกันอยู่ รวมทั้งยังถือผลประโยชน์ร่วมกันอีกด้วย...⁴⁹

นั่นคือคำอธิบายถึงการก่อรูปสภาวะสังคมซึ่งประชาชนได้สถาปนาองค์กรกลางที่ทำหน้าที่ในการพิทักษ์รักษาสิทธิธรรมชาติของสมาชิกในสังคมการเมืองขึ้นตามพันธสัญญาจากความยินยอมของประชาชน ในสังคมการเมืองนี้รัฐบาลได้ถือกำเนิดขึ้นและมีสิทธิอำนาจซึ่งได้มาจากความยินยอมของประชาชน ซึ่งคำวินิจฉัยของประชาชนในกรณีที่มีความเห็นของทุกคนไม่ได้ออกมาเป็นเอกฉันท์ย่อมตกเป็นของเสียงส่วนใหญ่ในฐานะที่มีมากกว่าเสียงส่วนน้อย และด้วยเหตุที่รัฐบาลจำเป็นต้องเลือกหนทางเดียวเท่านั้นในการตัดสินใจ คำตอบที่ได้จากเสียงส่วนใหญ่จึงเป็นคำตอบที่ชี้ขาด กล่าวอีกทางหนึ่งก็คือลึกลับไซมอนท์สน์เรื่องความยินยอมเป็นสิ่งยืนยันความชอบธรรมของสถานะอำนาจของรัฐบาลอันรวมไปถึงสถานะความชอบธรรมของเสียงส่วนใหญ่ด้วยอย่างมีอรรถาธิบาย

รัฐบาลที่ชอบธรรมนี้มีสิทธิอำนาจทางการเมืองต่อพลเมืองตามที่พลเมืองได้ร่วมกันสร้างรัฐขึ้นและมอบสิทธิอำนาจให้ในจุดเริ่มแรกของ “พันธสัญญาเชิงสมมติ” (hypothetical contract) มิใช่ “พันธสัญญาเชิงประวัติศาสตร์” (historical contract) ซึ่งการสร้างพันธสัญญาในนิยามนี้เป็น “ความยินยอมเชิงสมมติ” (hypothetical consent) มิใช่ “ความยินยอมเชิงประวัติศาสตร์” (historical consent) นั่นเอง หมายความว่า เป็นแนวคิดที่ไม่ใช่คำอธิบายข้อเท็จจริงเชิงประวัติศาสตร์อันเป็นเรื่องเล่าจากอดีตที่ตายตัว แต่เป็น “ตัวแบบ” (model) ทางความคิดเชิงนามธรรมของความร่วมมือทำข้อตกลงภายในชุมชนการเมืองที่อาจเกิดขึ้นได้ในทุกระดับและทุกยุคสมัยซึ่งแม้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ในรายละเอียดแต่มีความมั่นคงในหลักการ จะเห็นได้จากการที่ลึกลับกล่าวว่า

ดังนั้น ที่ได้ก็ตามที่มนุษย์จำนวนหนึ่งได้รวมเป็นหนึ่งเข้าสู่การเป็นสังคมเดียวจากการที่ทุกคนได้ละอำนาจเหนือของพวกเขาที่มีอยู่ตามกฎธรรมชาติแล้วออกมาสู่(การอยู่ร่วมกับ) สาธารณะ ที่นั่นก็คือสังคมการเมืองหรือประชาสังคมนั่นเอง⁵⁰

⁴⁹ Conjugal society is made by a voluntary compact between man and woman, and though it consist chiefly in such a communion and right in one another's bodies as is necessary to its chief end, procreation, yet it draws with it mutual support and assistance, and a communion of interests too...., Locke, John. Two Treatises of Government. P. 337.

ความยินยอมในการก่อรูปข้อตกลงได้นำผู้ร่วมสัญญาเข้าสู่พันธะทางศีลธรรมในการเคารพ และยอมรับผลพวงที่สืบเนื่องมาจากข้อสัญญาต่าง ๆ นานาประการ หนึ่งในนั้นก็คือพันธะที่สมาชิก ของชุมชนการเมืองต้องเคารพและยอมรับต่อความเห็นของส่วนรวม หรือการที่ปัจเจกบุคคลร่วม คุมปัจเจกบุคคลมูลฐานอยู่ภายใต้บริบททางการเมืองของรัฐ ซึ่งกล่าวอย่างเฉพาะเจาะจงลงมาใน จุดเน้นของงานวิจัยนี้ก็คือพันธะทางการเมืองของเสียงส่วนน้อยต่อการวินิจฉัยของเสียงส่วนใหญ่ ในสังคมการเมือง ตามที่ลอร์ดกล่าวเอาไว้ว่า

เพราะฉะนั้น ใครก็ตามที่ออกจากสภาวะธรรมชาติเข้ามารวมกันเป็นชุมชนหนึ่งเดียวนั้น จะต้องมีความเข้าใจในการที่จะส่งมอบอำนาจทั้งหมดของเขาให้กับเสียงข้างมากของชุมชนตาม ความจำเป็นเพื่อบรรลุเป้าหมายของการร่วมกันสถาปนาสังคมขึ้น⁵¹

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁵⁰ *Wherever, therefore, any number of men so unite into one society as to quit every one his executive power of the law of Nature, and to resign it to the public, there and there only is a political or civil society.* Locke, John. *Two Treatises of Government*. P. 343.

⁵¹ *Whosoever, therefore, out of a state of Nature unite into a community, must be understood to give up all the power necessary to the ends for which they unite into society to the majority of the community...* Locke, John. *Two Treatises of Government*. P. 351.

บทที่ 4

ปัจเจกบุคคลในสังคมการเมือง

4.1 ลักษณะของปัจเจกบุคคลในสังคมการเมือง

ผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาเรื่องความขัดแย้งระหว่างอำนาจของเสียงข้างมากกับสิทธิของเสียงข้างน้อยจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อตีความ Two Treatises of Government ด้วยการมองว่าปัจเจกบุคคล (Individual) ในสภาวะธรรมชาติไม่ได้มีความเปลี่ยนแปลงใดๆเลยเมื่อปัจเจกบุคคลเหล่านั้นได้ก้าวพ้นมาอยู่ภายใต้ชุมชนทางการเมืองที่เขาสังกัดอยู่ และสมาชิกในชุมชนนั้นๆยังคงมีสิทธิธรรมชาติเดิมที่ตนเคยมีอยู่อย่างครบถ้วน หรือไม่ก็ด้วยการมองว่าสิทธิธรรมชาติหากจะมีลดน้อยลงบ้างแต่สิทธิในส่วนที่เหลืออยู่ก็ยังคงมีอยู่เช่นเดิม สำหรับผู้วิจัยการมองลักษณะของปัจเจกบุคคลที่ลือคพรธรรมาไว้ใน Two Treatises of Government ให้เป็นเช่นนี้นับเป็นความเข้าใจที่ผิดพลาด เพราะเมื่อปัจเจกบุคคลได้ยินยอมเข้ามาอยู่ภายใต้พันธสัญญา สิทธิธรรมชาติของเดิมที่พวกเขาสละมาไว้ในพื้นที่ร่วมตรงกลางได้ทำให้เกิดสิทธิ บทบาท และหน้าที่ในรูปแบบใหม่ขึ้น จากเดิมที่เป็นปัจเจกบุคคลมีสิทธิ บทบาท และหน้าที่ต่อตัวเองหรือไม่ก็พระเจ้า มาสู่การมีสิทธิ บทบาท หน้าที่ต่อสังคมที่เขาสังกัดอยู่ และคุณลักษณะต่างๆเหล่านี้จะเป็นเช่นใดก็ขึ้นอยู่กับการกำหนดขึ้นร่วมกันระหว่างสมาชิกในชุมชนซึ่งลือคอธิบายว่าสังคมแรกเริ่มเกิดขึ้นจากการอยู่ร่วมกันระหว่างคู่รักชายและหญิงโดยที่พวกเขาก็สังเกตเห็นด้วยตนเองว่าเป็นสิ่งที่ดีกว่าอยู่ตามลำพัง จึงเกิดพันธสัญญาของการเป็นครอบครัวเดียวกันโดยความยินยอมหรือโดยสมัครใจ บังเกิดสังคมการเมืองขนาดเล็ก แล้วเริ่มสร้างกฎหรือข้อตกลงในการปกครองและข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันโดยขึ้นอยู่กับเป้าหมายของครอบครัวนั้นๆ เขากล่าวว่า

พระเจ้าได้สร้างมนุษย์ขึ้นมาให้เป็นผู้สร้างสรรค์ซึ่งพวกเขาจะวินิจฉัยได้ว่าไม่เป็นการดีเลยที่จะอยู่อย่างโดดเดี่ยว พวกเขาจึงอยู่ภายใต้พันธอันแข็งแกร่งของความจำเป็น ความสะดวกสบาย และความโน้มเอียงที่จะผลักดันตัวเองเข้าสู่สังคมตามที่เหมาะกับภาษาและความเข้าใจของเขาเพื่อจะได้ดำรงชีวิตต่อไป สันคมแรกเริ่มคือการอยู่ร่วมกันระหว่างสามีกับภรรยาซึ่งต่อมาจะให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรของพวกเขา บังเกิด

ครอบครัวและออกกฎที่เหมาะสมจากนายและนายหญิงในการปกครองครอบครัว นี่คือนิยามที่เรียกว่า “สังคมการเมือง” ในขนาดเล็ก ซึ่งแต่ละสังคมการเมืองขนาดเล็กนี้ต่างก็มีเป้าหมาย ข้อผูกมัด และขอบเขตที่แตกต่างกันไป⁵²

กล่าวได้ว่าการทำความเข้าใจแนวคิดทางการเมืองของล๊อคใน Two Treatises of Government นั้นต้องอาศัยแนวทางการตีความแบบ Collectivism ด้วยการมองให้เห็นถึงสภาพของปัจเจกบุคคลในสังคมการเมืองว่าเป็นปัจเจกบุคคลร่วม มิใช่ปัจเจกบุคคลบริสุทธิ์หรือปัจเจกบุคคลมูลฐานที่โดดเดี่ยวและเป็นอิสระ แทนที่จะตีความแนวคิดของล๊อคด้วยมุมมองแบบปัจเจกชนนิยม (Individualism) นั้นเอง

แนวคิดเรื่องปัจเจกบุคคลในภาพอย่างนี้มีให้เห็นอยู่บ้างในงานทางปรัชญาการเมืองสมัยใหม่อย่างเช่นพวกชุมชนนิยม (communitarianism) ตัวอย่างเช่น งานของ วิลมัวร์ เคนดัลล์ (Willmoore Kendall) ชื่อว่า John Locke and the Doctrine of Majority-Rule⁵³ ที่ตีความทฤษฎีของล๊อคในทำนองนี้ ประเด็นสำคัญอย่างหนึ่งของเคนดัลล์ก็คือการพิจารณาว่ามนุษย์ที่อยู่ในชุมชนการเมืองได้ให้คำนิยามอำนาจทางการเมืองร่วมกันสำหรับการอ้างสิทธิอันชอบธรรมในการบัญญัติกฎหมาย ตลอดจนการลงโทษ และการกำหนดความเป็นความตาย ทั้งหมดนี้ก็เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม (public good) ดังนั้นจุดเริ่มต้นของพันธสัญญาเริ่มแรก (original contract) จึงอยู่ ณ จุดที่ชุมชนการเมืองถือกำเนิดขึ้น ซึ่งทำให้ลักษณะของสมาชิกในชุมชนไม่ได้เป็นปัจเจกบุคคลในสภาวะธรรมชาติซึ่งทุกชีวิตแยกขาดเป็นอิสระต่อกันและสามารถตัดสินใจอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาดในหลายๆเรื่องอย่างที่เขาเคยมีอำนาจในการกำหนดชีวิตตนเองเต็มที่⁵⁴

ผู้วิจัยเห็นว่ามุมมองเช่นนี้ไม่ใช่การตีความใหม่กว่าในสภาวะธรรมชาติมนุษย์ไม่ใช่ปัจเจกบุคคล แต่ผู้วิจัยมองว่าประเด็นสำคัญคือการชี้ให้เห็นจุดเริ่มต้นของพันธสัญญา ซึ่งได้ถือกำเนิดขึ้น

⁵² God, having made man such a creature that, in His own judgment, it was not good for him to be alone, put him under strong obligations of necessity, convenience, and inclination, to drive him into society, as well as fitted him with understanding and language to continue and enjoy it. The first society was between man and wife, which gave beginning to that between parents and children and make up but one family, wherein the master or mistress of it had some sort of rule proper to a family, each of these, or all together, came short of “political society,” as we shall see if we consider the different ends, ties, and bounds of each of these. The Second Treatise of Government. Chapter IX Of the Ends of Political Society and Government. P 336 – 337.

⁵³ Kendall, Willmoore. John Locke and The Doctrine of Majority-Rule. Urbana : University of Illinois Press, 1965.

⁵⁴ Ibid., p. 63 – 74.

ณ จุดที่เป็นสภาวะสังคม (social state) หรือระดับขั้นทางสังคมอันทำให้ปัจเจกบุคคลกลายเป็น “ปัจเจกบุคคลร่วม” (collective individual)⁵⁵ กล่าวคือ เมื่อมนุษย์อยู่ในสภาวะสังคมแล้วปัจเจกบุคคลจะกลายเป็นปัจเจกบุคคลที่มีลักษณะเป็น “ปัจเจกบุคคลมูลฐาน” (atomic individual หรือ single individual) มาเป็น “ปัจเจกบุคคลเชิงสังคม” (social individual) และ “สิทธิธรรมชาติของปัจเจกบุคคล” (natural individual rights) ที่มีมาแต่เดิมจะกลายมาเป็น “สิทธิธรรมชาติในทางสังคม” (social natural rights) ตามความสัมพันธ์ที่มีต่อกันระหว่างสมาชิกในชุมชน ซึ่งนั่นทำให้เกิดนิยามใหม่ของสิทธิและหน้าที่ คือเป็นสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกในชุมชนที่มีต่อตัวเองและส่วนรวม นี่คือใจความสำคัญที่เป็นข้อเสนอของผู้วิจัยในการทำความเข้าใจแนวคิดทางการเมืองของลัทธิ

4.2 กายการเมือง : บทบาทของเสียงข้างมากและพันธะผูกพันของสมาชิกในสังคมการเมือง

ผู้วิจัยเห็นว่าแนวคิดทางการเมืองของลัทธิเป็นการยืนยันความเหมาะสมในการปกครองหรือวินิจฉัยปัญหาด้วยเสียงข้างมากโดยอาศัยเหตุผลที่ว่าสิทธิตามธรรมชาติของปัจเจกบุคคล (natural rights of the individual) ได้กลายมาเป็นสิทธิของสมาชิกในชุมชนตามที่เสียงข้างมากเห็นสมควรและหน้าที่ของสมาชิกในชุมชนก็คือการเคารพต่อการตัดสินใจของเสียงข้างมาก (duty to obey the majority) ลัทธิให้เหตุผลว่ามติประชาชนหรือสมาชิกของสังคมการเมืองนั้นเป็นตัวตัดสินใจทิศทางของรัฐบาลซึ่งเสียงข้างน้อยแม้จะไม่เห็นด้วยก็จำต้องยอมรับในฐานะที่ทั้งเสียงข้างมากและเสียงข้างน้อยต่างต้องอยู่ร่วมกันในชุมชนหรือสังคมการเมืองซึ่ง “ชุมชนก็เป็นร่างกาย” (community as one body) หรือ “หนึ่งร่างทางการเมือง” (one body in politic) ร่างหนึ่งร่างประกอบไปด้วยอวัยวะหลายส่วน การตัดสินใจว่าร่างกายจะมุ่งไปในทิศทางใดก็ต้องเลือกเพียงทิศทางเดียว และส่วนต่างๆ ของร่างกายก็แยกออกจากกันไม่ได้ ดังนั้นส่วนน้อยของร่างกายก็ต้องยอมตามที่ส่วนใหญ่เห็นสมควร ร่างกายจึงจะดำเนินไปตามทิศทางต่างๆ ได้ เพราะฉะนั้นการตัดสินใจหรือการกระทำของเสียงข้างมากจึงไม่ใช่แค่การกระทำของปัจเจกบุคคลหลายคนแต่เป็น

⁵⁵ ผู้วิจัยเสนอคำว่า “ปัจเจกบุคคลร่วม” ซึ่งแปลมาจากคำว่า “collective individual” ขึ้นมาเองเพื่อใช้ในการอธิบายความคิดและข้อเสนอของผู้วิจัยในเรื่องนี้ ซึ่งทั้งตัวลัทธิเองและแนวคิดต่างก็ไม่ได้ใช้คำนี้ในงานของพวกเขา

การตัดสินใจหรือการกระทำของสังคมทั้งหมดโดยรวมด้วย (act as a whole หรือ the act of the whole)⁵⁶ ล็อกคกล่าวเรื่องนี้เอาไว้ชัดเจนใน Two Treatises of Government ว่า

...เมื่อมนุษย์จำนวนหนึ่งสร้างชุมชนขึ้นด้วยความยินยอมของทุกคน ด้วยวิธีนั้นพวกเขาได้สร้างหนึ่งร่างของชุมชนซึ่งมีอำนาจกระทำกรใดๆตามเจตจำนงและการกำหนดของเสียงข้างมากในฐานะที่เป็นร่างกายเพียงร่างเดียว ดังนั้น เราจะเห็นพลังของส่วนรวม เห็นความร่วมมือซึ่งได้อำนาจในการกระทำจากกฎหมายบ้านเมือง เห็นการกระทำของเสียงข้างมากในฐานะที่เป็นกรกระทำของส่วนรวม และเห็นการกำหนดสิ่งต่างๆที่มีอยู่ด้วยกฎธรรมชาติและเหตุผล ดังนั้น ด้วยความยินยอมของแต่ละคนร่วมกับผู้อื่นในการสร้างหนึ่งกายการเมืองภายใต้รัฐบาล ทุกคนได้วางตัวของเขาเองให้ตกอยู่ภายใต้พันธะที่มีต่อทุกคนในสังคมในการเชื่อฟังการกำหนดของเสียงข้างมากและถูกรวมเข้าไปด้วย หรือพันธสัญญาเริ่มแรกอื่นที่ซึ่งเขากับคนอื่นๆได้รวมตัวกันเข้าสู่การเป็นหนึ่งสังคมเดียวกัน มันคงไม่มีความหมายอะไรและพันธสัญญาใดก็คงไม่มีอยู่ถ้าหากเขายังเป็นอิสระเสรีและไม่ต้องตกอยู่ใต้ข้อผูกมัดไปมากกว่าตอนที่เขาอยู่ในสภาวะธรรมชาติเลย⁵⁷

ดังนั้น การกำเนิดขึ้น การปฏิบัติงาน และการสิ้นสุดลงของอำนาจรัฐผ่านทางรัฐบาลตามความยินยอมของประชาชนจึงมีความชอบธรรม หรือกล่าวอีกทางหนึ่งก็คือมิติของเสียงข้างมากเป็นตัดสินชี้ขาดอันชอบธรรมในการกำหนดความเป็นไปของรัฐ และสมาชิกที่เหลือในสังคมก็มีพันธะผูกมัดที่ต้องเคารพการวินิจฉัยนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าผู้กระทำทางการเมืองในทฤษฎีของล็อกคไม่ได้เป็นปัจเจกบุคคลเดี่ยวที่เป็นเอกเทศจากสังคมการเมืองที่เขาเป็นสมาชิกอยู่ แต่เป็นปัจเจกบุคคลร่วมที่อิงอาศัยอยู่กับสังคมการเมือง และนี่เป็นวิธีการพิจารณาที่สำคัญอันจะทำให้สามารถมองเห็นพันธะซึ่งผูกมัดประชาชนภายใต้พันธสัญญาเข้ากับอำนาจของรัฐผ่านทางรัฐบาลซึ่งมา

⁵⁶ Locke, John. Two Treatises of Government. P. 349 - 351.

⁵⁷ Locke, John. Two Treatises of Government. p. 349 - 350. ข้อความจากต้นฉบับคือ ... when any number of men have, by the consent of every individual, made a community, they have thereby made that community one body, with a power to act as one body, which is only by the will and determination of the majority.... therefore we see that in assemblies empowered to act by positive law where no number is set by that positive law which empowers them, the act of the majority passes for the act of the whole, and of course determines as having, by the law of Nature and reason, the power of the whole.... thus every man, by consenting with others to make one body politic under one government, puts himself under an obligation to every one of that society to submit to the determination of the majority, and to be concluded by it ; or else this original compact, whereby he with others incorporates into one society, would signify nothing, and be no compact if he be left free and under no other ties than he was in before in the state of Nature.

จากเสียงข้างมากได้ และการตีความปัจเจกบุคคลให้มีลักษณะเป็นปัจเจกบุคคลร่วมก็ไปด้วยกัน
ได้ดีกับคำอธิบายของล๊อคในเรื่องกายการเมืองหรือหนึ่งร่างทางการเมืองด้วย

นอกจากแนวทางดังกล่าวแล้ว เหตุผลของ **ดี เอ ลอยด์ โทมัส (D. A. Lloyd Thomas)** ก็
ได้ให้แง่มุมอีกทางหนึ่งในการชี้ให้เห็นว่าพลเมืองมีพันธะที่ต้องอยู่ภายใต้อำนาจของรัฐ กล่าวคือ
ล๊อคได้พยายามที่จะแสดงให้เห็นสิทธิอำนาจทางการเมือง (political authority) บนฐานของการ
ยอมรับพันธสัญญาของปัจเจก (individual contractual consent) ทั้งยังช่วยให้เข้าใจหนทางที่
ถูกต้องในการรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างพลเมืองกับรัฐ ซึ่งเป็นการยืนยันว่ามีสิ่งที่เรียกว่าสิทธิ
อำนาจทางการเมืองอยู่ในสภาวะสังคม ข้ออ้างนี้นำมาสู่บทสรุปร่วมกันว่าเมื่อยอมรับว่ารัฐได้ถือ
กำเนิดขึ้นจากข้อตกลงของมนุษย์ และพวกเขาก็ได้ให้สิทธิอำนาจนั้นกับรัฐที่สร้างขึ้น มนุษย์ก็ต้อง
ยอมรับว่ามีสิทธิอำนาจทางศีลธรรม (moral authority) ในการยอมรับว่าตัวเองอยู่ภายใต้พันธ
ทางการเมือง (political obligation) ด้วย หรือกล่าวให้ชัดเจนก็คือสมาชิกในชุมชนการเมืองตกอยู่
ภายใต้พันธะทางศีลธรรม (moral obligation) ที่ใช้กำกับการกระทำต่างๆ บางประการในพื้นที่ทาง
การเมือง พันธะทางการเมืองนี้เป็นซับเซต (sub-set) ของพันธะทางศีลธรรม เช่นเดียวกับที่พันธ
ะของบุพการี (parental obligation) เป็นซับเซตของพันธะทางศีลธรรม ถ้าหากว่าเรามีพันธะทาง
การเมืองที่จะต้องเคารพสิทธิอำนาจทางการเมืองบางประการ เราก็ต้องยอมรับว่าเรามี prima
facie ที่ควรกระทำมันโดยตรงด้วยการสร้างบทลงโทษหรือกลไกการบังคับขึ้นมาอย่างมีเหตุผล
ตามแต่ที่รัฐจะสามารถทำได้⁵⁸

ดังนั้น การที่พลเมืองยอมรับว่ารัฐมีสิทธิอำนาจก็คือการยอมรับว่าเรามีพันธะทางศีลธรรม
ที่จะภักดีต่อรัฐ เมื่อถึงตอนนี้ พันธะทางศีลธรรมไม่ได้ปล่อยให้มนุษย์มีความเป็นอิสระ
(autonomy) ในการเลือกว่าจะทำตามพันธะทางศีลธรรมหรือไม่ กล่าวให้ชัดก็คือพันธะทาง
ศีลธรรมได้มอบทิศทางในการกระทำให้คุณเลือกว่าจะต้องทำอะไรและเมื่อไหร่ในการเติมเต็ม
(fulfil) มัน แต่เราไม่เหลือทางเลือกที่จะทำมันหรือไม่ เพราะในทางศีลธรรมเราไม่ได้เป็นอิสระอีก
ต่อไปแล้ว ถ้าข้ออ้าง (argument) ล่าสุดนี้ถูกต้องละก็ การกล่าวในทางตรงกันข้ามว่าพลเมืองมี
อัตตาณัติหรือมีความเป็นอิสระทางศีลธรรม (moral autonomy) หรือมีสิทธิเลือกที่จะภักดีต่อรัฐ

⁵⁸ Lloyd Thomas, D.A. *Locke on Government*. Chapter 2 Social Contract and the State. P. 53 – 54.

หรือไม่นั้นก็ไม้อาจเป็นจุดยืนที่เขาจะเลือกได้เนื่องจากอยู่ภายใต้พันธะทางศีลธรรมของสังคม การเมืองอันเป็น “หน้าที่” (duty) ซึ่ง “ต้อง” กระทำนั่นเอง⁵⁹

สมมติว่ามีระบบของรัฐบาลที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายและรัฐบาลที่ว่ำนนั้นก็กำลังทำงานอยู่ภายในการกำกับของประชาชนซึ่งสำหรับลอร์ดแล้วเขามีเหตุผลในการตีความกฎธรรมชาติ ในระหว่างนี้ประชาชนก็ได้ตรวจสอบพิจารณาว่ารัฐบาลว่าได้กระทำการต่างๆให้สอดคล้องตามกฎธรรมชาติหรือไม่ แต่ปรากฏว่ามีคนส่วนหนึ่งเห็นต่างออกไปจากรัฐ แต่รัฐบาลกลับไม่ได้รับสิทธิอำนาจใดๆในการบังคับให้คนส่วนนี้ปฏิบัติตามซึ่งทำให้พวกเขาไม่ปฏิบัติตามการตัดสินใจของรัฐในเรื่องนั้นเนื่องจากมันไม่สอดคล้องไปกับการวินิจฉัยของเขา หากเป็นเช่นนี้อะไรจะเกิดขึ้นระบบทั้งหมดที่วางไว้ตั้งแต่ต้นก็เป็นอันล่มสลาย จะเห็นว่าทัศนคติเช่นนี้เป็นเหตุแห่งการสร้างปัญหาอันยุ่งยากวุ่นวายให้เกิดขึ้นให้กับคนอื่นๆที่เหลือ ดังนั้น การใช้สิทธิจะต้องเป็นไปตามสถานการณ์ที่เหมาะสมและภายใต้ความตระหนักทางศีลธรรมในฐานะที่เป็นพลเมืองของรัฐด้วยการเคารพสิทธิอำนาจของรัฐซึ่งไม่ใช่สิทธิในการเลือก แต่เป็นหน้าที่ในฐานะที่เป็นพันธะทางการเมืองที่ต้องปฏิบัติ ตัวอย่างเช่น เมื่อเพื่อนบ้านของเราขอยืมบันได เรามีสิทธิเลือกว่าจะให้เขาขยืมบันไดหรือไม่ แต่ถ้าเขาขยืมบันไดนั้นไปใช้เพื่อช่วยเหลือลูกของเขาซึ่งกำลังตกอยู่ในอันตราย เรามีพันธะทางศีลธรรมที่จะต้องให้บันไดเขาขยืมเท่านั้น ไม่ใช่ใช้สิทธิเลือกว่าจะให้ยืมดีหรือไม่⁶⁰ ลอร์ดอาจไม่มีตัวอย่างที่ดีนักในการแสดงให้เห็นว่ามีรัฐบาลอันชอบธรรมตามทฤษฎีปรากฏอยู่จริง แต่การที่ “ยัง” ไม่ได้อะไรมาอย่างสมบูรณ์ตามหลักการที่สร้างไว้ก็ไม่ใช่เรื่องแปลกอะไร ประเด็นสำคัญก็คือลอร์ดประสบความสำเร็จในการแสดงให้เห็นที่มาของชุมชนการเมือง การปรากฏขึ้นของสิทธิอำนาจของรัฐหรือรัฐบาล และความสัมพันธ์ที่พึงมีพึงเป็นระหว่างพลเมืองกับชุมชนของเขา และนี่คือสิ่งที่โน้มน้าวเราให้เห็นความจำเป็นของการยินยอมของประชาชนและความเคารพต่อสิทธิอำนาจของรัฐอันทำให้บทบาทของเสียงข้างมากเป็นสิ่งที่ต้องยอมรับมิเช่นนั้นสังคมการเมืองที่ร่วมกันสถาปนาขึ้นก็จะล่มสลายลงและจุดมุ่งหมายแรกเริ่มในการสร้างหลักประกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินก็ไม่บรรลุผล ลอร์ดกล่าวว่า

⁵⁹ Ibid., 53 – 54.

⁶⁰ Lloyd Thomas, D.A. Locke on Government. Chapter 2 Social Contract and the State. P. 55 – 56.

...ที่ได้ซึ่งเสียงข้างมากไม่อาจครอบคลุมไปถึงส่วนที่เหลือ พวกเขาที่ย่อมไม่สามารถ
กระทำการในฐานะที่เป็นหนึ่งกายเดียวได้ และผลที่ตามมาทันทีก็คือสังคมนั้นก็ล่มสลายลง...⁶¹

4.3 ปัจเจกบุคคลร่วม : ข้อโต้แย้งและคำตอบ

ลักษณะของปัจเจกบุคคลร่วมให้มุมมองใหม่ต่อการเข้าใจทฤษฎีการเมืองของล๊อค แต่
ทว่า ผู้วิจัยเห็นว่าอาจมีข้อโต้แย้งที่ตามมาจากการตีความล๊อคในลักษณะนี้บางประการ ดังนี้

4.3.1 ประการที่หนึ่ง ปัญหาเรื่อง “องค์อธิปัตย์” (sovereignty) หรือ “อำนาจ อธิปไตย”

ปัญหานี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับประเด็นที่ว่าอำนาจอธิปไตยของเสียงข้างมากนั้นดำรงอยู่อย่าง
กว้างขวางใหญ่โตควบคู่ไปกับอำนาจอธิปไตยของชุมชน ทำให้ท้ายที่สุดอำนาจอธิปไตยของเสียง
ข้างมากได้กลายเป็นอำนาจอธิปไตยที่ไม่ถูกจำกัด สิทธิของปัจเจกบุคคลจะต้องขึ้นกับ
ผลประโยชน์ส่วนรวมของชุมชน สิทธิของปัจเจกบุคคลที่ไปด้วยกันได้กับผลประโยชน์ส่วนรวม
เท่านั้นที่จะได้รับการยอมรับ(จากสังคมส่วนรวม)ว่าสมเหตุสมผล กลายเป็นว่าอำนาจอธิปไตยของ
เสียงข้างน้อยถูกจำกัด ในขณะที่เสียงข้างมากกลับไม่ถูกจำกัดเช่นนั้น คำถามสำคัญตรงนี้ก็คือทำ
อย่างไรจึงจะหาจุดร่วมที่ลงตัวกันในมิติต่างๆของความสัมพันธ์ระหว่างเสียงข้างมากและเสียงข้าง
น้อยได้ในทฤษฎีของล๊อค และแกนกลางของความไม่ลงรอยกันระหว่างความสัมพันธ์ของคุณตรง
ข้ามนี้ก็คือประเด็นเรื่ององค์อธิปัตย์นั่นเอง

สาเหตุที่ผู้วิจัยมองว่าแกนกลางของความไม่ลงรอยกันนี้คือประเด็นเรื่ององค์อธิปัตย์ก็
เพราะว่ามันเป็นตัวชี้ขาดว่าอำนาจที่แท้จริงในสังคมการเมืองสถิตอยู่ ณ ที่ใด สำหรับล๊อค องค์
อธิปัตย์นี้อยู่ที่ประชาชน และการที่อำนาจตัดสินใจขั้นสุดท้ายในรัฐอยู่ที่การถามประชาชน ก็
สามารถเรียกอำนาจลักษณะนี้ว่า “องค์อธิปัตย์ตามความนิยม” หรือ “อำนาจอธิปไตยตามความ

⁶¹ where the majority cannot conclude the rest, there they cannot act as one body, and consequently will be immediately dissolved...
Locke, John. Two Treatises of Government. P. 351.

นิยม” (popular sovereignty) ได้ ผู้วิจัยคิดว่าปัญหาความไม่ลงรอยกันนี้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อเสียงข้างน้อยเข้าใจว่าเสียงข้างมากเป็นกลุ่มก้อนตายตัวของสมาชิกในชุมชนซึ่งมีจำนวนมากกว่า ดังนั้นจึงมองว่ากลุ่มคนที่มีจำนวนและอำนาจมากกว่าพวกตนใช้กำลังบังคับกดขี่ แต่ในทัศนะของผู้วิจัยการมองเช่นนี้เป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องนัก

อันที่จริงแล้ว องค์อธิปัตย์อยู่ที่ประชาชนทั้งหมดทั้งมวลเสมอถึงแม้ดูเหมือนว่าเสียงข้างมากจะมีอำนาจมากกว่าเสียงข้างน้อยก็ตาม แต่ปัญหาความไม่ลงรอยกันดังกล่าวเกิดขึ้นด้วยความเข้าใจอันผิดพลาดเนื่องจากความสับสน ความจริงก็คือเสียงข้างมากไม่ได้มีขนาด จำนวน หรือเป็นหน่วยตายตัว แต่เสียงข้างมากคือผลจากประเพณีหรือตรวจสอบเพื่อสอบถามความเห็นของประชาชนซึ่งจะมีขนาดหรือจำนวนใหญ่เล็กมากน้อยแค่ไหน รวมทั้งมีใครอยู่ในนั้นบ้างก็ขึ้นอยู่กับหัวข้อที่ถูกถามในการประเมินผลและขอบเขตของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหัวข้อนั้นๆ ดังนั้นเสียงข้างมากจึงไม่ได้เป็นสิ่งที่มีความตายตัว ไม่ได้เฉพาะเจาะจงเสมอว่าใครเป็นหรือไม่เป็น เสียงข้างมากกันแน่ เสียงข้างน้อยในวันนี้ก็อาจกลายเป็นเสียงข้างมากในวันหนึ่ง หรือสามารถกลายเป็นเสียงข้างมากในอีกประเด็นหนึ่ง เฉกเช่นที่เสียงข้างมากสามารถกลายเป็นเสียงข้างน้อยได้ในอนาคตได้เช่นกัน เมื่อมองเช่นนี้การที่องค์อธิปัตย์อยู่ในมือของประชาชนทั้งหมดก็เป็นเรื่องที่เหมาะสมแล้ว สำหรับคำว่าองค์อธิปัตย์ตามความนิยมก็เป็นคำขยายให้ละเอียดขึ้นโดยที่ไม่จำเป็นต้องมีความหมายในเชิงลบ ส่วนเสียงข้างมากนั้นก็ยังคงมีบทบาทสำคัญในทฤษฎีการเมืองของลัทธิและนัยของปัจเจกบุคคลเชิงสังคมหรือปัจเจกบุคคลรวมก็เข้ากันได้ดีกับความเข้าใจเรื่ององค์อธิปัตย์ในลักษณะอย่างนี้

4.3.2 ปัญหาประการที่สอง ปัญหาเรื่องมาตรฐานทางศีลธรรมเชิงภววิสัย

เมื่อลัทธิยึดมั่นในการปกครองโดยเสียงข้างมาก คำถามสำคัญที่ตามมาจากนี้ก็คือโดยแท้จริงแล้วทัศนะของเขาวางอยู่บนฐานของการยืนยันมาตรฐานทางศีลธรรมเชิงภววิสัย (objective moral standard) หรือไม่ ทั้งนี้ก็เพราะว่าทฤษฎีสิทธิธรรมชาติและกฎธรรมชาติซึ่งมนุษย์ทุกคนมีอยู่เหมือนกันนั้นเป็นที่ยอมรับไว้ก่อนว่ามีหลักทางศีลธรรมเชิงภววิสัย

(objective moral principle) ในฐานะที่เป็นเกณฑ์ในการยืนยันความถูกต้องของสิทธิทางการเมือง การอ่านงานของล๊อคอินแบบ collectivism แม้จะทำให้มองเห็นพันธะที่สมาชิกในชุมชนจำเป็นต้อง ยอมรับอำนาจของรัฐและเสียงข้างมากแต่นำมาสู่ปัญหาใหม่อีกข้อก็คือปัญหาเรื่องมาตรฐาน ทางศีลธรรมเชิงภววิสัย

ถึงจุดนี้ปัญหาแท้จริงที่ล๊อคต้องเผชิญก็คือการปรับใช้อุดมคติดังกล่าวและแสวงหา คำอธิบายให้สอดคล้องกับความเป็นจริงที่ปรากฏ ในหลายๆครั้งที่เกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรง ระหว่างเสียงข้างมากกับส่วนที่เหลือได้ชวนให้ตั้งคำถามว่าล๊อคยึดถือความเชื่อเรื่องมาตรฐานทาง ศีลธรรมเชิงภววิสัยซึ่งเป็นอำนาจแท้จริงที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังและส่งต่ออำนาจนั้นมาสู่เสียงข้างมาก ได้อย่างไร กล่าวให้ง่ายขึ้นก็คือประชาชนที่ไม่ยอมรับทฤษฎีการปกครองด้วยเสียงข้างมากนั้นก็ เพราะเขามองว่าเสียงข้างมากนั้นไม่ใช่เสียงที่ถูกต้องเสมอไป แต่เป็นเพียงเสียงที่นับแล้วมีจำนวน มากกว่า มีกำลังมากกว่า หรือดูมีกายภาพที่แข็งแกร่งกว่าเขาเท่านั้น (numerically or physically greater or stronger) สำหรับผู้วิจัย การที่เสียงข้างน้อยมองเสียงข้างมากด้วยสายตาเช่นนี้ก็ เนื่องจากการตีความสิทธิและหน้าที่ในแบบปัจเจกชนนิยม ดังนั้นพวกเขาจึงจดจ่ออยู่ที่การนับว่า ใครมีมากกว่า แทนที่จะมองมันในแบบ collectivism ในฐานะที่ทั้งเสียงข้างน้อยหรือเสียงข้างมาก ต่างก็เป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของสังคมการเมืองด้วยกันทั้งสิ้น และสิทธิธรรมชาติของพวกเขาก็ไม่ได้ เป็นเสรีภาพโดยสมบูรณ์อีกต่อไปแล้วแต่เป็นสิทธิและหน้าที่ซึ่งทุกคนมีอยู่ร่วมกันอันถูกจำกัดอยู่ ภายใต้อำนาจยินยอมของชุมชนโดยรวม ตามที่ล๊อคได้กล่าวไว้ว่า

ใครก็ตามที่ออกจากสภาวะธรรมชาติเข้ามารวมกันเป็นชุมชนหนึ่งเดียวนั้นจะต้องมีความ เข้าใจในการที่จะส่งมอบอำนาจทั้งหมดของเขาให้กับเสียงข้างมากของชุมชนตามความจำเป็นเพื่อ บรรลุเป้าหมายของการร่วมกันสถาปนาสังคมขึ้น⁶²

ทฤษฎีการเมืองของล๊อคเป็นกรอบคิดหรือแนวคิดที่ยอมรับสิทธิในการปฏิวัติหรือต่อต้าน อำนาจเบ็ดเสร็จที่ถูกใช้ตามอำเภอใจ (absolute and arbitrary power) ซึ่งในทฤษฎีได้ระบุว่าผู้ที่

⁶² Whosoever, therefore, out of a state of Nature unite into a community, must be understood to give up all the power necessary to the ends for which they unite into society to the majority of the community... Locke, John. *Two Treatises of Government*. P. 351.

จะวินิจฉัยในขั้นต่อไปก็คือ เหตุผล ธรรมชาติ และพระเจ้า⁶³ ซึ่งระหว่างกระบวนการนี้เสียงข้างมากก็มีอำนาจโดยสมบูรณ์ในการประเมินว่าอะไรเป็นหรือไม่เป็นสิทธิและหน้าที่ของปัจเจกบุคคลร่วม สิทธิของประชาชนถูกละเมิดหรือไม่ ใครคือผู้มีพฤติกรรมที่เป็นทรราช ฯลฯ แต่อย่างไรก็ตาม การที่หลักเกณฑ์ในการอยู่ร่วมกันในสังคมสามารถเจรจาต่อรองและหาจุดที่ลงตัวร่วมกันระหว่างสมาชิกในชุมชนได้ย่อมแสดงว่ามาตรฐานทางศีลธรรมแบบนี้มีลักษณะสัมพัทธ์ (relative) ไม่ใช่สัมบูรณ์ (absolute) สรุปลักษณะทฤษฎีการเมืองของล๊อคมีความเป็นสัมพัทธ์นิยมทางศีลธรรม (moral relativism) คือขึ้นอยู่กับมาตรฐานทางศีลธรรมเชิงอัตวิสัย (subjective moral standard) แทนที่จะเป็นภววิสัย (objective) แต่สำหรับล๊อคดูเหมือนว่าเรื่องนี้ไม่ใช่ปัญหาตามที่เขากล่าวถึงการเกิดกฎและข้อตกลงที่แตกต่างกันไปในแต่ละครอบครัวในฐานะที่เป็นสังคมแรกหรือสังคมการเมืองขนาดเล็ก เขากล่าวว่า ...สังคมแรกเริ่มคือการอยู่ร่วมกันระหว่างสามีกับภรรยาซึ่งต่อมาจะให้กำเนิดความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรของพวกเขา บังเกิดครอบครัวและออกกฎที่เหมาะสมจากนายและนายหญิงในการปกครองครอบครัว นี่คือนิยามที่เรียกว่า “สังคมการเมือง” ขนาดเล็ก ซึ่งต่างก็มีเป้าหมาย ข้อผูกมัด และขอบเขตที่แตกต่างกันไป...⁶⁴

4.3.3 ปัญหาประการที่สาม ปัญหาเรื่องสถานะของข้อตั้งทางทฤษฎี

รากฐานทางทฤษฎีของล๊อคคือการขึ้นอยู่กับฐานความเชื่อสองแบบ แบบหนึ่งคือความเชื่อทางศาสนา (คริสต์) แบบที่สองคือความเชื่อในตัวมนุษย์ คือมีลักษณะเชิงมนุษยนิยม (humanism) ที่เชื่อในคุณค่าและความเป็นเหตุเป็นผลของมนุษย์ ในแบบแรกนั้นล๊อคใช้โมโนทัศน์เรื่องการเมืองของพระเจ้าในฐานะที่เป็นข้อตั้ง (premise) หรือเป็นสัจพจน์ (axiom) ในการสร้างทฤษฎี⁶⁵ ส่วนในแบบที่สองนั้นนำมาสู่ประเด็นคำถามที่เคนดัลล์มองว่าการที่ล๊อคเชื่อมั่นในการตัดสินใจของเสียงข้างมากก็เพราะมันเป็นผลสืบเนื่องจากข้อตั้งที่แฝงอยู่สองข้อ (latent premises)

⁶³ Locke, John. *Two Treatises of Government*. P. 415 - 446.

⁶⁴ *The first society was between man and wife, which gave beginning to that between parents and children and make up but one family, wherein the master or mistress of it had some sort of rule proper to a family, each of these, or all together, came short of "political society," as we shall see if we consider the different ends, ties, and bounds of each of these. Two Treatise of Government. Chapter IX Of the Ends of Political Society and Government. P 337.*

⁶⁵ Locke, John. *Two Treatises of Government*. P. 159 - 281.

คือ 1) มนุษย์มีความเป็นเหตุเป็นผล (rational) 2) มนุษย์มีความถูกต้องหรือยุติธรรม (just) ศรัทธาในตัวมนุษย์ดังกล่าวนี้เป็นข้อตั้งพื้นฐานของทฤษฎีการเมืองทั้งหมดของลอร์ดซึ่งแฝงอยู่ในคำอธิบายทั้งหมด เมื่อเขาเชื่อว่าการวินิจฉัยของมนุษย์มีความถูกต้องหรือมีเหตุมีผล ดังนั้นการตัดสินใจของเสียงข้างมากย่อมมีความถูกต้องและมีเหตุมีผลไปด้วย

อย่างไรก็ดี ข้อโจมตีดังกล่าวไม่อาจใช้การได้เนื่องจากสองเหตุผล คือ *เหตุผลที่หนึ่ง* เงื่อนไขของสังคมการเมืองตั้งต้น ณ จุดที่มนุษย์มาอยู่รวมตัวกันกลายเป็นชุมชนทางการเมือง นั้นหมายความว่าสามารถก่อกำเนิดพันธสัญญาทางสังคมได้ด้วยตัวของมนุษย์และเป็นไปเพื่อมวลมนุษย์ที่เป็นสมาชิกในชุมชนนั้น คำตอบในลักษณะนี้ก็เป็นแนวทางคล้ายๆกับที่ **จอห์น รอลส์** (John Rawls, 1921-2002) ใช้เมื่อทฤษฎีความยุติธรรมจากหนังสือ A Theory of Justice ของเขา ถูกตั้งคำถามว่ามีความจริงทางอภิปรัชญาใดที่ยึดโยงหลักการที่เขาเสนอให้ใช้ในการสร้างข้อตกลงที่ยุติธรรม รอลส์เห็นว่าประเด็นของปรัชญาการเมืองที่เขาทำอยู่ไม่ใช่ประเด็นทางอภิปรัชญาแต่คือหลักการทางการเมืองเพื่อให้มนุษย์ในสังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้ในเชิงปฏิบัติ⁶⁶ *เหตุผลที่สอง* แม้การตัดสินใจทางการเมืองที่ถูกต้องอาจเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาก็ตาม ทว่ามันไม่ใช่ “เป้าหมาย” (end) แต่เพียงอย่างเดียว หากยังต้องคำนึงถึง “วิถี” (mean) อีกด้วย นอกจากนี้ไม่เน้นให้เป้าหมายอยู่ที่ความถูกต้องในการตัดสินใจทางการเมืองแล้ว หลักการของลอร์ดยังคงจะเน้นวิถีเสียมากกว่าด้วยซ้ำ⁶⁷ รวมทั้งยังสามารถกล่าวได้ว่าแนวคิดทางการเมืองของลอร์ดเมื่อมองในอีกทางหนึ่งวิถีก็คือเป้าหมายนั่นเอง หรือกล่าวให้ง่ายขึ้นก็คือในสภาวะธรรมชาติเมื่อใดที่เรื่องจบโดยผลสรุปไม่ขัดแย้งกับกฎธรรมชาติเมื่อนั้นก็เป็นอันยุติ แต่พอเข้าสู่สภาวะสังคมความยุติธรรมก็เป็นเรื่องเชิงปทัสสถาน (normative) ที่อิงอยู่กับอุดมคติร่วมของคนในชุมชนและข้อตกลง (commitment) ที่เกิดขึ้นในสังคมนั้น

⁶⁶ ดูรายละเอียดในส่วนของรอลส์ได้ที่ Rawls, John. A Theory of Justice. Cambridge : Harvard University Press, 1971. และโปรดดูรายละเอียดของเนื้อหาที่เกี่ยวกับประเด็นนี้เพิ่มเติมได้ในข้อถกเถียงหลังข้อเสนอลอร์ดซึ่งปรากฏออกสู่สาธารณะซึ่งผู้วิจัยไม่ได้ยกมาไว้ใน ณ ที่นี้

⁶⁷ ผู้วิจัยแสดงทัศนะส่วนตัวในการตีความแนวคิดทางการเมืองของลอร์ดออกมาเป็นเช่นนี้ด้วยการอาศัยหลักฐานที่ว่า Two Treatises of Government โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน The Second Treatise นั้นเต็มไปด้วยรายละเอียดของการรูปแบบและวิถีทางการเมืองของการอยู่ร่วมกันในสังคมการเมือง แต่ไม่ปรากฏส่วนใดที่ระบุชี้ชัดว่าในท้ายที่สุดแล้วจุดหมายปลายทางอย่างเป็นทางการของสังคมการเมืองจะต้องดำเนินไปสู่รูปลักษณะใด กล่าวคือคำอธิบายส่วนใหญ่ของลอร์ดใน The Second Treatise เป็นการให้รายละเอียดว่าสมาชิกในสังคมการเมืองมาอยู่ร่วมกันทำไมและจะอยู่ร่วมกันอย่างไรนั่นเอง ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน Locke, John. Two Treatises of Government. 285 – 446. ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงรายละเอียดเรื่องนี้อีกครั้งในบทที่ 5

4.4 สรุป

ส่วนสำคัญที่สุดของบทนี้ก็คือความพยายามในการตอบคำถามว่าหลักการปกครองด้วยเสียงข้างมากในทฤษฎีการเมืองของลัทธิคเป็นหลักการที่มีความชอบธรรมหรือไม่ ซึ่งผู้วิจัยตอบว่าเป็นหลักการที่ชอบธรรมตามเหตุผลที่กล่าวมาหลายประการดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ในบรรดาเหตุผลทั้งหลายเหล่านั้น จุดที่ผู้วิจัยต้องการเน้นย้ำเป็นพิเศษคือวิธีการตีความทฤษฎีของลัทธิคโดยผ่านสายตาแบบ collectivism ที่มองปัจเจกบุคคลในสภาวะสังคมเป็นปัจเจกบุคคลเชิงสังคมที่เติบโตและมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่นในรัฐอันทำให้พวกเขามีสถานภาพ สิทธิ เสรีภาพ และบทบาทหน้าที่อันพัวพันไปกับชุมชนที่เขาสังกัดอยู่ไปโดยมีอาจแยกขาดเป็นหน่วยย่อยที่อิสระแบบปัจเจกบุคคลมูลฐาน (atomic individual) ได้ การตีความเช่นนี้ส่งผลให้เห็นพันธะผูกพันในการยอมรับและเคารพอำนาจรัฐซึ่งถูกตัดสินด้วยเสียงข้างมาก

การที่ผู้วิจัยได้นำเสนอปัญหาสามประการในฐานะที่เป็นข้อโต้แย้งที่สามารถเกิดขึ้นได้ต่อคำอธิบายเรื่องปัจเจกบุคคลร่วมในทฤษฎีของลัทธิค คือ 1) ปัญหาเรื่อง “องค์อธิปัตย์” หรือ “อำนาจอธิปไตย” 2) ปัญหาเรื่องมาตรฐานทางศีลธรรมเชิงภววิสัย และ 3) ปัญหาเรื่องสถานะของข้อตั้งทางทฤษฎี ซึ่งผู้วิจัยได้ตอบปัญหาดังกล่าวเป็นรายชื่อตามที่ได้ประมวลไว้แล้วในหัวข้ออื่นๆ จากการตอบปัญหาทั้งสามประการที่ผ่านมาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าเมื่อปัจเจกบุคคลมองเห็นเหตุผลของการรวมตัวกันอาศัยอยู่ภายใต้พันธสัญญาของชุมชนเพื่อก่อกำเนิดสังคมการเมือง พวกเขาจึงได้มอบความยินยอมที่จะพาตัวเองให้ตกอยู่ภายใต้ข้อผูกมัดของชุมชนนั้น เมื่อพันธสัญญาเกิดขึ้นจากความยินยอมผลจากการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของข้อตกลงนี้ได้ทำให้อำนาจที่ปัจเจกบุคคลมีโดยสมบูรณ์ภายใต้กฎธรรมชาติลดขนาดลงและแปรเปลี่ยนมาสู่การที่อำนาจซึ่งปัจเจกบุคคลมีถูกจำกัดด้วยบทบาทและหน้าที่ทางสังคม ตลอดจนกฎหมายที่ชุมชนบัญญัติขึ้นร่วมกัน ความเป็นปัจเจกบุคคลที่ไม่ขึ้นต่ออำนาจของใครเลยได้กลายมาสู่ความเป็นปัจเจกบุคคลร่วมที่ประกอบไปด้วยสิทธิทางสังคม บทบาทและหน้าที่ต่อสังคมที่เขาสังกัดอยู่

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอสรุปรวบยอดข้อสงสัยทั้งหมดไว้ ณ ตรงนี้ ด้วยการเสนอคำอธิบายหลัก ในฐานะที่เป็นแก่นของการตีความซึ่งทำให้เห็นความชอบธรรมของรัฐบาลจากเสียงข้างมาก คือ การพิจารณาภาพของทฤษฎีพันธสัญญาถือว่าเป็นลักษณะของความร่วมมือกัน ซึ่งลักษณะของความร่วมมือกันดังกล่าวของทุกๆปัจเจกบุคคลร่วมในสังคมการเมืองนั้นได้เป็นทั้งตัวยืนยันการเกิดขึ้นของความยินยอมของสมาชิกในชุมชนนั้น และเป็นทั้งการสนับสนุนความชอบธรรมให้กับความยินยอม ณ จุดเริ่มต้นของพันธสัญญาเริ่มแรก ทั้งหมดนี้คือชุดของความสัมพันธ์ระหว่างสถานะของความยินยอมร่วมกันที่ปัจเจกบุคคลมอบให้ชุมชนของเขาอันก่อให้เกิดรัฐและสิทธิอำนาจที่รัฐมีต่อประชาชน จนมาถึงรัฐบาลในฐานะที่เป็นตัวแทนพลเมืองในการพิทักษ์รักษาสีทธิธรรมชาติของพวกเขาเองทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งเผยแสดงการก่อรูปลักษณะของปัจเจกบุคคลร่วมซึ่งมีพันธะผูกพันต่อสิทธิอำนาจของรัฐที่เขาเองเป็นผู้มอบอำนาจดังกล่าวให้ กล่าวได้ว่านี่คือชุดของการอ้างเหตุผลสนับสนุนความชอบธรรมของปัจเจกบุคคลร่วมและข้อตกลงร่วมที่มีสถานะ “เหนือ” (beyond) ตัวปัจเจกบุคคล อันทำให้สมาชิกทุกคนมีพันธะทางการเมืองที่จะเคารพและปฏิบัติตามการตัดสินใจของรัฐซึ่งผ่านการประเมินโดยยึดมติที่ได้จากเสียงข้างมากเป็นตัวกำหนด อันทำให้ให้เห็นถึงสถานะภาพของปัจเจกบุคคลในสังคมการเมืองว่าเป็นปัจเจกบุคคลร่วม มิใช่ปัจเจกบุคคลบริสุทธิ์หรือปัจเจกบุคคลมูลฐานที่โดดเดี่ยวและเป็นอิสระ ถึงแม้ว่าลัทธิจะเริ่มต้นอธิบายแนวคิดทางการเมืองของเขาจากสภาวะธรรมชาติก็ตาม

บทที่ 5

การยืนยันความชอบธรรมของรัฐบาลกับปัญหาเสียงข้างมาก

5.1 ปัญหาเรื่องเสียงข้างมากในทฤษฎีการเมืองของล๊อค

ปัญหาเก่าแก่ที่สุดข้อหนึ่งในประเด็นปรัชญาการเมืองก็คือการปกครองโดยเสียงข้างมาก หรือเสียงข้างมากมีความชอบธรรมหรือไม่ และเหตุผลอะไรที่เป็นตัวยืนยันความชอบธรรมนั้น ในปี 1689 เมื่อ Two Treatises of Government งานเขียนชิ้นสำคัญของล๊อคได้รับการตีพิมพ์ออกมา อิทธิพลจากความคิดของเขาในงานชิ้นนี้ได้เป็นส่วนหนึ่งที่ก่อกระแสความคิดแบบเสรีนิยมให้กระพริบกระจายไปทั่วสังคมตะวันตก อย่างไรก็ตามทฤษฎีการเมืองของล๊อคยังคงถูกวิพากษ์วิจารณ์ในแง่มุมมองต่างๆที่หลากหลาย กระทั่งยุคปัจจุบันเมื่อมีการโจมตีหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยขึ้นบ่อยครั้งก็ขโมยใจเหล่านี้ถูกโยนไปถึงทฤษฎีของล๊อคในฐานะที่เป็นต้นกำเนิดของหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบเสรีนิยม คำวิจารณ์ดังกล่าวสามารถแยกย่อยได้เป็นสองลักษณะ แบบที่หนึ่งคือคำถามที่มุ่งวิจารณ์หลักการปกครองด้วยเสียงข้างมากโดยไม่ได้สนใจว่าทฤษฎีของล๊อคเกี่ยวข้องกับหลักการปกครองในรูปแบบนี้หรือไม่ หากไม่ แน่ใจว่าล๊อคไม่ได้ตกเป็นเป้าของคำวิจารณ์นี้ แต่หากทฤษฎีของล๊อคสัมพันธ์กับหลักการปกครองด้วยเสียงข้างมาก หรืออย่างน้อยหากล๊อคก็คือหนึ่งในบรรดาความคิดที่มีส่วนในการยืนยันความชอบธรรมให้กับการปกครองด้วยเสียงข้างมากย่อมเป็นที่แน่ชัดว่าทฤษฎีการเมืองของเขาก็ต้องตกเป็นเป้าไปด้วย และล๊อคกับแนวร่วมของเขาก็จำเป็นต้องตอบคำถามเหล่านั้นให้ได้ มาถึงตรงนี้ ประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการจะวิเคราะห์ในบทนี้ก็คือ 1) หลักการปกครองโดยเสียงข้างมากมีความชอบธรรมหรือไม่ และเหตุผลอะไรที่เป็นตัวยืนยันความชอบธรรมนั้น 2) หลักการปกครองด้วยเสียงข้างมากเกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเมืองของล๊อคใน Two Treatises of Government อย่างไม่อาจแยกขาดหรือไม่ หากใช่ ข้อโจมตีนั้นสามารถล้มหลักการของล๊อคได้หรือไม่ อย่างไร

ในบทนี้ผู้วิจัยได้ย้อนกลับไปอ่าน Two Treatises of Government ของล๊อค และงานเขียนของบุคคลอื่นซึ่งเสนอข้อโจมตีต่างๆที่เกี่ยวข้อง และได้วิเคราะห์ความคิดทั้งหลายออกมาเพื่อมุ่งจะตอบคำถามทั้งสองประการนี้ อย่างไรก็ตามพื้นที่ของบทนี้มีไม่มากและการกล่าวถึงหลักการ

ปกครองด้วยเสียงข้างมากในความหมายแบบกว้างๆก็เป็นประเด็นที่ใหญ่โตเกินกว่าที่ผู้วิจัยจะจำกัดขอบเขตลงมาไว้ในพื้นที่เล็กๆได้ ดังนั้นเพื่อให้การตอบคำถามเป็นไปอย่างละเอียดและมีประสิทธิภาพเพียงพอ ผู้วิจัยจึงจำกัดการตอบคำถามให้อยู่ในขอบเขตของข้อโจมตีที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีของลอร์ดเท่านั้น หรือกล่าวให้กระชับขึ้นก็คือบทนี้มุ่งตอบคำถามหลักประเด็นเดียวก็คือ หลักการปกครองด้วยเสียงข้างมากในทฤษฎีการเมืองของลอร์ดตามที่ปรากฏใน Two Treatises of Government นั้นเป็นหลักการที่มีความชอบธรรมหรือไม่ อย่างไร

5.2 ปัญหาเรื่องเสียงข้างมากคืออะไร

เสียงข้างมากหรือเสียงส่วนใหญ่เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในแนวคิดทางการเมืองของลอร์ด บทบาทที่เสียงข้างมากมีในการสถาปนารัฐบาลตลอดจนโค่นล้มรัฐบาลนั้นแทบจะกล่าวได้ว่าเป็นตัวการสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในการกำหนดความเป็นไปของรัฐและประชาชนทั้งหมด ทั้งนี้ก็เนื่องจากว่ารัฐบาลแต่เดิมนั้นไม่ได้มีอยู่แต่ถือกำเนิดขึ้นจากข้อตกลงร่วมกันระหว่างประชาชนในการมอบอำนาจปกครองให้เป็นการชั่วคราว อำนาจปกครองดังกล่าวนี้ไม่ใช่อำนาจอธิปไตยโดยสมบูรณ์ในการตัดสินใจกระทำทางการเมืองแต่เป็นอำนาจที่ต้องใช้เพื่อพิทักษ์รักษาสิทธิในชีวิตและทรัพย์สินของพลเมืองอันเป็นสิทธิตามธรรมชาติที่พวกเขามีอยู่แต่เดิม ดังนั้นเพื่อให้ผลการวินิจฉัยของรัฐบาลเป็นไปอย่างสอดคล้องกับสิทธิตามธรรมชาติของประชาชนจึงต้องมีการถ่วงเสียงจากประชาชนในรัฐด้วย และเสียงข้างมากหรือเสียงส่วนใหญ่จากการสอบถามนั้นก็คือ คำตอบสุดท้ายว่าทิศทางของรัฐและรัฐบาลสมควรดำเนินไปในทิศทางใด

เพื่อให้เห็นปัญหาตรงนี้ชัดเจนผู้วิจัยขอขยายความให้ละเอียดอีกครั้ง การที่เสียงข้างมากสามารถเป็นปัญหาขึ้นมาได้ก็เพราะว่าเสียงข้างมากเป็นตัวกำหนดทิศทางในการตัดสินใจของรัฐบาล และที่สำคัญยังเป็นตัวตัดสินใจถูกต้องชอบธรรมในการเกิดขึ้น ดำรงอยู่ และล่มสลายไปของรัฐบาล ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลไม่ได้มีอำนาจโดยตัวของรัฐบาลเองแต่รัฐบาลมีอำนาจขึ้นมาได้ก็ด้วยการรับมอบอำนาจมาจากประชาชน ประชาชนซึ่งแต่เดิมในสภาวะธรรมชาติมีสิทธิตามธรรมชาติอยู่แล้ว คือมีอำนาจในการตัดสินใจกระทำใดๆกับชีวิตของตนเองก็ได้โดยไม่ขัดกับกฎ

ธรรมชาติ ประชาชนเหล่านี้สละสิทธิธรรมชาติบางประการมอบให้กับรัฐบาล เพื่อให้รัฐบาลพิทักษ์สิทธิตามธรรมชาติของพวกเขา ดังนั้น อำนาจของรัฐบาลจึงเป็นอำนาจที่รัฐบาลไม่ได้มีอยู่แต่เดิม แต่ได้มาด้วยความยินยอมพร้อมใจของประชาชน และนี่คือจุดตั้งต้นของการมีรัฐบาล ซึ่งในความคิดของลอร์ดคิงนี่เป็น “พันธสัญญา” ที่รัฐบาลต้องปฏิบัติตาม เมื่อใดก็ตามที่รัฐบาลทำหน้าที่บกพร่องหรือผิดไปจากเจตนารมณ์ของประชาชนตามพันธสัญญา ประชาชนก็สามารถต่อต้านและเรียกร้องเพื่อเรียกคืนสิทธิที่พวกเขามีอยู่แต่เดิมกลับคืนมาได้ ดังนั้นการตัดสินใจใดๆของรัฐบาลจะต้องไม่ขัดหรือฝืนกับสิทธิของประชาชน⁶⁸ และด้วยเหตุนี้ หากมีเรื่องใดที่ไม่สามารถหาฉันทามติหรือข้อสรุปที่เป็นเอกฉันท์จากประชาชนได้ รัฐบาลก็ต้องถามมติประชาชนแล้วนำไปปฏิบัติ

แต่อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่มีความไม่ลงรอยกันของประชาชนในบางประเด็น ก็อาจเป็นไปได้ว่ามติของประชาชนซึ่งก็คือเสียงข้างมากนั้นอาจไปขัดกับเสียงข้างน้อยและอาจเลยเส้นไปละเมิดสิทธิตามธรรมชาติของเสียงข้างน้อยได้ ปัญหานี้หากแก้ไขไม่ได้ย่อมส่งผลให้การอ้างเหตุผลเรื่องความชอบธรรมของรัฐบาลที่ลอร์ดคิงเสนอนี้มีน้ำหนักเบาลง และทฤษฎีพันธสัญญาของลอร์ดคิงโดยรวมก็จะถูกสั่นคลอนไปด้วย การตัดสินใจหรือวินิจฉัยในเรื่องต่างๆของรัฐบาลก็ต้องอาศัยมติของประชาชนที่ได้มาตามเสียงข้างมากเป็นตัวชี้วัด จุดนี้เองทำให้เกิดความเป็นไปได้ว่าการตัดสินใจด้วยเสียงข้างมากนั้นอาจมีโอกาสเกิดละเมิดสิทธิตามธรรมชาติของเสียงข้างน้อยได้ และการอ้างความชอบธรรมของรัฐบาลด้วยเหตุที่ว่ามาจากความยินยอมของประชาชนก็อาจไม่เพียงพอ

5.3 ความถูกต้องของเสียงข้างมาก : ปัญหาและคำตอบ

ข้อโต้แย้งซึ่งพุ่งตรงไปวิจารณ์ทฤษฎีการเมืองของลอร์ดคิงทั้งทางตรงและทางอ้อมนั้นปรากฏให้เห็นอยู่จำนวนหนึ่ง และผู้ที่ยึดถือหลักการปกครองด้วยเสียงข้างมากในแนวทางแบบลอร์ดคิงจำเป็นจะต้องแก้ต่างหลักการของตนจากข้อโจมตีเหล่านี้ เช่น ข้อโจมตีซึ่งตั้งคำถามถึงความถูกต้องของการตัดสินใจของเสียงข้างมาก ดังเช่น ที่ปรากฏในงานของ ฮันนา พิทคิน (Hanna

⁶⁸ Locke, John. *Two Treatises of Government*. P. 416-437.

Pitkin)⁶⁹ แต่ในทัศนะของผู้วิจัยข้อโจมตีแบบนี้ใช้การได้แต่เฉพาะประเด็นทางเทคนิคเท่านั้น อย่างเช่นทักษะทางวิชาชีพต่างๆ ไม่ว่าจะเป็วิชาชีพใดๆ เมื่อมีการพิจารณาอบหน้าทีในเชิงเทคนิคให้ผู้ใดเป็นคนปฏิบัติหน้าที่ก็จำเป็นต้องพิจารณาถึงทักษะ คุณสมบัติ และประสบการณ์ทางวิชาชีพเฉพาะทาง แต่เมื่อต้องการพิจารณาผู้แทนที่เข้ามาดูแลสิทธิของตนอันเป็นสิทธิตามธรรมชาติซึ่งใครก็มี ผู้แทนจึงเข้ามาบัญญัติกฎหมายให้สอดคล้องหรือไม่ขัดแย้งกับกฎธรรมชาติซึ่งกฎธรรมชาตินี้ลึกลับเห็นว่ามีมนุษย์ทุกคนต่างก็สามารถใช้เหตุผลเข้าถึงได้ การสรรหาผู้ปกครองและผู้แทนทางการเมืองในทฤษฎีการเมืองของล๊อคจึงเป็นเรื่องพื้นฐานทั่วไปของมนุษย์ มิใช่ประเด็นเฉพาะทางเทคนิคที่ต้องอาศัยบุคคลบางคนหรือผู้มีคุณสมบัติพิเศษต่างหากเท่านั้นถึงจะทำได้

เหตุผลอีกข้อที่ผู้วิจัยเห็นว่าข้อโจมตีแบบนี้พิพาทใช้ไม่สมารถโค่นหลักการของล๊อคได้ก็คือการที่ไม่ปรากฏถ้อยคำใดใน Two Treatises of Government ที่ระบุว่าการตัดสินใจของเสียงข้างมากเป็นการวินิจฉัยที่ถูกต้องเสมอไป จึงมีอาจกล่าวอ้างได้ว่าล๊อคยืนยันว่าการตัดสินใจของประชาชนและเสียงข้างมากต้องเป็นสิ่งที่ถูกต้องเสมอ ล๊อคเพียงแต่เชื่อว่ามนุษย์มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันทางการเมืองในฐานะสิ่งสร้างจากพระเจ้าเหมือนกันและในฐานะที่เป็นผู้อยู่ใต้พันธสัญญาทางสังคมร่วมกันอย่างเสมอเหมือน การที่สมาชิกในสังคมการเมืองต่างก็มีสิทธิธรรมชาติและสิทธิทางการเมืองที่เสมอภาคเท่าเทียมกันนั้นทำให้เสียงข้างมากเป็นสิ่งที่ต้องยอมรับไม่อย่างนั้นก็เท่ากับยอมรับว่าเสียงของพลเมืองไม่มีความเท่าเทียมกัน ไม่มีใครมีอภิสิทธิ์ในสิทธิทางการเมืองขั้นพื้นฐานมากกว่าคนอื่น หรือเสียงหนึ่งดังกว่าเสียงหนึ่ง ได้รับการปฏิบัติรับฟังมากกว่าอีกเสียงหนึ่ง นี่คือนี่ที่ต่อเนื่องมาจากหลักการเบื้องต้นตั้งแต่มนุษย์อยู่ในสภาวะธรรมชาติจนมาสู่สภาวะสังคม จากสิทธิธรรมชาติที่เสมอภาคกันมาสู่สิทธิทางการเมืองที่เสมอภาคกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงตีความระบอบการเมืองตามแนวคิดของล๊อคว่า คำวินิจฉัยของเสียงข้างมากนั้นหากจะเป็นสิ่งที่สมควรยอมรับแล้วละก็ นั่นก็เพราะว่ามันเป็นเครื่องยืนยันความเท่าเทียมทางการเมืองนี้ มิใช่ในฐานะที่เป็นเครื่องการันตีว่านั่นคือผลการวินิจฉัยที่ถูกต้อง ซึ่งแม้บางครั้งการตัดสินใจที่ออกมา

⁶⁹ Pitkin, Hanna. "Obligation and Consent-I," 994. อ้างถึงใน Stevens, Jacqueline. *The Reasonableness of John Locke's Majority : Property Rights, Consent, and Resistance in the Second Treatise*. Political Theory, Vol. 24, No.3 (Aug., 1996), p. 447-450.

จะฉายให้เห็นในภายหลังว่านั่นเป็นการเลือกที่ผิดพลาดแต่การตัดสินใจในครั้งต่อๆมาก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่อสมาชิกในสังคมได้เห็นผลที่ออกมา ทฤษฎีการเมืองของล๊อคนั้นขึ้นอยู่กับฐานที่ให้ค่าของมนุษย์และการเรียนรู้จากความผิดพลาดก็เป็นวิถีปกติธรรมดาของสัตว์ที่มีเหตุผล แนวคิดทางการเมืองตามกรอบคิดแบบล๊อคไม่ได้การันตี “เป้าหมาย” (end) ในบั้นปลายว่ามันจะต้องดีอยู่เสมอก็จริง แต่มันได้การันตี “วิถี” (mean) ในการอยู่ร่วมกันอย่างอารยะระหว่างสมาชิกของชุมชนในปริมนณฑลทางการเมือง⁷⁰

5.4 ปัญหาเรื่องพระราชเสีงข้างมาก : ข้อโต้แย้งและคำอธิบายโต้ตอบ

ล๊อคสร้างทฤษฎีการเมืองโดยอาศัยการอธิบายธรรมชาติของมนุษย์ว่ามีเสรีภาพโดยสมบูรณ์และมีความเสมอภาค มีเสรีภาพโดยสมบูรณ์คือเมื่อมนุษย์อยู่ภายใต้สภาพการณ์ที่ปราศจากอำนาจใดมาปกครอง เขาจึงเป็นนายของตัวเองอย่างเต็มที่และตัดสินใจกระทำการใดๆ อย่างอิสระภายในขอบเขตของกฎธรรมชาติ ส่วนมีความเสมอภาคคือมนุษย์ทุกคนล้วนเป็นสปีชีส์เดียวกันซึ่งเป็นสิ่งสร้างจากพระเจ้าเหมือนกัน มีอวัยวะต่างๆแบบเดียวกัน และต่างก็มีสมรรถภาพในการใช้เหตุผลด้วยกันทั้งสิ้น⁷¹ ในสภาวะธรรมชาตินี้มนุษย์ทุกคนมีสิทธิธรรมชาติอย่างเสมอเหมือน สิทธิธรรมชาติดังกล่าวคือสิทธิในชีวิตและสิทธิในทรัพย์สินของตนซึ่งไม่สามารถถูกล่วงละเมิดโดยผู้หนึ่งผู้ใดได้⁷²

แนวคิดเรื่องธรรมชาติของมนุษย์นี้เป็นพื้นฐานที่ล๊อคใช้ในการอธิบายถึงการกำเนิดสังคมนการเมืองภายใต้พันธสัญญา อันเป็นสภาวะสังคมนซึ่งมาจากการรวมตัวกันของมนุษย์โดยแต่ละคนสละสิทธิธรรมชาติที่มีอยู่แต่เดิมบางประการมาไว้ที่อำนาจในส่วนกลางของชุมชน ทำให้อำนาจที่เคยใช้ปกครองตัวเองเปลี่ยนรูปมาสู่สิทธิอำนาจของรัฐเหนือพลเมือง และเสรีภาพโดยสมบูรณ์ที่

⁷⁰ ผู้วิจัยแสดงทัศนะส่วนตัวในการตีความแนวคิดทางการเมืองของล๊อคออกมาเป็นเช่นนี้ด้วยการอาศัยหลักฐานที่ว่า Two Treatises of Government โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน The Second Treatise นั้นเต็มไปด้วยรายละเอียดของการรูปแบบและวิถีทางการเมืองอยู่ร่วมกันในสังคมนการเมือง แต่ไม่ปรากฏส่วนใดที่ระบุชี้ชัดว่าในท้ายที่สุดแล้วจุดหมายปลายทางอย่างเป็นทางการเมืองจะต้องดำเนินไปสู่รูปลักษณะใด กล่าวคือคำอธิบายส่วนใหญ่ของล๊อคใน The Second Treatise เป็นการให้รายละเอียดว่าสมาชิกในสังคมนการเมืองมาอยู่ร่วมกันทำไมและจะอยู่ร่วมกันอย่างไรนั่นเอง ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน Locke, John. Two Treatises of Government. 285 – 446.

⁷¹ Locke, John. Two Treatises of Government, P. Laslett (ed.),. Cambridge: Cambridge University Press, 1970. P. 287 – 296.

⁷² ibid., P. 296 – 300.

เคยมีกลายมาเป็นเสรีภาพอย่างจำกัดในสภาวะสังคม การที่มนุษย์ก่อรัฐขึ้นก็เนื่องมาจากในสภาวะธรรมชาตินี้ไม่มีหลักประกันอะไรว่าพวกเขาจะไม่ถูกละเมิด ก้าวล่วง หรือลิดรอนสิทธิธรรมชาติจากผู้อื่น ดังนั้นการอยู่ร่วมกันภายใต้ความสัมพันธ์ร่วมกันในปริมนณฑลทางการเมืองหรือสังคมการเมืองนั้นจึงเป็นทางเลือกที่ดีกว่าของมนุษย์ซึ่งทุกคนสามารถมองเห็นได้จากศักยภาพในการเข้าถึงด้วยเหตุผลตามที่พระเจ้าประทานมาให้⁷³

เมื่อมนุษย์ผละออกจากสภาวะธรรมชาติเข้าสู่สภาวะสังคม ก่อกำเนิดชุมชนทางการเมืองอันมีรัฐบาลทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางในการพิทักษ์รักษาสิทธิธรรมชาติของพลเมือง รัฐบาลนี้ได้รับการสถาปนาสิทธิอำนาจขึ้นด้วยความยินยอมจากประชาชนในรัฐ ดังนั้นอำนาจของรัฐบาลจึงถูกจำกัดด้วยความยินยอมของประชาชนตามที่เขาพิจารณาด้วยเหตุผลว่าอยู่ในขอบเขตของกฎธรรมชาติ แต่หากรัฐบาลกระทำการเกินขอบเขตอำนาจที่ตนมีด้วยการไปละเมิดหรือลิดรอนสิทธิธรรมชาติของประชาชน และใช้สิทธิอำนาจที่ตนได้มาอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาดโดยสมบูรณ์หรือใช้ตามอำเภอใจ หรือกระทำการใด ๆ อันขัดกับกฎธรรมชาติ รัฐบาลนั้นจะกลายเป็นปฏิปักษ์กับประชาชน ซึ่งลือคเรียกว่าทรราช (tyranny)⁷⁴ เมื่อใดก็ตามที่รัฐบาลกลายเป็นทรราช ประชาชนก็มีสิทธิอันชอบธรรมที่จะต่อต้านทรราชนั้น และเรียกคืนอำนาจกลับคืนสู่ประชาชนตามเดิม⁷⁵

ลือคเห็นว่าการตัดสินใจในการต่อต้านขจัดขึ้นทรราชนั้นต้องขึ้นอยู่กับประชาชนในฐานะที่เขาเป็นเจ้าของอำนาจที่แท้จริง แต่ก็เป็นไปได้ยากยิ่งที่สมาชิกทุกคนในชุมชนการเมืองจะเห็นพ้องต้องกันไปทุกประการ เมื่อหาความเห็นอย่างเป็นเอกฉันท์จากสมาชิกในชุมชนไม่ได้แต่จำเป็นต้องตัดสินใจเพื่อกำหนดความเป็นไปของรัฐ ลือคจึงกำหนดให้คำวินิจฉัยที่ได้จากเสียงข้างมากในชุมชนการเมืองเป็นตัวชี้ขาดเพื่อกำหนดทิศทางต่างๆ ซึ่งลือคแสดงเหตุผลในประเด็นนี้ไว้ด้วยการใช้ตัวอย่างเปรียบเทียบเรื่องกายการเมือง⁷⁶ ตามที่ผู้วิจัยได้อธิบายไว้แล้วในบทที่ผ่านมา ลือคบรรยายถึงแนวคิดเกี่ยวกับทรราชและการต่อต้านขจัดขึ้นทรราชเอาไว้ว่า

⁷³ Ibid., p. 336 – 337.

⁷⁴ Ibid., p. 416 – 423.

⁷⁵ Ibid., p. 437.

⁷⁶ Ibid., p. 348 – 351.

ภาวะทรราชคือปฏิบัติการให้อำนาจอยู่เหนือสิทธิ ซึ่งไม่มีผู้ใดมีสิทธิที่จะทำได้ และนี่คือ การให้อำนาจตกอยู่ในมือของใครสักคนโดยมิใช่เพื่อยังประโยชน์แก่ผู้ที่อยู่ภายใต้อำนาจนั้น แต่ เป็นไปเพื่อข้อได้เปรียบของตัว(ทรราชนั้น)เองเป็นการส่วนตัวแยกต่างหากจากผู้อื่น อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้ได้รับอำนาจให้เป็นรัฐบาลไม่บัญญัติกฎหมาย แต่กลับไปสนองเจตจำนงของตนเอง ทำการ ปกครอง สั่งการ และกระทำการต่างๆที่ไม่เป็นไปเพื่อพิทักษ์รักษาทรัพย์สินของประชาชนโดยตรง แต่เป็นไปเพื่อความพอใจในการสนองตัณหาของตน เพื่อการแก้แค้น เพื่อความละโมภะอยากได้ ใครมี หรือเพื่อความทะยานอยากอื่นใดอันไม่ปกติ⁷⁷

ปัญหาที่คือลึกลับจะแน่ใจได้อย่างไรว่าการมอบอำนาจในการตัดสินใจไปให้กับเสียง ส่วนมากจะไม่เกิดการละเมิดสิทธิธรรมชาติของเสียงข้างน้อยในเมื่อการตัดสินใจของเสียงข้างมาก นั้นก็ไม่ได้มีอะไรมากำกับควบคุมว่าจะเป็นการตัดสินใจที่อยู่ภายใต้กรอบของกฎธรรมชาติเสมอไป หากการใช้ชีวิตในสภาวะธรรมชาติไม่อาจการันตีได้ว่าสิทธิธรรมชาติของทุกคนจะไม่ถูกก้าวล่วง การใช้ชีวิตร่วมกันในปริมนชลทางการเมืองโดยอาศัยการวินิจฉัยด้วยเสียงข้างมากก็ไม่สามารถ การันตีว่าสิทธิธรรมชาติของทุกคนจะได้รับการพิทักษ์รักษาอยู่เสมอด้วยเช่นกัน ถ้าทางเลือกใน การอาศัยอยู่ในสังคมการเมืองอาจไม่ก่อให้เกิดสภาพที่ดีกว่าการอาศัยอยู่ในสภาวะธรรมชาติได้ ทางเลือกนี้จะเป็นทางเลือกที่ดีกว่าของมนุษย์ได้อย่างไร และเหตุใดสมาชิกที่เหลือซึ่งอาจถูก ละเมิดสิทธิธรรมชาติจะต้องยอมอยู่ในสังคมการเมืองต่อไปด้วย จะเกิดอะไรขึ้นหากเสียงข้างมาก รวมตัวกันได้อย่างเหนียวแน่นมั่นคงจนก่อให้เกิดอำนาจสัมบูรณ์และตามอำเภอใจกระทั่งเลยเถิด ไปละเมิดสิทธิธรรมชาติของสมาชิกในส่วนที่เหลือ หากปัญหาเช่นที่ว่านี้มีความเป็นไปได้ว่าอาจ เกิดขึ้นก็แสดงว่าในบางกรณีเสียงข้างมากในฐานะที่เป็นกลไกหลักที่สุดอย่างหนึ่งในการสนับสนุน ความชอบธรรมของรัฐบาลสามารถที่จะเป็นทรราชได้เสียเองแทนที่จะเป็นผู้ต่อต้านทรราช จะเกิด อะไรขึ้นถ้าเสียงข้างมากในฐานะที่เป็นผู้เผด็จสิทธิธรรมชาติสามารถเป็นทรราชได้ด้วย เมื่อเสียงข้าง น้อยเกิดการใช้อำนาจตามอำเภอใจไปละเมิดสิทธิของเสียงข้างมากนั้น เสียงข้างมากมีสิทธิ วินิจฉัยว่าเสียงข้างน้อยกำลังทำผิดอยู่หรือไม่ รวมทั้งมีสิทธิอันชอบธรรมในการลุกขึ้นต่อต้าน แต่

⁷⁷ tyranny is the exercise of power beyond right, which nobody can have a right to; and this is making use of the power any one has in his hands, not for the good of those who are under it, but for his own private, separate advantage. When the governor, however entitled, makes not the law, but his will, the rule, and his commands and actions are not directed to the preservation of the properties of his people, but the satisfaction of his own ambition, revenge, covetousness, or any other irregular passion. Ibid., 416 -417.

ถ้าเสียงข้างมากดูแลอำนาจกระทำการตามอำเภอใจไปรุกรานสิทธิของเสียงข้างน้อย ใครเล่าจะเป็นผู้วินิจฉัย ใครเล่าจะมีสิทธิอันชอบธรรมในการต่อต้าน และหากกรณีเช่นนี้เกิดขึ้นจะมีกลไกอะไรที่เข้ามาคลี่คลายปัญหานี้ ล็อคได้อธิบายกลไกในการคลี่คลายปัญหานี้หรือไม่ หากไม่ใช่หรือไม่ว่านี่คือ “ปฏิทรรศน์” (paradox) ในตัวทฤษฎีเอง เพราะฉะนั้น หากข้ออ้างนี้เป็นไปได้ ปฏิทรรศน์ของทฤษฎีนี้ก็จำเป็นต้องได้รับการคำอธิบายหรือหาทางแก้ไข

อาจเรียกปฏิทรรศน์ดังกล่าวว่าเป็นเรื่อง “ทรวาซเสียงข้างมาก” หรือ “ทรวาซเสียงส่วนใหญ่” (tyranny of the majority) ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาคล้ายๆกับสิ่งที่ **จอห์น อัดัมส์ (John Adams, 1735 – 1826)** กล่าวไว้ใน Thoughts On Government อันได้รับการตีพิมพ์ในปี 1788⁷⁸ คือราวๆ 99 ปีหลังจาก The Two Treatises of Government (1689) ต่อมาในปี 1835 หรือ 47 ปีหลังจากงานของอดัมส์ คำว่าทรวาซเสียงข้างมากก็เป็นที่รู้จักไปมากกว่าเดิมเมื่อ **อเล็กซิส เดอ ต็อกกาวิลล์ (Alexis de Tocqueville, 1805 – 1859)** กล่าวถึงเรื่องนี้ในหนังสือ Democracy in America⁷⁹ หลังจากนั้นในปี 1859 นักปรัชญาสายประโยชน์นิยมอย่าง **จอห์น สจ๊วท มิลล์ (John Stuart Mill, 1806-1873)** ยกประเด็นนี้ขึ้นมาอภิปรายเอาไว้ในหนังสือ On Liberty⁸⁰ ซึ่งทำให้คำๆนี้เป็นที่รู้จักแพร่หลายในวงกว้าง ล่าสุดในปี 1996 งานเขียนของ **แจคเกอริน สตีเวนส์ (Jacqueline Stevens)** ก็ได้อภิปรายถึงประเด็นปัญหานี้ไว้ในบทความเรื่อง The Reasonableness of John Locke's Majority : Property Rights, Consent, and Resistance in the Second Treatise ว่าเรื่องนี้เป็นหนึ่งในบรรดาโมทัศน์ที่ทำให้ทฤษฎีของล็อคมีทั้งด้านมืดและด้านสว่างในตัวเองเหมือนคนสองบุคลิกแบบดร.เจคิลล์กับมิสเตอร์ไฮด์⁸¹ ในนวนิยายของโรเบิร์ต หลุยส์ สตีเวนสัน งานที่กล่าวมาทั้งหมดนี้แม้ว่าจะแตกต่างกันอยู่มากในรายละเอียดแต่ก็มีจุดร่วมกันอย่างหนึ่งคือการเห็นความสำคัญของการจำกัดอำนาจของรัฐบาลและการจำกัดอำนาจของเสียงข้างมากเพื่อไม่ให้เกิดภาวะที่รัฐบาลหรือเสียงข้างมากดูแลอำนาจและกระทำการต่างๆ

⁷⁸ Adams, John. Thoughts Thoughts On Government. เข้าถึงทางเว็บไซต์ <http://www.constitution.org/jadams/thoughts.htm>

⁷⁹ Tocqueville, Alexis de. Democracy in America. Chicago : University of Chicago Press, 2002.

⁸⁰ Mill, John Stuart. On Liberty. Wildside Press LLC, 2008

⁸¹ Stevens, Jacqueline. The Reasonableness of John Locke's Majority : Property Rights, Consent, and Resistance in the Second Treatise. Political Theory, Vol. 24, No.3 (Aug., 1996), pp. 423-463.

ตามอำเภอใจ อย่างไรก็ตาม แม้ปัญหานี้เป็นเรื่องสำคัญก็จริง แต่ผู้วิจัยคิดว่าปัญหานี้ไม่สามารถเกิดกับทฤษฎีการเมืองของล๊อคได้ตรงเท่าที่ยังยึดถือหลักการพื้นฐานต่างๆของล๊อคอย่างเคร่งครัด เช่น เรื่องสิทธิธรรมชาติอันไม่อาจล่วงละเมิด⁸² เรื่องของกฎธรรมชาติที่ต้องยึดถือ⁸³ และเรื่องของการตัดสินใจในประเด็นส่วนรวมซึ่งเมื่ออยู่ในสภาวะสังคมแล้วก็ต้องเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ร่วมของสาธารณชนเท่านั้น (มิใช่อิงกับผลประโยชน์ส่วนบุคคลของปัจเจกชนเป็นหลัก)⁸⁴ ดังนั้นปัญหาทฤษฎีความเสี่ยงข้างมากจึงเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติอันเป็นผลสืบเนื่องจากความผิดพลาดของสมาชิกในสังคมการเมืองเมื่อพวกเขาหย่อนยานต่อหลักการเหล่านี้ ไม่แยกผลประโยชน์ส่วนบุคคล คติความเชื่อส่วนตัวทางศาสนา ตลอดจนอารมณ์อันขาดสติ ออกจากประเด็นร่วมของสาธารณชน จนกระทั่งเกิดอคติบังตาและนำพามาสู่ภาวะความเป็นทฤษฎี⁸⁵ (ในทุกรูปแบบซึ่งรวมทั้งทฤษฎีความเสี่ยงข้างมากด้วย) ความผิดพลาดย่อยหย่อนเหล่านี้คือ ปัจจัยมูลเหตุที่ทำให้เกิดภาวะของความเป็นทฤษฎีหรือการใช้อำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดตามอำเภอใจ (absolute and arbitrary power)⁸⁶ ล๊อคเน้นย้ำว่าความเป็นทฤษฎีเป็นภาวะต้องห้าม และเปิดโอกาสให้ประชาชนโค่นล้มผู้ที่เป็นทฤษฎีได้เมื่อสภาพนี้บังเกิดขึ้น เนื่องจากเป็นสิ่งที่ขัดกับหลักการพื้นฐานเรื่องสิทธิธรรมชาติและกฎธรรมชาติที่ล๊อควางเอาไว้ทั้งในสภาวะธรรมชาติและสภาวะสังคม⁸⁷ เขากล่าวว่า

ใครก็ตามที่ใช้กำลังโดยปราศจากสิทธิตามที่ทุกคนมีอยู่ในสังคม ผู้ซึ่งกระทำโดยปราศจากกฎหมาย ก็ถือว่าเขาได้วางตัวเองให้ตกอยู่ในสภาวะสงครามด้วยการกระทำนั้น เขาจะต้อง

⁸² Locke, John. *Two Treatises of Government*. 1970. P. p. 287 – 300, 416 – 423.

⁸³ *Ibid.*, p. 287 – 300, 416 – 423.

⁸⁴ *Ibid.*, 373 – 381.

⁸⁵ *Ibid.*, p. 416 – 423.

⁸⁶ *Ibid.*, p. 416 – 423.

⁸⁷ *Ibid.*, p. 287 – 303, 415 – 446.

เผชิญหน้ากับเจ้าของสิทธิ สภาวะนี้ข้อผูกมัดที่เกิดขึ้นก่อนหน้าเป็นอันถูกยกเลิก สิทธิอื่นๆทั้งหมดเป็นอันสิ้นสุด และทุกคนก็มีสิทธิที่จะปกป้องตัวเองและต่อต้านผู้รุกราน⁸⁸

นอกจากนั้นเขายังวางหลักการแบ่งแยกอำนาจเอาไว้เพื่อป้องกันภาวะของการใช้อำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดตามอำเภอใจด้วย⁸⁹ ฉะนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าสภาวะของความเป็นทรวราชเป็นภาวะที่ไม่อาจเกิดขึ้นได้อยู่แล้วในทางทฤษฎีการเมืองของล๊อคแต่อาจเกิดขึ้นในทางปฏิบัติจากความบกพร่องผิดพลาดของมนุษย์ (human error) เป็นรายคนหรือรายกลุ่ม

อันที่จริง ปัญหาเรื่องทรวราชเป็นสิ่งที่ล๊อคระมัดระวังอยู่แล้ว จุดสำคัญที่ชี้ให้เห็นว่าล๊อคให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มากก็คือการเน้นย้ำในเรื่อง “การจำกัดอำนาจของรัฐบาล” หรือ “รัฐบาลที่มีอำนาจจำกัด” (limited government)⁹⁰ ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นหลักประกันว่าสังคมการเมืองที่สถาปนาขึ้นตามเจตนารมณ์ในการพิทักษ์รักษาสีทธิตามธรรมชาติของมนุษย์จะไม่ดำเนินไปในทิศทางที่ขัดแย้งกับเจตนารมณ์นี้⁹¹ นอกจากนี้เขายังกล่าวเอาไว้ด้วยว่ามนุษย์ย่อมพิจารณาตัดสินเรื่องนี้กันเองและพระเจ้าเป็นผู้วินิจฉัยในท้ายที่สุด ...ใครตัดสินนะหรือ ไม่มีทางที่จะไม่มีการตัดสินใดๆ แม้กระทั่งสถานที่ซึ่งไม่มีตุลาการวินิจฉัยข้อโต้เถียงของมวลมนุษย์อยู่เลย พระเจ้าบนสวรรค์ก็จะตัดสินอยู่ดี...⁹²

กล่าวโดยละเอียดก็คือ ตามที่ชุมชนทางการเมืองถือกำเนิดขึ้นด้วยความยินยอมร่วมกันของสมาชิก ดังนั้นการกำหนดรูปแบบการปกครองและลักษณะขององค์กรที่ถือครองสิทธิอำนาจในการปกป้องดูแลพลเมืองก็ต้องมาจากการวินิจฉัยของสมาชิกในชุมชนนั้นๆด้วย และเพื่อให้มั่นใจมากขึ้นว่าผู้ที่ได้รับมอบสิทธิอำนาจนี้ไปจะนำมาใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม แต่ล๊อคก็ไม่ได้ระบุว่าชุมชนทางการเมืองที่ชอบธรรมจะต้องมีรูปแบบการปกครองเป็นแบบใด เขาเห็นว่าเรื่องนี้

88

Whosoever uses force without Right, as every one does in Society, who does it without Law, puts himself into a state of War with those, against whom he so uses it, and in that state all former Ties are cancelled, all other Rights cease, and every one has a Right to defend himself, and to resist the Aggressor. Locke, John. *Two Treatises of Government*. p. 437.

⁸⁹ Ibid., p. 373 – 384.

⁹⁰ Ibid., P. 373 – 384.

⁹¹ Ibid., p. 373 – 384.

⁹² *Who shall be judge? cannot mean that there is no judge at all. For where there is no judicature on earth to decide controversies amongst men, God in heaven is judge.* Ibid., P. 445.

จะต้องเป็นการตัดสินใจจากพลเมือง เมื่อถามพลเมืองแล้วเสียงข้างมากของพลเมืองเห็นควรให้มอบอำนาจนี้แก่ใครผู้นั้นก็เป็นผู้ปกครอง พลเมืองเห็นว่าควรจัดระบบการเมืองอย่างไรชุมชนทางการเมืองนั้นก็ควรใช้การปกครองในระบบนั้น หากพวกเขาเห็นว่าควรมอบอำนาจให้คนกลุ่มหนึ่งที่คิดสรรมาทำหน้าที่นี้การปกครองก็จะเป็นแบบคณาธิปไตย หากยกให้บุคคลคนเดียวอย่างเช่น กษัตริย์ ก็เป็นระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ แต่ถ้าประชาชนเสียงข้างมากเห็นว่าควรสรรหาผู้เป็นตัวแทนของเขาออกมาออกกฎหมายและสรรหาคนมาบริการหรือใช้กฎหมายนั้น การปกครองก็เป็นแบบประชาธิปไตย แต่ถึงลือคจะไม่ได้ชี้ชัดลงไปยังระบอบการปกครองใดเป็นการเฉพาะแต่เขาก็ได้แสดงทัศนะว่าในบรรดารูปแบบการปกครองที่เป็นทางเลือกทั้งหลายเหล่านี้ลือคเห็นว่าประชาธิปไตยเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักการนี้มากที่สุด⁹³

รัฐบาลในหลักการของลือคเมื่ออำนาจนี้มีที่มาจากประชาชนก็ต้องได้รับการจำกัดอำนาจโดยประชาชน ส่วนผู้ที่ได้รับมอบสิทธิอำนาจในการออกกฎหมายคือฝ่ายนิติบัญญัติ (legislative power) ซึ่งลือคได้เสนอว่าสามารถใช้อำนาจได้ภายในขอบเขตอันจำกัดเท่านั้น ประการแรก พวกเขาต้องใช้อำนาจนี้ให้สอดคล้องกับกฎหมาย ไม่ใช่อำนาจเหล่านี้ไปตามอำเภอใจ ประการที่สอง เพื่อไม่ให้มีปัญหาในภายหลังผู้ออกกฎหมายจะต้องมีการประกาศใช้กฎหมายให้ทราบโดยทั่วกัน ประการที่สาม อำนาจนิติบัญญัติไม่สามารถโอนถ่ายไปให้คนอื่นได้ และประการสุดท้ายคือผู้ออกกฎหมายซึ่งในที่นี้คือผู้ถือครองสิทธิอำนาจซึ่งก็คือรัฐนั่นเอง ไม่สามารถพรากทรัพย์สินไปจากประชาชนได้หากไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของทรัพย์สินนั้น⁹⁴

สุดท้ายนี้ หลังจากที่ได้วิเคราะห์แนวคิดของลือคจนเสร็จสิ้นดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เห็นว่าเป็นแนวทางที่ชัดเจนในการแก้ไขปัญหาเพื่อกันไม่ให้เกิดการตัดสินใจของเสียงข้างมากไปละเมิดสิทธิของเสียงข้างน้อยก็คือ “การบัญญัติสิทธิขั้นพื้นฐานที่แน่นอน” (certain rights) ในฐานะที่เป็นสิทธิธรรมชาติของปัจเจกบุคคลอันไม่อาจล่วงละเมิดได้เอาไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งกระบวนการเช่นนี้ก็คือการทำข้อตกลงให้เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายตั้งแต่จุดเริ่มต้นของพันธสัญญาตนเอง สิทธิขั้นพื้นฐานในฐานะที่เป็นสิทธิธรรมชาติก็อย่างเช่น สิทธิในชีวิต สิทธิใน

⁹³ Locke, John. *Two Treatises of Government*. Chapter X : Of the Forms of a Common-wealth. P. 372 - 373.

⁹⁴ Locke, John. *Two Treatises of Government*. P. 373 - 381.

ทรัพย์สิน เป็นต้น จึงดูเหมือนว่าการละเมิดสิทธิธรรมชาตินั้นเป็นสิ่งที่สามารถปกป้องได้ในสังคมการเมือง ทำให้สามารถอธิบายทฤษฎีพันธสัญญาของลอคไปพร้อมกับอำนาจรักษาเจตนารมณ์ของการกำเนิดรัฐในฐานะที่เป็นหลักประกันสิทธิธรรมชาติของมนุษย์ด้วย นอกจากนี้ งานของรอลส์เรื่อง A Theory of Justice ซึ่งได้รับการตีพิมพ์หลังจาก Two Treatises of Government ก็อธิบายร้อยปีได้แสดงให้เห็นว่าพันธสัญญาที่เที่ยงธรรมนั้นเป็นหลักการที่ไม่ขึ้นกับการเวลาและสามารถบังเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ⁹⁵ และเมื่อการสร้างพันธสัญญาที่เที่ยงธรรมนั้นเป็นหลักการที่สามารถเกิดขึ้นได้ ฉะนั้น จึงพอจะมองเห็นได้ว่าการสร้างพันธสัญญาที่เป็นธรรมซึ่งไม่ละเมิดสิทธิตามธรรมชาติของประชาชนก็ไม่น่าเป็นปัญหาถาวรหรือเป็นปัญหาจากเนื้อหาของทฤษฎี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁹⁵ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน Rawls, John. A Theory of Justice. Cambridge : Harvard University Press, 1971.

บทที่ 6

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เกิดขึ้นจากความพยายามในการตอบปัญหาเรื่องเสียงข้างมากในฐานะแนวคิดซึ่งมีบทบาทสำคัญในการกำหนดความเป็นไปในรัฐ ในการตอบปัญหานี้ผู้วิจัยจำเป็นต้องอธิบายให้เห็นลักษณะของรัฐบาลที่ชอบธรรมตามแนวคิดของล๊อคด้วยเพื่อแสดงให้เห็นภาพรวมของสังคมที่ล๊อคบรรยายไว้ใน Two Treatises of Government และจากภาพรวมของคำอธิบายสังคมดังกล่าวนี้จะนำมาสู่การตอบปัญหาเรื่องเสียงข้างมากในท้ายที่สุด

คำถามหลักของวิทยานิพนธ์นี้มีสองประเด็นซึ่งเกี่ยวพันกัน คำถามแรกคือการอ้างเหตุผลสนับสนุนความชอบธรรมของรัฐบาลในแนวคิดของล๊อคนั้นเป็นอย่างไร มีความสมเหตุสมผลหรือไม่ คำถามที่สองคือแนวคิดเรื่องเสียงข้างมากในทฤษฎีการเมืองของล๊อคมีความชอบธรรมหรือไม่ และแนวคิดเรื่องเสียงข้างมากสามารถลดทอนสิทธิของเสียงข้างน้อยได้หรือไม่ อย่างไร

ข้อโจมตีที่มีต่อเสียงข้างมากโดยหลักๆแล้วมีสองลักษณะ ลักษณะที่หนึ่งคือสิ่งที่เรียกว่า ทหาราษฎรเสียงข้างมากซึ่งเป็นผลจากการที่เสียงข้างมากมีอำนาจทางการเมืองมากกว่าเสียงข้างน้อย ในการวินิจฉัยประเด็นปัญหาสาธารณะร่วมกัน การที่เสียงข้างมากมีอำนาจในการตัดสินใจมากกว่าเสียงข้างน้อยทำให้เกิดข้อโต้แย้งว่าหลักการเรื่องเสียงข้างมากนี้อาจกลายเป็นทหาราษฎรเสียงเอง ซึ่งสามารถล่วงละเมิดสิทธิของเสียงข้างน้อยได้ กรณีเช่นนี้จะส่งผลให้ระบบการปกครองของล๊อคสูญเสียความชอบธรรม เนื่องจากแทนที่การตัดสินใจของรัฐจะเป็นปัจจัยในการพิทักษ์รักษาสีทธิธรรมชาติของพลเมืองตามเจตนารมณ์ดั้งเดิมที่ปัจเจกบุคคลออกจากสภาวะธรรมชาติเข้ามาสู่สภาวะสังคม กลับกลายเป็นว่าการตัดสินใจตามเสียงข้างมากได้เข้ามาลดทอนสิทธิธรรมชาติเสียเองซึ่งเป็นการขัดกับเจตนารมณ์ดั้งเดิม ล๊อคได้เปิดช่องให้ประชาชนสามารถต่อต้านทหาราษฎรได้อย่างชอบธรรมเมื่อพวกเขาถูกล่วงละเมิดสิทธิธรรมชาติจากทหาราษฎร แต่เนื่องจากเสียงข้างมากมีจำนวนมากกว่าเสียงข้างน้อย หากเสียงข้างมากกลายสภาพเป็นทหาราษฎรเสียงเอง เสียงข้างน้อยจะต่อต้านกำลังอำนาจนี้ได้อย่างไร

ข้อโจมตีในลักษณะที่สองก็คือความกังขาในความถูกต้องของการวินิจฉัยของเสียงข้างมาก ซึ่งผู้วิจัยได้ตอบคำถามนี้ด้วยเหตุผลหลักๆสองประการ การโจมตีที่ตั้งข้อกังขาในความถูกต้องของการวินิจฉัยของเสียงข้างมากมองว่าจำนวนความเห็นที่มีปริมาณมากกว่าไม่ได้เป็นตัวชี้วัดหรือการันตีว่าการตัดสินใจนั้นจะเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือสมเหตุสมผลเสมอไป ผู้วิจัยไม่ปฏิเสธว่าหากยึดถือความหมายกว้างๆในการหยั่งเสียงก็เป็นไปได้ที่การตัดสินใจของมหาชนอาจผิดพลาด แต่ในทัศนะของผู้วิจัยนั้นรัฐบาลที่ชอบธรรมในทฤษฎีของลอร์ดจะมีอำนาจที่ถูกจำกัดอยู่ในขอบเขตของเรื่องทั่วไปที่เป็นการพิทักษ์เสรีภาพและสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมืองทุกคนเท่านั้น และการประเมินหรือสอบถามประชาชนในประเด็นต่างๆก็มีผู้มีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของต่อประเด็นนั้นหรือพื้นที่นั้นไม่เหมือนกัน ทำให้ผู้มีสิทธิออกความเห็นนั้นมีจำนวนไม่คงตัว บางคนมีสิทธิตัดสินใจในประเด็นหนึ่งแต่ไม่มีสิทธิในการตัดสินใจในอีกประเด็นหนึ่งที่เขาไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้อง ส่วนปัญหาที่พลเมืองทุกคนในรัฐมีสิทธิออกความเห็นด้วยกันอย่างถ้วนหน้าก็คือประเด็นเกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานทั่วไปที่เป็นข้อตกลงร่วมของการอยู่ร่วมกันในชุมชนทางการเมือง การตัดสินใจในข้อตกลงที่เป็นเรื่องพื้นฐานเป็นสิทธิตามธรรมชาติของปัจเจกบุคคลที่พวกเขาจะมาแต่กำเนิดไม่ใช่ความรู้เฉพาะทางซึ่งจำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญนำทาง ดังนั้นทุกคนจึงมีสิทธิอันชอบธรรมในการวินิจฉัยโดยผู้อื่นไม่สามารถล่วงละเมิดการตัดสินใจนี้หรือเห็นเป็นการวินิจฉัยผิดได้

ผู้วิจัยมีสมมติฐานว่าการอ้างเหตุผลสนับสนุนความชอบธรรมของรัฐบาลในแนวคิดของลอร์ดมีความสมเหตุสมผล แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลตามแนวคิดนี้มีความชอบธรรม ส่วนแนวคิดเรื่องเสียงข้างมากนั้นก็ไม่สามารถลดทอนสิทธิของเสียงข้างน้อยได้ในเชิงทฤษฎี ซึ่งผู้วิจัยให้ความเห็นว่าอาจเกิดขึ้นได้ในทางปฏิบัติซึ่งเป็นความผิดพลาดจากข้อบกพร่องของมนุษย์หรือองค์กรทางการเมืองที่สร้างขึ้น ไม่ใช่ความผิดพลาดที่อยู่ในหลักการหรือทฤษฎีของลอร์ด เช่น อาจมีปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เสียงข้างมากกดขี่ข่มเหงเสียงข้างน้อยได้ แต่นั่นไม่ใช่สิ่งที่หลักการอนุญาตให้ทำได้ กล่าวอีกทางก็คือชุมชนอาจพลาดลงทำสิ่งที่ขัดแย้งกับทฤษฎีได้ แต่ไม่ได้หมายความว่าทฤษฎีจะต้องผิดไปด้วย การกล่าวหาว่า 1) การกระทำของมนุษย์ผิดหลักการ กับ 2) หลักการนี้อนุญาตให้กระทำผิด คำกล่าวทั้งสองประโยคนี้มีความหมายแตกต่างกันมาก สรุปคือ 1) กับ 2) เป็นคนละประเด็นกัน ซึ่งบางครั้งที่ข้อโจมตีแนวคิดของลอร์ดอาจมาจากความสับสนของผู้โจมตีเองเมื่อเขามองปรากฏการณ์ทางสังคมและการเมืองที่เกิดขึ้นแล้วคิดไปว่าปรากฏการณ์นั้น

เป็นเนื้อหาสาระที่มาจากแนวคิดหรือทฤษฎี และหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งของวิทยานิพนธ์นี้คือชี้ให้เห็นความสับสนของข้อโจมตีต่างๆเหล่านี้

เพื่อที่จะตอบคำถามดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจำเป็นต้องอธิบายให้เห็นการอ้างเหตุผลของลือคเป็นลำดับ โดยเริ่มจากข้ออ้างพื้นฐานของทฤษฎีตั้งแต่คำอธิบายสภาวะธรรมชาติ กระทั่งมาถึงสภาวะสังคม มาสู่การมีอำนาจรัฐ การกำเนิดรัฐบาลที่มีอำนาจจำกัด จนท้ายที่สุดคือบทบาทสถานะ และความชอบธรรมของเสียงข้างมากในสังคมการเมือง

ผู้วิจัยเริ่มต้นการศึกษาด้วยการชี้ให้เห็นที่มาและความสำคัญของปัญหาเรื่องเสียงข้างมากตามที่ได้แสดงไว้ในบทที่ 1 อีกทั้งยังได้แสดงข้อถกเถียงในประเด็นปัญหาที่สืบเนื่องกันมาจนถึงปัจจุบัน พร้อมทั้งระบุว่าคำถามที่ผู้วิจัยต้องการตอบคืออะไรและทำไมข้อถกเถียงที่ผ่านมาจึงยังไม่สามารถตอบคำถามนั้นได้เพียงพอ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยทั้งในเชิงเนื้อหาและวิธีการเอาไว้ด้วย การจำกัดขอบเขตดังกล่าวเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมากสำหรับการศึกษานวนคิดของลือค ทั้งนี้เนื่องจากปรัชญาการเมืองของลือคนั้นได้รับอิทธิพลจากบริบทแวดล้อมในยุคสมัยของเขาอันส่งผลให้เขาไม่สามารถแสดงความคิดของตนเองออกมาได้เต็มที่ส่งผลให้ความพยายามทำความเข้าใจงานของลือคในหลายส่วนจำเป็นต้องอาศัยการเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์ทางประวัติศาสตร์ในยุคสมัยของลือคกับเนื้อหาในตัวบทของลือคด้วย อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ระบุเอาไว้ชัดเจนตั้งแต่ต้นแล้วว่าขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้อยู่ที่การวิเคราะห์แนวคิดของลือคในเชิงมโนทัศน์ (conceptual scheme) ซึ่งไม่ขึ้นต่อบริบททางประวัติศาสตร์อันเป็นปรากฏการณ์เฉพาะ ดังนั้น วิทยานิพนธ์นี้จึงเป็นการศึกษาแนวคิดในทางทฤษฎีเป็นหลัก มากกว่าที่จะพยายามหาข้อสรุปในการอ่านงานของลือคจากคำอธิบายทางประวัติศาสตร์

ในบทที่ 2 ซึ่งเป็นการเข้าสู่ตัวเนื้อหาของ การวิจัย ผู้วิจัยได้เริ่มต้นด้วยการสร้างความกระจ่างให้กับมโนทัศน์เรื่องความเสมอภาคตามแนวคิดของลือคในฐานะที่เป็นพื้นฐานของทฤษฎีการเมืองของเขา โดยขั้นแรกแสดงให้เห็นการต่อสู้ทางความคิดระหว่างแนวคิดเรื่องสิทธิตามธรรมชาติของลือคกับแนวคิดเรื่องเทวสิทธิของฟิลเมอร์ อันถือได้ว่าเป็นตัวแทนจุดยืนที่แตกต่างกันสุดสองขั้วคือ “ความเสมอภาค” กับ “ความไม่เสมอภาค” ซึ่งท้ายที่สุดผู้วิจัยได้สรุปว่าจุดยืนของฟิลเมอร์เป็นอันตกไปเพราะความไม่สมเหตุสมผลของข้ออ้างที่ใช้ จากนั้นผู้วิจัยอธิบายให้เห็นว่าความ

เสมอภาคในสภาวะธรรมชาติได้กลายมาเป็นความเสมอภาคทางการเมืองในสภาวะสังคม และ ความเสมอภาคนี้เป็นเงื่อนไขจำเป็นของการเกิดสังคมการเมืองซึ่งนำมาสู่ข้อตกลงร่วมกัน หากปราศจากซึ่งความเสมอภาคแล้วละก็ พันธสัญญา ข้อตกลงร่วม สังคมการเมือง และรัฐบาลใดๆ ย่อมไม่สามารถบังเกิดได้

ลึกลับยืนยันว่ามนุษย์มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันทั้งในสภาวะธรรมชาติและสภาวะสังคม ในสภาวะธรรมชาตินั้นมนุษย์มีความเสมอภาคในฐานะที่เป็นสิ่งสร้างจากพระเจ้าเหมือนกัน มีเสรีภาพไม่ต่างกัน และทุกคนต่างเป็นเจ้าของชีวิตของตัวเองโดยไม่ได้ตกอยู่ใต้อาณัติอำนาจของผู้อื่น ความเสมอภาคนี้ยังคงอยู่แม้จะเปลี่ยนผ่านจากสภาวะธรรมชาติมาสู่สภาวะสังคม โดยความเสมอภาคตามธรรมชาติในสภาวะธรรมชาติดำเนินเข้าสู่ความเสมอภาคทางการเมืองในสภาวะสังคม ความเสมอภาคทางการเมืองในสภาวะสังคมคือความเท่าเทียมกันทางการเมืองในสังคมการเมือง เป็นความเท่าเทียมกันในการทำข้อตกลงร่วม ณ จุดเริ่มต้นของพันธสัญญา และเป็นความเสมอภาคของความเป็นสมาชิกที่เท่าเทียมกันในสังคมการเมือง

หลังจากที่ได้อธิบายให้เห็นถึงเหตุผลในการกล่าวอ้างความเสมอภาคในสภาวะธรรมชาติ กระทั่งมาสู่ความเสมอภาคทางการเมืองในสภาวะสังคม บังเกิดข้อตกลงหรือพันธสัญญาของสังคมการเมือง ก่อให้เกิดสังคมการเมืองหรือชุมชนการเมืองภายใต้พันธสัญญาแล้ว ในบทที่ 3 ผู้วิจัยได้อภิปรายลำดับเหตุผลในขั้นต่อมาอันเป็นพัฒนาการมาสู่อำนาจอธิปไตยและรัฐบาลตามความยินยอมของประชาชน ซึ่งอำนาจของรัฐบาลนี้เป็นอำนาจที่ได้มาชั่วคราวจากพลเมืองในรัฐและเป็นอำนาจที่ถูกจำกัดอยู่ภายใต้กฎหมายบ้านเมืองที่อิงมาจากกฎธรรมชาติอีกทีหนึ่ง การจำกัดอำนาจของรัฐบาลเป็นไปเพื่อมิให้เกิดความเป็นทรวาหรือการกระทำใดๆ อันเป็นการล่วงละเมิดสิทธิของประชาชน

มโนทัศน์สำคัญอย่างหนึ่งในทฤษฎีการเมืองของลึกลับก็คือมโนทัศน์เรื่องความยินยอมซึ่งลึกลับใช้เป็นเหตุผลสนับสนุนรัฐบาล ซึ่งความยินยอมนี้แม้สามารถตีความได้สองความหมายซึ่งแตกต่างกัน ความหมายที่หนึ่งเป็นความยินยอมทางประวัติศาสตร์ และความหมายที่สองคือความยินยอมเชิงสมมติ แต่ผู้วิจัยได้เสนอในวิทยานิพนธ์ว่าการตีความแนวคิดทางการเมืองของลึกลับต้องตีความว่าความยินยอมที่ลึกลับกล่าวถึงนั้นโดยเนื้อแท้แล้วเป็นความยินยอมเชิงสมมติ อันเป็นหลักการที่ได้จากการทดลองเชิงความคิด ดังนั้น มโนทัศน์จึงมีอยู่จริงในสถานะของความยินยอม

เชิงสมมติ เช่นเดียวกับที่พันธสัญญาเริ่มแรกเป็นพันธสัญญาเชิงสมมติ มิใช่พันธสัญญาทางประวัติศาสตร์

ข้อเสนอหลักของผู้วิจัยในวิทยานิพนธ์นี้ได้รับการนำเสนอในบทที่ 4 ข้อเสนอคือการเสนอให้ตีความปัจเจกบุคคลในสภาวะสังคมว่าไม่ใช่ปัจเจกบุคคลบริสุทธิ์หรือปัจเจกบุคคลมูลฐานซึ่งมีความอิสระเป็นเอกเทศหรือไม่ได้ตกอยู่ใต้อาณัติอำนาจจากผู้ใดเหมือนเมื่ออยู่ในสภาวะธรรมชาติเดิมในสภาวะธรรมชาติพวกเขามีเสรีภาพโดยสมบูรณ์ แต่ในสภาวะสังคมนั้นปัจเจกบุคคลมีสภาพเป็นปัจเจกบุคคลร่วมซึ่งอยู่ภายใต้ข้อตกลงร่วมของชุมชนในสังคมการเมือง สภาวะของปัจเจกบุคคลร่วมในสภาวะสังคมนี้อาจทำให้พวกเขาต้องมีบทบาท หน้าที่ และสิทธิทางสังคมใหม่ๆซึ่งเขาจำเป็นต้องยึดถือในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งในสังคมการเมืองที่เขาสังกัดอยู่ ความเป็นปัจเจกบุคคลร่วมในสภาวะสังคมนี้อาจสร้างพันธะทางการเมืองต่อการเคารพและยอมรับสิทธิอำนาจของรัฐในฐานะที่พวกเขาได้ให้ความยินยอมร่วมกันในการกำเนิดรัฐ กระทั่งนำมาสู่พันธะทางการเมืองในการเคารพและยอมรับสิทธิอำนาจของรัฐบาลและสิทธิอำนาจของเสียงข้างมากด้วย ซึ่งคำอธิบายเช่นนี้สอดคล้องและไปด้วยกันได้กับคำอธิบายของล๊อคเรื่องกายการเมืองซึ่งเขาใช้เป็นเหตุผลในการสนับสนุนความชอบธรรมทางการเมืองของเสียงข้างมากในการตัดสินใจปัญหาของรัฐ กล่าวโดยสรุปก็คือการทำความเข้าใจแนวคิดทางการเมืองของล๊อคใน Two Treatises of Government นั้นต้องอาศัยแนวทางการตีความแบบ Collectivism ด้วยการมองให้เห็นถึงสถานภาพของปัจเจกบุคคลในสังคมการเมืองว่าเป็นปัจเจกบุคคลร่วม มิใช่ปัจเจกบุคคลบริสุทธิ์หรือปัจเจกบุคคลมูลฐานที่โดดเดี่ยวและเป็นอิสระ ถึงแม้ว่าล๊อคจะเริ่มต้นอธิบายแนวคิดทางการเมืองของเขาจากสภาวะธรรมชาติก็ตาม

คำถามหลักข้อหนึ่งของวิทยานิพนธ์นี้คือสถานะของเสียงข้างมากมีความชอบธรรมหรือไม่ในการทฤษฎีพันธสัญญาของล๊อค ซึ่งผู้วิจัยตอบคำถามนี้ด้วยการยืนยันความชอบธรรมของเสียงข้างมาก ข้อเสนอหลักที่ผู้วิจัยใช้เป็นเหตุผลสำคัญในการยืนยันความชอบธรรมก็คือคำอธิบายเรื่องการตีความปัจเจกบุคคลในสภาวะสังคมนว่ามีสถานภาพเป็นปัจเจกบุคคลเชิงสังคมหรือปัจเจกบุคคลร่วมอันมีบทบาทหน้าที่ในเชิงสังคม แตกต่างจากสถานภาพของปัจเจกบุคคลในสภาวะธรรมชาติที่ไม่มีบทบาทหน้าที่ในเชิงสังคมอยู่เลย บทบาทหน้าที่ในเชิงสังคมที่สำคัญอย่างหนึ่งซึ่งปัจเจกบุคคลร่วมมีอาจจะเลยได้ก็คือความเคารพต่ออำนาจรัฐในฐานะที่เป็นสิ่งสร้างจากความ

ยินยอมของพวกเขาเอง และอำนาจรัฐนี้แสดงออกผ่านทางรัฐบาลซึ่งถูกกำกับด้วยประชาชน อย่างไรก็ตามประชาชนอาจมีความเห็นที่ไม่ลงรอยกันเสมอไป แต่การตัดสินใจของรัฐจำเป็นต้องมีคำตอบเพียงหนึ่งเดียว ดังนั้นรัฐจึงต้องเลือกตามการวินิจฉัยของเสียงส่วนใหญ่หรือเสียงข้างมาก ซึ่งเสียงข้างน้อยหรือเสียงส่วนน้อยก็มีพันธะทางศีลธรรมที่ต้องเคารพการตัดสินใจนี้ จึงนำมาสู่ข้อสรุปที่ว่าเสียงข้างน้อยต้องเคารพเสียงข้างมาก ลำดับการอ้างเหตุผลชุดนี้เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยคิดว่าคือการขยายความแนวคิดเรื่องกายการเมืองของล๊อคให้ละเอียดและชัดเจนยิ่งขึ้นนั่นเอง อนึ่งคุณลักษณะของปัจเจกบุคคลเชิงสังคมหรือปัจเจกบุคคลร่วมนี้คือการสถานภาพของปัจเจกบุคคลในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมหรือชุมชนที่เขาสังกัดอยู่ ซึ่งผู้วิจัยหมายถึงสถานภาพทางสังคมของปัจเจกบุคคล มิใช่คุณลักษณะทางอภิปรายของปัจเจกบุคคลนั้นๆ

หลังจากที่ในบทที่ 4 ผู้วิจัยได้อภิปรายถึงข้อเสนอหลักของวิทยานิพนธ์จนเสร็จสิ้นไปแล้ว ในวิทยานิพนธ์บทที่ 5 ซึ่งเป็นบทสุดท้ายนั้น ผู้วิจัยได้อภิปรายถึงประเด็นคำถามสุดท้ายของการศึกษารั้งนี้ด้วยการสรุปนิยามของปัญหาเสียงข้างมากคืออะไรและกลายเป็นปัญหาได้อย่างไร จากนั้นก็ยกข้อโจมตีสำคัญสองประการ ประการแรก คำวิจารณ์เรื่องความถูกต้องของเสียงส่วนใหญ่หรือเสียงข้างมาก และประการที่สอง ปัญหาทฤษฎีเสียงข้างมาก สำหรับสำหรับข้อโจมตีข้อแรกซึ่งเป็นคำวิจารณ์เรื่องความถูกต้องของเสียงข้างมากนั้น ผู้วิจัยได้โต้แย้งว่า 1) การวินิจฉัยเรื่องพื้นฐานทั่วไปซึ่งเกี่ยวข้องกับสิทธิธรรมชาติของมนุษย์นั้นไม่ใช่ปัญหาทางเทคนิคซึ่งจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญพิเศษเฉพาะทาง แต่เป็นเรื่องสามัญที่ใครๆก็สามารถวินิจฉัยได้ ดังนั้นจึงไม่มีผู้ใดสามารถผูกขาดการอ้างตัวเป็นผู้ตัดสินที่ถูกหรือผิดได้ 2) ไม่มีหลักฐานปรากฏอย่างเด่นชัดใน Two Treatises of Government ที่ระบุว่าล๊อคยืนยันถึงความถูกต้องแน่นอนของคำตอบจากการตัดสินใจของเสียงข้างมาก แต่ล๊อคได้บรรยายถึงวิถีทางในการอยู่ร่วมกันในสังคมการเมืองอย่างละเอียด ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการตัดสินใจของเสียงข้างมากหากสมควรเป็นสิ่งยอมรับก็เป็นเพราะอยู่ในฐานะที่เป็นผลสืบเนื่องจากการยอมรับความเสมอภาคเท่าเทียมของมนุษย์ที่มีความเป็นสมาชิกภาพร่วมกันในของชุมชนทางการเมือง

ส่วนข้อโจมตีที่สองเรื่องทฤษฎีเสียงข้างมากซึ่งเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เสียงข้างมากถือครองอำนาจเบ็ดเสร็จจนอาจเลยเถิดไปลดทอนสิทธิของเสียงข้างน้อยนั้น ผู้วิจัยได้โต้แย้งว่าปัญหานี้ไม่ใช่ปัญหาในเชิงทฤษฎี แต่เป็นปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในทางปฏิบัติเนื่องจากความผิดพลาดของ

มนุษย์ การลิดรอนหรือก้ำวล่วงสิทธิของผู้อื่นนั้นเป็นสิ่งที่ทฤษฎีของลัทธิเห็นว่าเป็นสิ่งต้องห้ามอยู่แล้ว หากสิ่งทีทฤษฎีเห็นสมควรให้กระทำไม่ อย่างไรก็ตาม แม้จะเป็นปัญหาในทางปฏิบัติซึ่งจุดประสงค์ตามขอบเขตของวิทยานิพนธ์นี้ไม่ได้มุ่งหมายจะเข้าไปศึกษา แต่ผู้วิจัยก็ได้แสดงความคิดเห็นอันเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เอาไว้ในตอนท้ายของวิทยานิพนธ์บทที่ 5 ด้วย โดยการแนะนำสมาชิกในสังคมการเมืองสามารถป้องกันมิให้ปัญหานี้เกิดขึ้นได้ด้วยการบัญญัติสิทธิขั้นพื้นฐานที่แน่นอนอันมีอาจล่วงละเมิดเอาไว้ในข้อตกลงร่วมของชุมชนซึ่งผ่านการไตร่ตรองและลงมติเห็นชอบโดยทั่วกันแล้ว อย่างเช่น การทำประชาพิจารณ์ร่างรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายการอ้างอิง

- Adams, J. "Thoughts on Government." 2014, from <http://www.constitution.org/jadams/thoughts.htm>.
- Dunn, J. (1975). The Political Thought of John Locke : An Historical Account of the Argument of the Two Treatises of Government. Cambridge, Cambridge University Press.
- Filmer, R. (1680). Patriarcha.
- Grant, R. W. (1991). John Locke's Liberalism. Chicago, The University of Chicago Press.
- Hume, D. "Of The Original Contract." Essays Moral, Political and Literary. 2014, from <http://www.econlib.org/library/LFBooks/Hume/hmMPL35.html#Part> II, Essay XII, OF THE ORIGINAL CONTRACT.
- Kendall, W. (1965). John Locke and The Doctrine of Majority-Rule. Urbana, University of Illinois Press.
- Lloyd Thomas, D. A. (2002). Locke on Government, Routledge.
- Locke, J. (1970). Two Treatises of Government. Cambridge, Cambridge University Press.
- Mill, J. S. (2008). On Liberty, Wildside Press LLC.
- Nozick, R. (1974). Anarchy, State and Utopia, Basic Books.
- Pitkin, H. "Obligation and Consent-I." 994.
- Rawls, J. (1971). A Theory of Justice. Cambridge, Harvard University Press.
- Ryan, A. (1984). Property and Political Theory. Oxford, Basil Blackwell.
- Simmons, A. J. (1993). On the Edge of Anarchy : Locke, Consent, and the Limits of Society. Princeton, Princeton University Press.

Stevens, J. (1996). "The Reasonableness of John Locke's Majority : Property Rights, Consent, and Resistance in the Second Treatise." Political Theory **24**(No.3 (Aug)): 423-463.

Suits, D. B. (1977). "On Locke's Argument for Government." Journal of Libertarian Studies **1**(3): 195-203.

Tocqueville, A. d. (2002). Democracy in America. Chicago, University of Chicago Press.

Tully, J. (1993). An Approach To Political Philosophy : Locke in Contexts, Cambridge University Press.

อุกฤษฏ์ แพทย์น้อย (2554). กำเนิดลัทธิเสรีนิยมประชาธิปไตยสมัยใหม่. นนทบุรี, สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.

อุกฤษฏ์ แพทย์น้อย หลักการที่แท้จริงของทฤษฎีสัญญาประชาคม.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นาย กฤตภาส ศักดิ์ิชฐานนท์ เกิดเมื่อวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2523 ณ โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา

เข้าศึกษาระดับปริญญาตรีในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อปี พ.ศ. 2540 และสำเร็จการศึกษาโดยได้รับวุฒิสถิตศาสตรบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ วิชาโทปรัชญาในปี พ.ศ. 2544 ต่อมาเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี พ.ศ. 2553 และสำเร็จการศึกษาวุฒิอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาปรัชญา ในปี พ.ศ. 2557

ปัจจุบันกฤตภาสประกอบอาชีพนักแสดงและนักเขียน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY